

109

M. kir. 4
Hadtörténelmi Levéltár
IV. csoport
Könyvtár
Budapest V. ker. ...

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Ünneprontók.

Karácsony szent napján nyilatkozott meg a leg-
tökéletesebb isteni kegyelem az emberiség számára:
Jézus, a Megváltó megszületett. Aki valóban az Isten-
hez hasonlatos tartalmat, lényegét hozott az emberiség
életébe: a mindent átfogó szeretetet. Akinek a szüle-
tésével kezdi a keresztény társadalom számolni az éveit,
elismervén ezzel, hogy a magasabb rendű ember szü-
letése Jézus születésével egy időbe esik.

Jézus jött a földre, elhintette tanait és kereszt-
fán szenvedett szörnyű halállal adott azoknak örök
érvényű nyomatékot. Megmutatta az embernek az
igaz utat, amely az örökvalóságba vezet: szeresd a
felebarátodat, ne gáncsold, hanem támogasd, ha arra
rászorul. Becsüld meg embertársadnak a tisztességét
és bocsásd meg annak még a bűneit is. Ne kívánd,
ne irigyeld a másét, ne kívánj az embertársadnak
rosszát. Ne bánt, ne üss senkit, hanem csak simogass
és szeress. Jézus megadta az emberiségnek az utat,
amely a földi élet elvesztett paradicsomát visszahoz-
hatná, ha az ember megfogadná ezeket a parancso-
latokat. De nem fogadja meg.

Két jól öltözött, keresztény asszony beszélget a
villamoson:

— Vettél már karácsonyfát?

— Vettem. Az a tolvaj kofa kicsalt két pengőt
a zsebemből, mert biztosan olcsóbban is ideadta volna,
ha alkuszom. De tudod, drágám, roppant siettem. Árve-
rés volt a Balogéknál és a Balognét látni akartam,
amikor elsiratja azt a híres zongoráját, amivel annyit
hencegett. Egy szenvedés volt az életem amiatt a
Balogné miatt. Pedig nekem is lehetett volna, de tudod
az uram nem bírja a zajt. No, csak hogy megszaba-
dultam a Balogné klimpirozásától! És a Ková-
cséknak is meg akarom mutatni, hogy az én kicsi
apróim, a drága gyerekeim szebb karácsonyfa mel-
lett fogják várni a Jézuskát, mint az ő mafla, neve-
letlen kölykeik. Hogy azok milyen nevetlen, komisz
gyerekek! És azok a Tranyecék, te...

— Ne mondd tovább, édesem, tudom, hogy snasz
emberekkel vagy körülvéve, de az semmi! Hogy fog
pukkadni a Lajtosné, ha meglátja, hogy a Miklósom —
akit ő ki nem állhat, mert azt mondja, hogy gögös,
á, pedig dehogy gögös, az egy olyan aranyos, szerény
gyerek és milyen zseniális, te... de hagyjuk most,
inkább a Lajtosné — hát a Lajtosnét biztos megüti a
guta, ha a Miklósomat meglátja a motorbiciklin, amit
a Jézuska hoz neki. Mert nekünk van, tudod most
jól megy a Bélának. A Lajtos meg gürcöl valami
rossz hivatalban és mindég a becsületét emlegeti, hogy

ő szegény, de becsületes, tudod, drágám, én erre nem
adok semmit, az ilyen ember még lopásra is képes,
én nem mondom, hogy a pénz teszi a becsületet, de
hogy pénz nélkül nincs becsület, az biztos. És tudod
a Lajtosné...

A beszélgetés csendes hallgatója itt aztán már
nem bírta tovább, kiment a perronra és felnézett az
ölmos decemberi felhők közé, hogy amíg ennek a
beszélgetésnek a visszhangja el nem mosódik a lelké-
ből, ne lásson maga körül emberi arcokat.

S a villamoson két asszony — de ki tudja hány
és hány férfi, asszony széles e világon — szörnyűbb-
nél szörnyűbb dolgokat fecseg tovább. Mindent talá-
lunk ezekben a szavakban, csak azt nem, ami Jézus
névéhez méltó lenne. A kis Jézuska nevében akarják
megpukkasztani a szomszédasszonyt, a kis Jézuskával
adnak ajándékot valami elbizakodott kamasznak, hogy
a szomszédasszonyt a guta üsse meg, inkább két pen-
gővel is többet adnak egy karácsonyfáért, a Jézuska
fájáért (annak a tolvaj kofaasszonynak, aki kilopta
a zsebükből ezt a két pengőt), csak láthassák a bajba
jutott embertársuk kinszenvedését és könnyeit. Van
ezekben a szavakban minden, ami gáncs és rosszindu-
lat az embertársat érheti: csalás, lopás, megpukkasztás,
gutával üttetés, lenézés, irigység, lekicsinylés, gyanu-
sítás, hiúság: csupa nemtelen, alantas emberi érzés.

De azért a Jézuska fája karácsony estén ott fog
csillogni a szoba diszhelyén. Az ajándékok szépen
sorakoznak s amikor az ártatlan apróságok, akik ezen
az estén szent gyermeki áhitattal, a kis Jézus igaz
imádatával és szeretetével tágra nyitják a szemüket
az eléjük táruló csodavilág felé, még nem sejtik, hogy
Balognék, Lajtosnék, Kovácsnék is vannak a világon,
akiknek most meg kellene pukkadniok és a gutával
kellene bajlódniok, ha mindezt a sok gyönyörűséget
most láthatnák. A gyermekek még nem tudják ezt,
mert a születéssel a kis Jézust hozták a szívében,
de a Lajtosnét pukkasztó anya majd tesz róla, hogy a
kis Jézuska kivonuljon a csöppségek szívéből, mire azok
fel nőnek s aztán majd ők is így üzik ki a krisztusi
gondolatot a gyermekeik szívéből.

Nem volna baj, nem volna keserűség a földön,
ha a szülők szívre tett kézzel vallhatnák, hogy a
Jézuska jövetelének, a csillogó karácsonyfának, a
Jézuska ajándékainak olyan tiszta, olyan ártatlan és
olyan senkit sem bántó szívvél tudnak örülni, mint
ahogyan — a gyermekeik örülnek.

Ne legyen a karácsonyfánk minden évnek csupán
egyik csillogó szobadisze, hanem a magunk megtisztu-
lásának és magunk megbánásának a szimboluma. Hogy
igaz lelkiismerettel mehessünk az éjféle misére.
Mert amíg a Jézuska nevében is Lajtosnékat pukkaszt-
tunk, amíg embertársunkat irigyeljük, amíg Jézus igaz
szeretetét fel nem ébresztjük a szívében, addig fa-
rizeus intenkáromlás minden imádságunk, minden gyó-
násunk és minden áldozásunk. (M.)

A koholt bűncselekményekről*).

Irta: **CZEGLÉDY JENŐ** százados.

Első látásra mindenki azt hinné, hogy a sértett, mint akinek bármely jogát sértette vagy veszélyeztette az elkövetett vagy megkísérelt bűncselekmény, lesz az az egyén, aki az ily bűncselekmények kinyomozására vonatkozólag gyakran a legjobb adatokat, támpontokat fogja nyújtani s így ő lesz az, aki a csendőrjárórt sokszor bizony igen nehéz és fáradságos nyomozó szolgálata teljesítésében előresegíti.

Valóban a sértettnek rendszerint a legjobb és legértékesebb tanúnak kell lennie, mert hiszen ő volt az, akivel szemben, vagy akinek a kárára a bűncselekményt megkísérelték, elkövették s így a sértettnek, mint legtöbbször a bűncselekmény közvetlen észlelőjének és főleg mint elsősorban érdekeltnek, az előadása sokszor bizony igen értékes támpontokat nyújt a nyomozás lefolytatásához s nagyban megkönnyíti a csendőr ezirányú tevékenységét.

A gyakorlati életben azonban, sajnos, nem így áll a dolog, mert sokszor éppen a »sértett« az, aki nemhogy a csendőr munkáját megkönnyítené, de ellenkezőleg, azt megnehezíti, kitalált, meg nem történt bűncselekményeket adva elő.

A nyomozásnál megkívánt szakértelemmel, képességgel csak az a csendőr rendelkezik, ki a vett panaszt azonnal mérlegelés tárgyává teszi. Bár utasításunk előírja, hogy a csendőrnek a bűncselekmény elkövetési módjára vagy a tettes kilétére nézve indok nélkül vagy kellően átgondolt indokok alapján elha-

*) A szemérem elleni bűncselekmények körébe vágó példákat, valamint az egyes statisztikai adatokat dr. Kenyeres Balázs „A Törvényszéki Orvoslan tan-könyve I. rész” c. könyvéből vettem

markodott véleményt alkotni nem szabad (Szut. 411. pont), de e pont nem zárja ki azt, hogy a csendőr a panaszos, illetve a sértett előadását olyirányu mérlegelés tárgyává ne tegye, vajjon valóban fennforog-e a bűncselekmény vagy sem.

Erre utal a Szut. fentebb hivatkozott pontjának ama rendelkezése, mely hangsúlyozza, hogy különösen kerülendő az oly hiba, midőn a csendőr a sértettnek a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó bármilyen véleményét bírálat nélkül elfogadja. Egyébként a 427. pont 3. bekezdése is előírja, hogy: »a tanuk előadását a csendőr mindig kellő óvatossággal, a tanu egyénisége, értelmi foka és szavahihetősége szerint értékeli«, mely rendelkezés természetesen a sértetre (mint tanura) is vonatkoztatható.

Hogy mennyire kell ügyelnie a csendőrnek arra, hogy minden előadott panaszt »kézpénznek« ne vegyen ezt a gyakorlati élet számtalan példával bizonyítja.

Meg nem történt bűncselekményeknek való gyanánt előadása gyakori jelenség. Vannak oly egyének, akik teljesen kitalált »bűncselekményekkel« hozakodnak elő, vannak kik esetleges kisjelentőségű sérelmet tul megnagyitva, kiszinezve jelentenek. Ezek megelégszenek azzal, hogy a »sérelmet«, »kárt« bejelentik, mások embertársaikat iparkodnak bajba keverni.

Mindennapi eset, hogy apró verekedéseket, melyek legfeljebb kihágás számba mehetnek, úgy adja elő a sértett, hogy »agyon akarták verni«. Bűncselekményből kárt szenvedők, hogy maguk iránt szánalmat keltsenek s még inkább, hogy a gyanusított cselekményét súlyosabb színben tüntessék fel, a kis sérelmet nagyítják. Dorbézoló, alkoholistá férj, aki elissza kérését, a kártyás, löversenyre járó ember, ki eljásza a rábizott pénzt, úgy állítja be a dolgot, mintha a pénzt ellopták volna tőle.

Karácsony.

*Az Ég Urához feljohászokodom:
Uram! ez nem az én karácsonyom!
Az Isten-ember nem ma született,
Nem így képzeltem ezt az ünnepet, —
Olyan hazug most fény, malaszt, zene
A bibliai pásztor éneke!...
S oltárlépcsőkre hullva zokogom:
Nem ez, nem ez az én karácsonyom!*

*Nem ez, nem ez az én karácsonyom!
Tarlott mezőkön árván bujdosom...
Amerre járok szívleptő — komor,
Bántó vigasság — vad halotti tor,
Koldusrongy talmi csillogás alatt,
Armány, gazság, bűn diadalt arat.
S a lelkek mélyén gyom hajt, — gyatra gyom —
Nem ez, nem ez az én karácsonyom!*

*Nem ez, nem ez az én karácsonyom!
Tépett vitorla leng az árbócon —
Sehol: hit, érckar, hősi lendület,
Egy férj-tett, egy biztató tünet...
Nincsen próféta, nincsen Messiás,
Ki megfujná az intőjelt: Vigyázz!
És átsegítne szennyhullámokon, —
Nem ez, nem ez az én karácsonyom!*

*Nem ez, nem ez az én karácsonyom!
Lidérces fény gyul barna lápokon,
S a kékes lángnál dib-dáb emberek,*

*Mint a részeg lepkék táncot lejtenek —
Oh! szörnyű látvány: gyászban hetyke tánc,
Vigadva sírba omló, új Bizánc;
Imádott, vétkes, büszke városom —
Nem ez, nem ez az én karácsonyom!*

*Az ég Urához szárnyal énekem:
Uram! Oh, hozd el, hozd el már nekem:
A várva-várt csodátevő napot,
A betlehem-i fénylő csillagot —
Rút hangzavarban: tiszta, lágy zenét;
»Megértés«, »Béke« boldog ünnepét,
Melyről csak titkon, félve álmodom:
Hisz ez lesz majd az én karácsonyom!*

Vályi Nagy Géza.

Karácsony.

Irta: **NÉMETHY TIHAMÉR.**

Leégett ház füstölgő romjainál állok. Szerte szórva minden, ami egy családnak érték, emlék volt. Égett könyvek, pörkölődött lapok. Széttépett, félig égett, esőtől ázott irások. Egy lapot a kezemből veszek, olvasni kezdem.

— Karácsony előestéjének napján egész nap masiroztunk, jöttünk ide a hegyek közé. Akkora hó talán soha se volt ezek között a hegyek között, mint most. Elég jó ország-uton jöttünk. Mikor esteledni kezdett, a katonák elkezdtek a karácsony estéről beszélgetni. Igen sokan voltunk, egész

Pásztorórán meglepett nők erőszakos megtámadtatás meséjével sokszor előhozakodnak. Valótlan feljelentéseket sokszor rendellenes lelkiállapotokkal is lehet magyarázni. Vannak, akik üldözési mániában szenvednek, képzelt támadásokkal hozakodnak elő; feltűnési vágy, »hírnév« hajhászás a feljelentő pillanatnyi felhevülése, ijedelem, elkeseredettség, esetleg testi fájdalom stb. mind alapja lehet ily kitalálásoknak.

Előfordul, hogy a »sértett« megkötözi magát, rongyot, papírt gyömöszöl a szájába, zsebeit kiforgatja stb. s úgy állítja be a dolgot, mintha kirabolták volna.

Beteges hajlamu egyének önmagukat vádolják egyes bűncselekményekkel, melyek nem történtek meg. A megélhetés nehézségei, a lezüllött, munka, kenyér nélküli csavargók önvádolással állanak elő, hogy télire a letartóztatási intézetekben fedél alá kerüljenek, enni kapjanak. Vannak esetek, midőn a tettes feljeleníti önmagát, hogy egy súlyos bűncselekmény következményétől szabaduljon. Pl. egy gyujtogatásra készülő ember, akit eme tettében megakadályoztak, azt adta elő, hogy fát akart lopni.

Érdekes példája az ilyen valótlan feljelentéseknek az önbetörés. Valaki a lakását, üzletét betörés ellen biztosítja s ott betörést szinlel, hogy a biztosítási díjat felvehesse; ilyen a szándékos gyujtogatás, ha valaki felgyujtja rosszul menő, de alaposan bebiztosított üzletét stb., természetesen a magas összeg kifizetésének reményében. Biztosítási csalásoknál leggyakrabban az öngyujtás, amit azért követnek el előszeretettel, mert bizonyítani nehéz, de előfordul a biztosított tárgy szándékos összetörése stb.

Előfordul az öngyilkosság olyan beállítása, mintha rablógyilkosság történt volna.

Egy kereskedő öngyilkossága előtt rablógyilkosságra valló helyszínt rendezett maga körül. A helyszínen, ahol az öngyilkosságot elkövette, dulakodás nyomait tüntette fel, szerteszórta irásait, tárcáját, kabátjáról gombokat tépett le, felöltőjét átlötte s csak ezek után lötte agyon magát. Az egészet azért rendezte, hogy így a biztosítási összeget a családja megkaphassa.

Másik esetben úgy történt az öngyilkosság, hogy az öngyilkos egy hidra állott, pisztolyához egy spárgát kötött, melyre egy kődarab volt erősítve. A kődarabot a hid karfáján keresztül hajította s a pisztollyal agyonlötte magát. Az kiesett kezéből s a kődarab a pisztolyt maga után rántotta a vízbe. A hulla mellett a pisztoly nem volt megtalálható, a halott arany óralánca le volt tépve stb. s így azt a látszatot keltette, mintha rablógyilkosság történt volna. Természetesen a láncot még maga az öngyilkos tépte le mellényéről. A szemfüles járőr azonban kihalászta a vízből a pisztolyt s így az elég ügyesen megrendezett rablógyilkosság meséje megdőlt. Itt is biztosítási díj játszott szerepet.

Igen gyakori a valótlan feljelentések csoportjában a hamis vádaskodás. A tettes teljes tudatában van annak, hogy ő egy embertársáról a valóságnak meg nem felelő, tehát teljesen költött vádat kohol, állít, hiesztel.

Előfordul, hogy valakinek a lakásába, zsebébe, szekrényébe stb. oly tárgyakat csempésznek be, amelyek feltalálása esetén arra lehet következtetni, hogy az illetőnek szerepe volt valamely bűncselekménynél.

Ha valakiről lopás stb. elkövetését hiesztelik, a hamis hiesztelés alátámasztására bűnjeleket, hamis tanukat szereznek stb., stb.

ezredék masiroztak sötét kigyóvonalban a lefelé kanyargó uton. Széles völgybe értünk, mire egészen besötétedett.

A menet eleje ekkor egy Mária képhez ért, amely az országút szélén állott, galambduc formájú kis kőházikóba beépítve. Az első sorokból kiugrott egy katona, odament a Mária képhez, a kép elől elkaparta a havat, gyertyát gyujtott és beállította a házikóba a kép elé. Erre többen sereglettek oda, mindegyik elővette a gyertyáját, meggyujtotta és beállította a képhe. Néhány perc alatt tele volt a fedett Mária-kép égő gyertyával. Minden katonának van gyertyája, az a legdrágább kincsei közé tartozik.

Mikor a kép tele volt tüzdelve gyertyával, az egyik fogta égő gyertyáját és a kép mellett, a földön, beleszurta a hóba. A katonákat nem engedték megállni, mennünk kellett. Koromsötét este volt, csak a kis Jézusos Mária kép sugárzott. És ekkor, amugy sietve, menetközben, a földön égő gyertya mellé újabb gyertyákat szurtak a hóba az arra haladó katonák. Egyre több gyertya lángolt a fehér hóteritőn. Most már egyik sem akarta elmulasztani, hogy a szent estén gyertyát ne gyujtsa és ahogy visszaneztek, már száz meg száz gyertyaláng ég a hómezőn.

A gyertyák nem sorba állnak, hanem össze-vissza, mint a mezei virágok. Most már mi tiszták nem siettettük a menetet, szóltanul néztünk vissza, néztük, hogyan szurnak le a katonák a hóba egyre több és több gyertyát, a száz meg száz gyertyából ezer is lett, akkor már valósággyal sugározni kezdett tőlük a hómező.

Aki letette a gyertyát, tovább masirozott. A fényfolt azonban egyre nagyobb lett a hómezőn, mert a mi ezredünk rengeteg gyertyájához az utánunk jövő ezred is hozzalette a maga gyertyáit. Az égő szőnyeg egyre széle-

sebbre terült, ezer meg ezer gyertya pislogott a sötét éjszakában, végül már tizezernél is többre becsültük, mikor az egész oszlop elvonult a kép mellett. Mentünk tovább a karácsonyi éjszakában, az ut felfelé kapaszkodott megint, úgy hogy láthattuk alattunk a csillagos hómezőt.

Lassan hullani kezdett a hó, a rengeteg gyertya toronymagasságig világította meg a hóesést. Folyton visszaneztek mindenki s mindannyian hallgatagon szemléltük a fénylő hómezőt.

Aztán a hópelyhek lassan-lassan, egymásután kioltogatták a lángokat, a kis fénypontok egyre ritkultak, de nagyon lassan. Talán harmadikat fordult már velünk a szerpentinut s még mindig pislogott vagy ezer gyertya, azután ez is ritkult, egyre ritkult. Mi mentünk, masiroztunk, némán tiportuk a havat és folyton a gyertyákat néztük. Végül már csak egyetlen egy maradt, ez magányosan igen-igen sokáig égett. Csak a Mária kép körül volt egy kis halványsárga világosság, abban bent tovább égtek a gyertyák. Azután még sokáig meneteltünk csendben, hangtalanul.

Eddig szólt a feljegyzés. Fordítom a papirlapot, beleszemelek az üszkös gerendák lassan füstölgő halmazába. Ugyan ki írhatta, melyik magyar katona?

Derengve éled emlékezetemben a multnak egy képe. Ugy, amint olvastam, igen, úgy volt. A halál országutját taposva engem is elvitt az utam az előtt a Mária kép előtt, én is néztem, könnyes szemmel néztem a hómezőn felsorakozó gyertyacsillagokat.

Mikor felértem a hegyre, századommal elfoglaltuk a fedezékeket, éles szél boronálta végig a fehér hómezőt, mellettem egyik öreg harcos mesélni kezdett, csak úgy, a géppuskafedezéken kitekintve. Kez a géppuskabillentyűn, ki-

A hamis vád sokszor bosszúállás következménye. Haragosok gyakran törnek így egymásra.

Franciaországban előfordult, hogy egy gyár munkás 9 éves leánya panaszt emelt a gyár igazgatója ellen, hogy az ellene merényletet követett el. Kihallgatásakor meglepő pontosan adta elő a történeteket, sőt még az igazgató lakásberendezésére is emlékezett. Kiszült, hogy az apa egy alkalommal elvitte gyermekét az igazgató lakásába, ott megmagyarázta s emlékezetébe véste a leánynak a butorokat, stb., hogy adandó alkalommal arról pontosan tudjon a bíróság előtt vallani.

Egy napszámos asszony rávette a vele vadházaságban élő férfit, kitől ő maga is fertőző betegséget kapott, hogy a betegséggel 11 éves leányát is fertőzze meg, azért, hogy ily módon egy gazdag kereskedőt megszarolhasson.

Hisztériás, beteges hazudozásban szenvedő nők néha ártatlan férfiakat sodornak bajba alaptalan vádaskodásaikkal.

Egy francia hadnagy esete tragikus, akit tábornok 16 éves leányának hisztériás panaszai folytán 10 évi kényszermunkára ítéltek.

Másik esetben egy 13 éves leány panaszt tett gazdája ellen, hogy ellene erőszakot követett el. Orvosi vizsgálatnál az ing felmutatására szölitették fel. Az inget a leány anyja tényleg fel is mutatta s azon gyanus foltok is látszottak, de kiderült, hogy a gyanus foltokat vastag terpentinnel okozták.

Néha a panasz lehet jóhiszemű. Jóhiszemű feljelentés előfordulhat a már fentebb is említett kóros lelkiállapotok (elmebetegség, ijedtség, stb.) eseteiben, előfordul orvosi műtétek alatti elkábításból magukhoz tért nőknél, akik biztosra veszik, hogy öntudatlan állapotuk alatt ellenük merénylet követtetett el, előfordul-

hat továbbá gyermekleányoknál, kik szülők jóhiszeműen faggató, ostromló kérdéseire, esetleg fenyegetéseire — akik valamelyes rendellenességet vélnek a leánynál észlelni — kénytelenek a meg nem történt eseményt »bevallani«.

Fiatal asszony orvosnál volt, aki őt elaltatta. Felébredéskor nagy elkeseredéssel támadt az asszony a jelenlevő hozzátartozóikra, hogy miért hagyták őt magára az orvossal, ki ellene erőszakot követett el. A hozzátartozók, kik mindvégig jelen voltak a műtétnél, alig tudták meggyőzni az asszonyt állítása valótlan-ságáról.

Szomorubb következményekkel járt az az eset, amidőn egy amerikai bank főtisztviselőjének a felelősége hasonló váddal illette az őt elaltató fogorvost, kit az ily módon tévutra vezetett férj azonnal felkérés nélkül lelőtt. Az orvos ártatlanul halt meg, amit a műtétnél állandóan jelen volt asszisztens is igazolt.

Jóhiszemű hamis vádaskodások azonban meglehetősen ritkán fordulnak elő. A hamis vád tulnyomó részben az emberi gonoszság, kapzsiság, önzés és nemtelen bosszú következménye. Ezt igazolja egy régebbi francia statisztika is, amely szerint 1200 panasz közül 500 alaptalanának bizonyult. Angolországban még rosszabb a helyzet, amennyiben egy kimutatás szerint, egy valódi, tehát alappal bíró feljelentésre 12 hamis vád esik. Nálunk ilyen részletes statisztikai adatok rendelkezésre nem állnak, de tekintettel arra a körülményre, hogy pl. a szemérem elleni bűncselekmények eseteinél, melyek között az erőszakos nemi közönség az alaptalan vádak leggyakoribb esete, marasztaló ítéletet nem sokat hoznak a bíróságok s ebből arra lehet következtetni, hogy az ilyen feljelentések legalább is felerészben valótlanok.

tekintve a halálba, az ellenség felé, várva, mikor indítsa meg a halálgépet a szeretet ünnepén azok ellen, akik az életünkre törhetnek ez estén.

Egyik katona szippant egyet pipájából, arcát megvilágítja a parázs. Látom tekintetét, amint figyelve néz a beszélő hang felé.

S az beszél: »Csendőr voltam az erdélyi hegyek között. Akkor is karácsony estéje volt. Járörben voltam, én a fiatal próbacsendőr egy idősebb bajtársammal.

Akkor is így kezdődött. Éles szél nyírta a fülünket, a Retyezát lehellete volt.

Havazni kezdett, sűrűn, nagy csomókban, mintha az angyalok párnái hasadtak volna ketté. De mi csak hasítottuk a szelet, süppedt a hó. Iparkodtunk, hogy hazajérjünk, mert karácsonyfa, meg jó meleg tea lesz az őrön. Vinulujnál jártunk, az erdészháznál, mikor a járörvezetőm az erdészház sárgán pislogó ablakaira tekintve, váratlanul megszólalt.

— Ide még benézünk, boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk az öregnek, azután megyünk tovább.

Megzörgettük az erdészház ajtaját. Rövid kopogás után egy öreg anyóka panaszos jajgatással nyitott ajtót, hogy hát a jó Isten küldött minket ide, mert nagy baj van.

Mikor a szobába léptünk, láttuk, hogy mi történt. Az ablakon át lelőtték az erdőkerülőt.

Hörögve feküdt a padlón.

A járörvezető mellé térdelt, feltépte a ruháját. A véres mellkason megkereste a sebet, majd bekötözte. Azután kijelentette, hogy a sebesültet le kell vinni a faluba orvoshoz.

Nekiálltunk, hordágyat csináltunk. Ráfektettük az erdőkerülőt, azután megindultunk vele a havas éjszakába.

Rettenetes ut volt. Vágott a vihar, szakadt a hó, nehéz is volt a teher. Bundába csavartuk a sebesültet, hogy meg ne fagyjon, de a bunda, kendő még nehezebbé tette.

Térden felül tapostuk a havat. Szakadt a verejték rólunk, mintha nyár derekán volnánk. A hajlatba érve megláttuk magunk alatt a falut. Ekkor kondultak meg a harangok.

Éjféli misére hívtak.

Járörvezetőm levette a tollas kalapot. Én is levettem, áhitattal a lelkemben. Ő katolikus, én református.

Aztán beértünk az orvoshoz, aki megvizsgálta s újra bekötözte a sebesültet.

Ha be nem hozzuk, ott pusztul el szegény.

De a kezünket megszorongatta az öreg doktor: »Nem hiszem, hogy a mai napon szebb imádság szállt volna az égbe a magukénál, emberéletet mentettek meg.«

A beszélő harcos elhallgatott, kint lövések pattogtak. Majd ismét megszólalt: »Akkor egy katolikus, meg egy református csendőr vette le a kalapot egy lélekkel az éjféli harangszóra. Ki tudja, hogy a tizezerből hány katolikus és hány református gyertya világított ma este a halál birodalmának hóköppönyegén? Mert a baj összehozza az embereket.«

Elmerengtem az öreg harcos szavain. Bizony a baj, a közös szenvedés összehoz katolikust és nem katolikust.

És ma? Nincs baj, nincs nagyon is sok közös magyar szenvedés?

Kérdés, hogyan vértesse fel magát a csendőr az ilyen hamis vádaskodásokkal szemben.

A Szut. 399. pontja előírja, hogy a csendőr »bűnvádi ügyre vonatkozó szóbeli vagy írásbeli jelentést vagy magánindítványt bármely időben és bárhol elfogadni köteles«. A csendőr természetesen nem tudja előre megítélni, hogy melyik panasznak van alapja, melyiknek nincs, így tehát minden panaszttevőt köteles meghallgatni.

A 398. pont intézkedik az ugynevezett névtelenül tett (ismeretlen egyén, írásban) feljelentésekre vonatkozólag is, kimondva azt, hogy »...a nyomozás megindítása előtt alapos tájékozódást kell szerezni a feljelentésben foglaltak valószínűsége és megbízhatósága felől...«

E pont, véleményem szerint, nemcsak az ily ismeretlen egyéntől származó feljelentésekre, hanem a csendőr által ismert egyének által tett feljelentésekre is vonatkozik, még abban az esetben is, ha a feljelentő szavahihetőségéhez, megbízhatóságához semmi kétség sem fér. Távolról sem akarok senki megbízhatóságában kételkedni, de a gyakorlati élet sok oly esetet ismer, midőn valamely körülménynél fogva a szavahihető, megbízható feljelentő előadása teljes egészében nem fedi a tényeket. A tények valódiságától való kisebb-nagyobb eltérés, az eseményeknek bár jóindulatu kiszínezése s gyakran előforduló nagyítása pedig éppen elegendő ahhoz, hogy a járőrnek sok és fáradságos munkát, időfecsérlést okozzon.

Hogy a csendőr önönmagát fölösleges munkától megkímélje, igen célszerű, ha feljelentés vételekor mindjárt az iránt iparkodik bizonyosságot szerezni, hogy vajjon követtek-e el büntetendő cselekményt vagy sem (Szut. 392. a) pont), vagyis az a kérdés tisztázandó, hogy forog-e fenn bűncselekmény? Amennyiben a csendőr úgy találja, hogy az előadottak a Büntető-törvénykönyv bármely szakaszába ütköznek, másodsorban jön annak a megállapítása, vajjon a bűncselekmény valóban megtörtént-e s nem hamis vád esetével áll-e szemben.

Ennek megállapítása kétségtelenül a nehezebb feladat. Itt szabályt felállítani nem lehet. Más nem segít, mint a csendőr ügyessége, a nyomozásra rátermettsége, értelmessége, tanultsága, emberismerete, tapasztalata. Ahány feljelentés, annyi feljelentő, annyi ember, annyi jó, rossz, nemes és nemtelen indulat...

Hogy hamis, tulzott feljelentést ne kapjon a csendőr, ajánlatos a feljelentőt jóindulatu komolysággal, figyelemmel, de bizonyos fokig kímérten kezelni. Kissé bizalmaskodó, esetleg tulságosan érdeklődő magatartás »olaj a tüzre«, s tág teret enged az események színezésének, nagyításának esetleges valótlanságok előadásának. Kimért, de azért udvarias, komoly magatartása a járőrnek azt eredményezi, hogy a panaszos tárgyilagos tényállást ad elő. Az események tisztázására a csendőr adjon fel kérdéseket, az azokra adott választ alaposan mérlegelje; esetleges felindult, feldult lelkiállapotban lévő feljelentőt nyugtassa meg, ha szükséges másnap ismét kérdezze ki, jól figyelve az előző napi és az újabb előadás közötti különbségekre. Ha a feljelentő (amennyiben tényleg van oka a feljelentésre aludt egyet az eseményre, tisztábban fogja a történeteket látni, megítélni. E körülményt a nyomozó járőrnek nem szabad figyelmen kívül hagyni. (Ez eljárás természetesen csak akkor követhető, ha sürgőség nem forog fenn.)

Ha ezekután is azt látjuk, hogy a feljelentésnek

megvan a jogi alapja, misem áll utjában a nyomozás szabályszerű lefolytatásának s a Szut. 392. pont rendelkezésének szem előtt tartásával fokozatosan, lépésről-lépésre haladva teljesítsük azt.

Amennyiben hamis vádaskodásról volna szó, úgy figyelmeztesse a feljelentőt a csendőr, hogy a helyt nem álló panasznak kellemetlen következményei lehetnek.

Ily esetekben nagy óvatossággal járjon el a csendőr, mert esetleges tulbuzgóság sok kellemetlenségnek lehet a következménye, sőt nevetséges helyzetbe is kerülhet emiatt a nyomozó járőr.

Dr. Heiland, a lipcsei bűnügyi rendőrség vezetője, fokozott büntetőjogi megtorlást s ezzel kapcsolatban a nyomozási költségek megtakarítását sürgeti a koholt bűncselekmények megrendezői és feljelentőivel szemben, ami alatt az értendő, hogy koholt feljelentéssel vagy hamis váddal előálló egyén az eddigi törvényekkel ellentétben szigorubb elbírálás alá vonassék s hogy a nyomozásból felmerült költségeket is, amennyiben mód van rá, a könnyelmű vagy rosszindulatu feljelentő viselje.

Valóban üdvös volna oly radikális intézkedés, mely egyszersmindenkorra elvenné a kedvet az ily koholt rágalmak, feljelentések megtételétől. Bizonyára megjavulnának e téren a viszonyok, ha a feljelentők ily működése úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben messzemenő, súlyos következményeket vonna maga után.

Mint látjuk, még a nyomozás bevezetése előtt sok minden körülményre kell a csendőrnek kiterjeszkednie. Felületes, nem kellő körültekintéssel és alaposággal elbírált feljelentés, illetve a nyomozásnak tulbuzgóságból való azonnali, kellően át nem gondolt, tehát elhamarkodott bevezetése s lefolytatása, igen kényes helyzeteket teremt. Sok időpazarlás, fölösleges fáradság, ártatlan egyének meghurcolása, stb. lesz a nyomozás »eredménye«.

A nyomozás bevezetésével szem előtt tartandó szabályok pontos alkalmazása, elsősorban pedig az állandó önképzés, minden csendőrtől megkivánt szorgalom, igyekezet, tanulságos nyomozati cselekményekkel való foglalkozás stb. fogják itt is megmutatni azt az utat, melyen haladva érjük el kitűzött célunkat.

Néhány szó az előkészítő és szemléltető oktatásról.

Irta: NOTUS

Németországban a csendőr- és rendőrujonciskolákban az oktatásnak egy újfajta módszerével kísérleteznek, a lapok beszámolóí szerint kitünő eredménnyel.

Az új tanterv szerint az iskolában kizárólag ugynevezett »előkészítő« oktatást tartanak. Ezeknek az előkészítő előadásoknak az a céljuk, hogy az ujonc csendőrt (rendőrt) természetes uton fokról-fokra bevezessék a csendőri (rendőri) gondolatvilágba. Hídat akarnak építeni ezzel a természetes előkészítéssel, hogy a tanuló biztosabban jusson át a törvényismeretek birtokába s azok alkalmazásának sokszor labirintusszerű ingoványos területére.

Egy előző számban Láday százados ur fejtegetéseit olvashattuk a csendőrök kiképzésével foglalkozó cikkében. Megemlíti és erősen védelmébe veszi a szemléltető oktatást. Ezek a német előkészítő-tanfolyamok teljesen a szemléltető-oktatáson épülnek fel, mint olyanon, melyet legalkalmasabbnak ismertek fel az ujonc előkészítő kiképzésére. Az ujon-

cokat nagyobb, átlagosan 2 óra hosszúra tartó sétákra viszik, ugynevezett csendőri (rendőri) sétákra. A sétavezető (oktató) igyekszik a növendékeit oly helyekre, oly tárgyak közelébe vezetni, melyeknek szisztematikus szakmegbeszéléséről csak később lesz szó, egyelőre csak arra szolgálnak, hogy az ujoncnak alkalmat adjanak oly jelenségeket, eseteket, személyeket és tárgyakat megfigyelni, melyek a maguk valóságában, meztelenségében, természetességében kiválóan alkalmasak arra, hogy az ujonc agyát későbbi csendőri (rendőri) vonatkozású tanítások számára befogadóképessé tegye. A megállapításoknak, észrevételeknek tehát főként csendőri (rendőri) jelenségekre, eseményekre, tárgyakra kell irányulnia. Az oktátónak azon kell lenni, hogy tanítványainak figyelmét ebbe a határozott irányba terelje. A tanítvány előtt legalább 10—20-szor fel kell vetődni a csendőri (rendőri) vonatkozású kérdésnek: »miért?« Erre a kérdésre igyekszik önmagának feleletet adni, illetve megkérdezni oktatóját. A tanterembe történt visszatérés után bőven van idő mind a hiányos, homályos észrevételeket, megállapításokat megfelelően kiegészíteni és megvilágítani. A tanterembe visszatérve, a tanulók szó- vagy írásbelileg beszámolnak arról, hogy mit láttak.

Ezek után rátérek arra, hogyan képzelném ezeket a sétákat a mi viszonyainkra vonatkoztatva. Veszek tehát egy gyakorlati példát.

A sárospataki csendőriskola próbacsendőrei az egyik oktató tiszt vezetésével egy oly napon mennek keresztül a sárospataki piacon, mikor ott éppen országos vásárt tartanak. Kimennek a határba is és két óra elteltével a tanterembe visszatérve, az oktató tiszt felszólítja az egyik, majd másik próbacsendőrt, mondja el, mi mindent látott a séta alkalmával. A felszólított próbacsendőr elbeszéli a következőket:

A mai nap délelőttjén X. V. főhadnagy ur vezetésével sétát tett tanfolyamunk, — a harmadik csendőrsétát a tanfolyam megkezdése óta. Mikor a kollégiumkert mellett elhaladva a Posta-utcába értünk, láttuk, hogy ott 20—30 m. szélességben az uttest fel volt szakítva, mert az utcát kövezni fogják. Azután tovább menve... (Itt az oktató tiszt közbevet.) Ki tudna nekem még valamit mondani ezzel a felszakított uttesttel kapcsolatban? — Az egyik próbacsendőr erre feláll és azt mondja, hogy ezek a felszakított uttestek nagyban veszélyeztetik a közlekedés biztonságát, főként éjjel s ezért az ilyen helyeket az utnak mindkét irányában meg kell világítani. Ezután a séta elbeszélését egy másik próbacsendőr folytatja. Elmondja, hogy amint kikanyarodtak a főutnak arra a helyére, hol a sátoraljaujhelyi és makkoshotyaki ut egymásba futnak, illetve egymást keresztezik, ott igen nagy volt a torlódás és rendetlenség a vásáros szekerek között és mert két jármű kerekai valahogyan egymásba szaladtak, az egész forgalom néhány percre megállt, azután egy odasiető csendőrijárőr intézkedésére az ut felszabadult. Most egy másik próbacsendőr elmondja, hogy a fő- és nagyobb városokban a forgalmasabb utkereszteződéseknel állandó rendőrszemek, ugynevezett közlekedési rendőrök szabályozzák a közlekedést, sőt egyes helyeken villanyrendőrök vannak felszerelve. Az oktató tiszt felszólít egy újabb próbacsendőrt, mondja meg, hogy Sárospatakon miképpen lehetne az olyan kocsiösszetorlódást, közlekedési zavart stb. megakadályozni, mint amilyent a mai sétánál láttak. X. V. próbacsendőr jelentkezik és azon véleményének ad kifejezést, hogy vásároknak, ünnepélyeknek vagy más hasonló alkalmakkor állandóan ott kellene tartózkodni valakinek, aki a közlekedési rendre felügyelne.

A séta leírása tovább folytatódik. A próbacsendőrök — az oktató által felszólítottatván — számtalan dolgot fognak felemlíteni, melyek egyik-másiknak figyelmét elkerülték,

Az angol király, aki most válságos betegen fekszik.

vagy amelyekben tekintetük közömbösen átsiklott. Így azonban 30—40 szempár által látott különböző jelenségek, események felelevenítettén, az ujonc próbacsendőr emlékezetébe élénken belevésődnek s később, amikor az elméleti oktatásra kerül a sor, — a betűk, paragrafusok a próbacsendőr szeme előtt életet, értelmet nyernek.

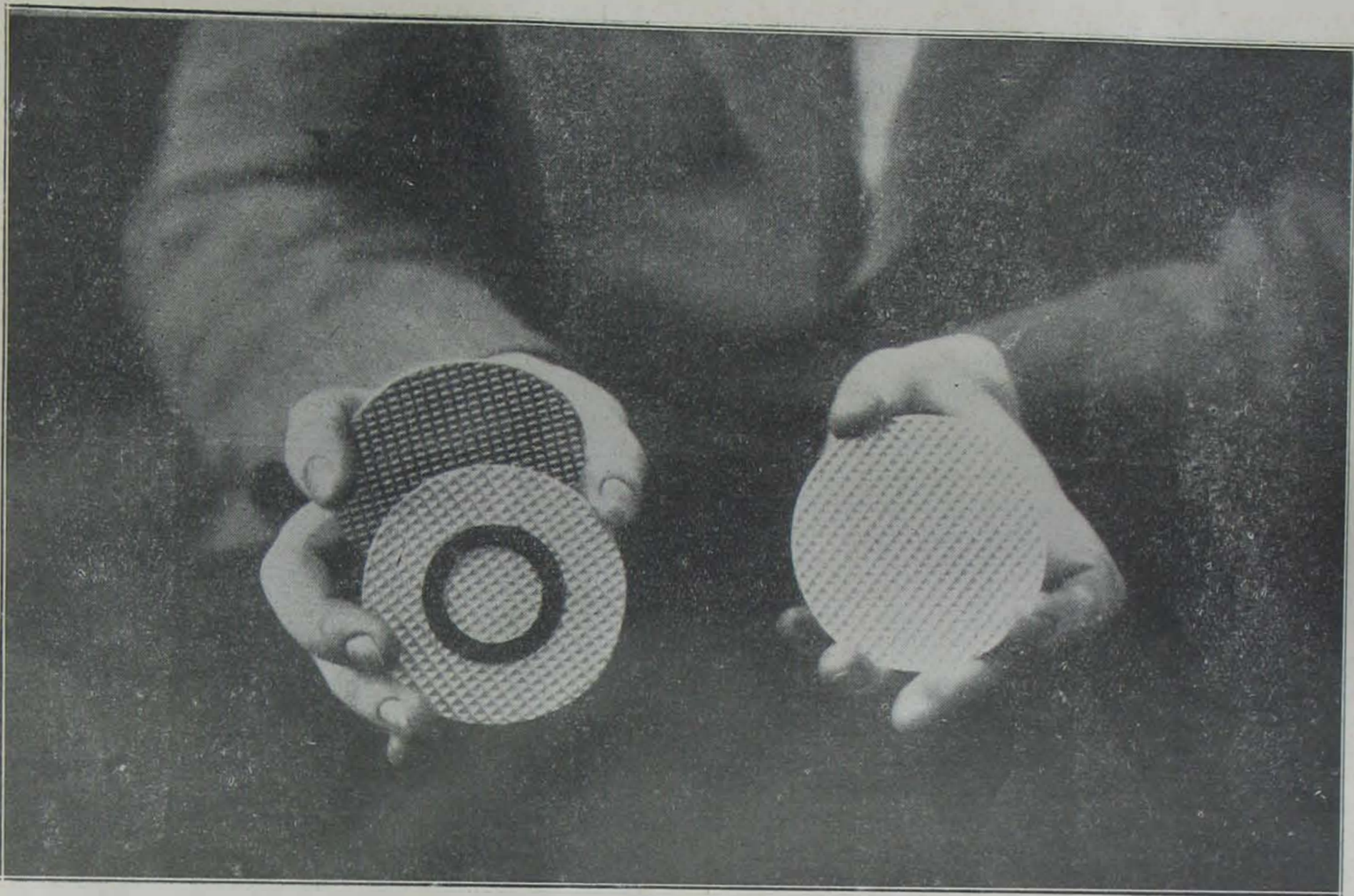
Tíz-husz ilyen csendőrséta után, alig fognak a kihágási büntetőtörvénykönyvben, a törvényes rendelkezések gyűjteményében oly paragrafusokra akadni, melyekhez az alapértelmét meg ne nyerték volna ezeken a sétákon. A vásáron látni fognak bábjátékosokat és a szerencsejátékosoknak mindenféle fajtaját, járműveket, melyekről hiányzik a tulajdonos nevét feltüntető tábla, szájkosár nélkül szaladgáló ebeket, kocsma előtt álló, felügyelet nélkül hagyott befogott lovakat, egy véres verekedést az egyik mutatványos bódé közelében egy, a nótáskönyveit szeméremértő dalok éneklésével kínáló utcai árust stb., stb.

Az oktátónak őrizkedni kell attól, hogy a látottak felelevenítésénél tulságos mélyen bocsátkozzék az idevágó törvények, rendeletek magyarázásába. Egyelőre ezeknél az előkészítő oktatásoknál csak az cél, hogy az agyat az effélékre, mint már említettem, befogadóképessé tegyék, hogy a próbacsendőrben az érdeklődést felkeltsék, benne e tekintetben érzéket neveljenek, hogy ezek a séták ne egy »kényszerórát«, hanem örömmel várt szórakozást jelentsenek a tanítványoknak.

Most pedig újból rátérek a német kísérletezésre és egy rendőrlapból idézem szószerint egy próbarendőrnek

Csak bosszút ne, ne azt a nehéz két élű pалlost, mely csupán Istennek kezébe való, s mely midőn halandó dacolva nyúl hozzá, egy csapásra sujt le bűnöst és büntetőt.
Teleky László.

Lemездobáló csaló munkában.

Ezeknek a csalóknak a működését mai számunkban ismerteti Dr. Schreiber Dániel rendőrkapitány.

írásbeli dolgozatát, melyet egy ilyen séta után, arra a feltehető kérdésre: »Irja le, mit látott rendőrszemmel a mai sétán?« — benyújtott:

»Amint az iskola épületét elhagytuk, szemembe ötlött az iskolával szembenlévő dohányáruda cégtáblája, rajta a név: Heinrich Schmitz. (Németországban t. i. nincs dohánymonopólium. Szerk.) Már gyakran megfigyeltem, hogy az egyes üzletek, kereskedések, gyárak stb. bejáratánál a tulajdonos neve látható. Ennek valószínűleg azért kell így lennie, hogy ha egy vevő magát megkárósítva érzi, hogy akkor a tulajdonos nevét a rendőrségnek tudomására hozhassa; lehetséges, hogy a vevő romlott élelmiszert kapott az üzletből, nem kell sokáig és esetleg hiába az illető neve után tudakozódnia.

A dohányáruda közvetlen közelében van a villamosmegálló; egy vörös-fehér zászlócska jelzi a megállóhelyet, hogy a közönség azt azonnal felfedezhesse. A rendőrnek természetesen ismerni kell az egész villamos vasuti hálózatot, hogy a kérdezősködőknek utbaigazítást tudjon adni. Láttam, mikor elmentünk ott, hogy egy utas néhány lépésre a megállótól leugrott a villamoskocsiról, elbukott a földön, de sérülés nem esett rajta. Odajött hozzá egy rendőr és felírta a nevét. Biztosan »jegyzőkönyvet« kap ez az ember és majd büntetést kell fizetnie, mert olyasvalamit tett, amit nem szabad.

Ezt az esetet látták többi társaim is és ekkor jelentkezett egy próbarendőr, aki, mielőtt hozzánk jött, villamoskocsivezető volt és az oktatónk felszólítására röviden elmondta, hogyan kell helyesen viselkedni a villamoskocsi utasainak; azt mondta, hogy azt mindenki leolvashatja a rendszabályokról, figyelmeztetésekről, melyek a villamoskocsiban ki vannak függesztve. Ha ezeket valaki elolvassa és

betartja, saját és nem más érdekében cselekszik. Ez a tanulóársam megbízást kapott oktatóunktól, hogy nekünk a következő héten egy kis előadást tartson villamos vasuti közlekedésről. — Tegnap különben magam is láttam táblákat kifüggesztve az egyik villamoskocsiban, egyikre az volt felírva: »Fel- és leszállás menetközben tilos!« A másikkra: »A kocsi belsejében dohányozni tilos!« Az utasoknak a jegyeiket maguktól kell megváltaniok. Aki nem jelentkezik, nem kér jegyet, amikor a kalauz kérdezi, hogy ki van még jegy nélkül, az — csaló.

Az X. és Y. utca találkozásánál éppen autóbusz állott meg. Az egyik oszlopra a megálló mellett tábla volt kiszögezve, melyről az indulási időket lehetett leolvasni. Ezeket a táblákat a suhancok szeretik megrongálni. A rendőrnek erre is ügyelnie kell, éppugy, mint azokra a kis parkokra, melyek az egyes terekben a város díszítéséül szolgálnak. Ilyen kis parkot sétánk közben hármat is láttunk. Ha ezekre nem vigyáz, a gyermekek csupa pajkosságból széttapossák a legszebb virágágyakat.

Egyik helyen figyelmünkel egy új építkezés ragadta meg. Építőmunkások éppen egy fa építőállványt tákolnak össze; ha ez az építőállvány elfoglalja a gyalogjáró egy részét, akkor a homály beálltával meg kell világítani azokat, nehogy a járókelőket baleset érje. Az új építkezésen két nagy táblát láttam. Egyiken az építő, másikon a vállalkozó köműves mester neve. Egy széles építőárkot ástak a

Hirt és dicsőséget vadászni, hiuság. A való nagyságnak éppen úgy következése a dicsőség: mint jámbor életnek a becsület; keresés nélkül jön mindegyik.
Kölcsey.

gyalogjáró közelében, hogy azonban abba senki bele ne zuhanjon, kerítéssel választották el az utcától. Keskeny-vagányu sínpárok voltak lefektetve az új építkezés közelében, hogy az építkezéshez szükséges földet, köveket, téglákat és egyéb anyagot könnyebben lehessen szállítani. Ezek a kis sínpárok megkönnyítik a lovaknak a vontatást és elejét veszik azoknak az állatkinzásoknak, miket oly gyakran látni, ha elakadt egy teherkocsi és nincs közelben rendőr.

Egy iskola előtt vezetett el aztán utunk. Itt egyik társunk, akinek gépkocsivezetői vizsgája van, elmagyarázta, hogy ezek közelében a gépjárműveknek minden fölösleges lármát el kell kerülniök (kipuffogatást, túlkölést) és lassan kell haladniok, hogy az iskolában az előadást ne zavarják, továbbá azért, hogy ily helyek közelében a gyermekek életét ne veszélyeztessék. Ugyancsak ez a társunk magyarázta kb. 100 lépéssel tovább egy tábla jelentőségét, melyre egy mozdony volt festve. Ez a járművezetőket figyelmezteti egy vasuti átjárónál; a nagy felkiáltójel (!) azt akarja jelenteni: »Vigyázz!«

Közben egy vasuti hidhoz érkeztünk. Gépkocsik és egyéb járművek egészen lassan haladtak, a gyalogjárók mindannyian szorosán jobboldalt mentek. A hid tulsó felére érve egy vörösfényű lámpás mutatta nekünk a legközelebbi rendőrörszobát és a legközelebbi tűzjelző állomást. A polgár éjjel is gyorsan akar segítséget kapni szükség és veszedelem esetében. Egyszer láttam, mint iskolás gyermek, hogy egy ittas ember minden ok nélkül felriasztotta a tűzoltókat; az illetőt bevitte egy rendőr az örszobára, később, amint az ujságok irták, a bíróság előtt kellett felelni tetteért.

A rendőrörszoba közelében egy levélhordó akkor üritette ki a levélszekrényt. Oktatónk figyelmeztetett, előfordul, hogy levélszekrények tartalmát maglopják, elégetik, hogy később mint rendőrök (rendőrtisztviselők) éber figyelmet fordítsunk levélszekrényekre, tűzjelzőkre, utcai jelzőlámpásokra, stb. stb.

Visszatérően gyakoroltuk magunkat abban, hogy a gyorsan tovarobogó autók, kerékpárok stb. márkáit, jellegzetességeit felismerjük, továbbá, hogy el tudjuk olvasni a teherautókra irt cégfeliratokat. Találkoztunk egy rendőrrel, ki csákóján sárga csillagot viselt. Oktatótisztünk megállította és felszólította ezt a rendőrt, hogy adjon nekünk röviden felvilágosítást ezidőszerinti szolgálati ténykedése felől. Végül egy teljes negyedórát tartózkodtunk egy igen forgalmas utkereszteződésnél és néztük a közlekedést szabályozó rendőr munkáját.*

Eddig a próbacsendőr leírása.

Ugyanugy, ahogy ezt a sétát városban a rendőrelöltek, ugyanugy megcsinálhatják azt iskolák székhelyein vagy községeken, országutakon a próbacsendőrök is.

Ez a séta és az egyik tanítványnak arról írott beszámolója megmutatta nekünk, hogy a csendőrnek mindig és mindenütt nyitott szemmel kell járni, ha a vállain nyugvó közbiztonsági szolgálatot lelkiismeretesen akarja ellátni.

Fent leírtak világosan mutatják, hogy a próbacsendőrök kiképzésére hivatott tiszt (altiszt) cél- és tervszerűen végrehajtott, jól átgondolt hasonló sétákkal elfogódottság, meszterkéltség nélkül tanítványaival kitűnő eredményeket érhet el, mert mielőtt a rideg élettelen betűkhöz hozzányulnának, megismerteti őket a gyakorlati étellel, a valósággal. Ha a séta a fentebb vázoltak szerint történik, tulajdonképpen nem maradhat semmi figyelmen kívül, mert ami az egyiknek figyelmét elkerülte, az felkeltette a másik érdeklődését s így aztán az egész anyag a tanteremben elég könnyű és szórakoztató módon megbeszélésre kerül. (Vagy

Az angol légi gyakorlatoknál ilyen halló-készüléket próbáltak ki, mely közeledő repülőgépek zaját nagy távolságból is elárulja.

megbeszélésre kerülnek a fentebbi módon leírt írásbeli dolgozatok.) Ezek a tanító csendőrséták tarka változatosságban adnának alkalmat az ujoncnak, hogy a csendőr és közönség közötti viszonyba éles bepillantást nyerjen s ekként később a fogalmak tisztázása sokkal egyszerűbbé, sokkal könnyebbé váljék.

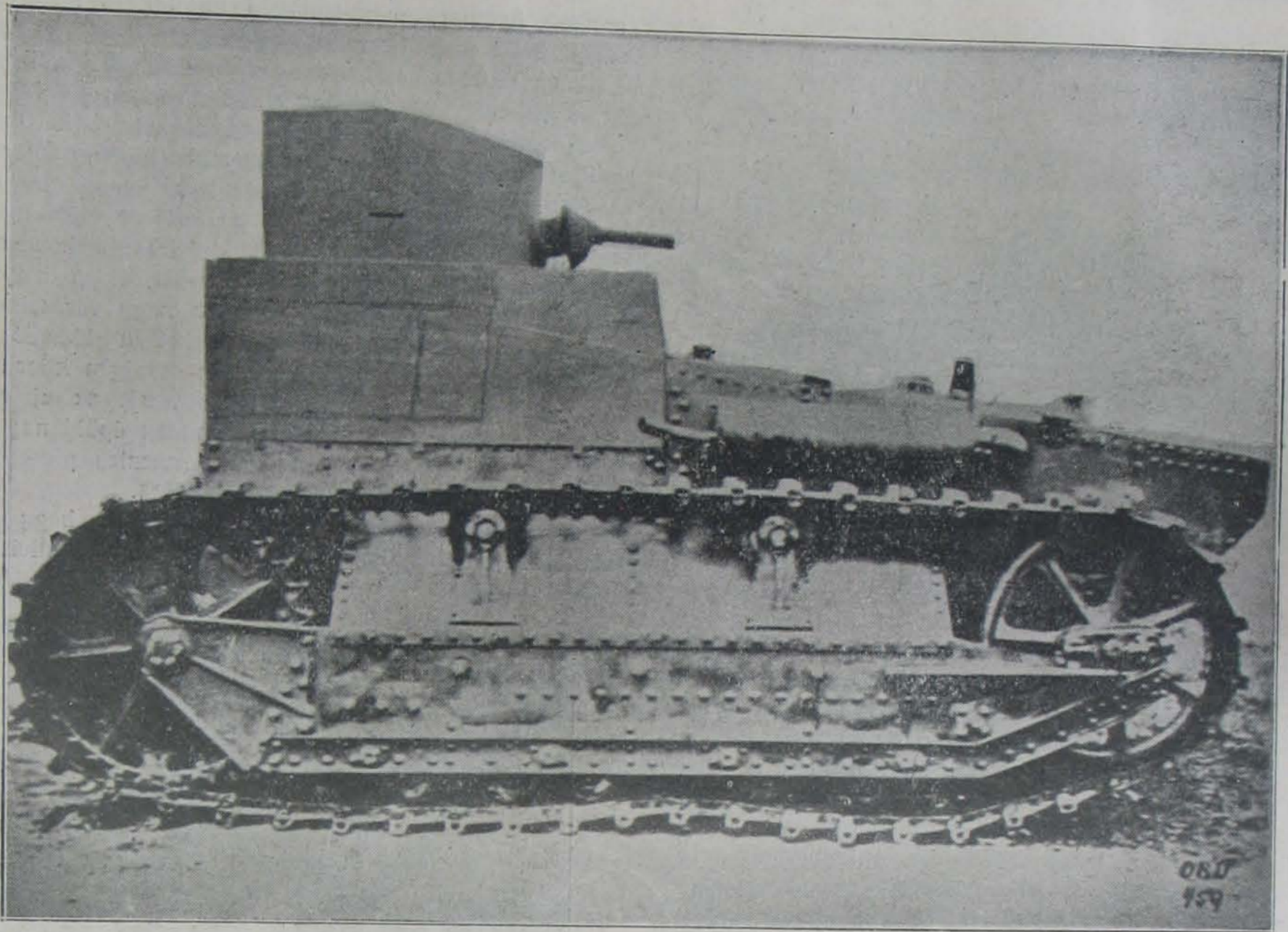
Az oktatótisztnek (altisztnek) egy pillanatra sem szabad ezeknél a sétáknál elfeledni, hogy ezeknek a sétáknak célja nem vizsga, nem osztályozás, hanem kizárólag csak az előkészítés.

Alkalmasak volnának ezek a séták arra is, hogy egy fontos, lényeges alaptétellel ismertessék meg a csendőrt. És pedig:

»A csendőrség nem öncél, hanem az állampolgár békéjének, élet- és vagyónbiztonságának, szabadságának megvédésére szervezett testület. Ez a megismerés a zárt tanterem falai és paragrafus magolások között nem mindig eléggé világos és szilárd. Az ilyen séták azonban — úgy vélem — hozzájárulnának, hogy ez a mindennél fontosabb megismerés a csendőrnek vérebe menjen át.

Meggyőződésem, hogy ezt a Németországban bevezetett oktatási, kiképzési módszert nálunk is meg lehetne kísérelni. A próbacsendőr játszva tanulna meg sok mindent, ami különben idegen, homályos maradna előtte, néha egész életen át. A kísérlet nem kerül pénzbe, nem okoz lényeges idővesztést, rizikója semmi, az eredményre igen biztos a kilátások (a németek nem szoktak haszontalan munkát végezni, még kevésbé meghonosítani). Ha a gondolat itt-ott viszhangra, helyeslésre találna, érdemes volna azzal foglalkozni,

A legmodernebb nehéz tank.

A jövő hadviselése és annak eszközei*).

Nem az az állam gondoskodott kellően honvédelméről, amely háboru esetén pusztán a »fegyveres mérkőzésre« van felkészülve, hanem az, amely hadifelkészültségét mindazon tényezőkre is építette, amelyek valamely korszerű háboru eldöntésére alkalmasnak bizonyultak.

Tapasztalatszerűen háborukat katonailag, politikailag, pszichológiailag és gazdaságilag lehet eldönteni, aszerint, hogy ezek a különböző tényezők hogyan és miként érvényesülhetnek.

Politikailag a nemzetközi elhelyezkedés bir kimagasló fontossággal. Szerbia, Románia pl. csak azzal nyerték meg a háborut, hogy politikailag szerencsésen a győztes nagyhatalmakhoz tartoztak.

A nagy háboru ugy a lelki, mint a gazdasági harc életbevágó jelentőségét domborította ki. Mindkét harcmód a jövő háboru szempontjából hatásaiban megnövekedett, mert a jövő hadviselés a polgári lakosság állandó veszélyeztetésével, a lelki és gazdasági harc érvényesülésére gyorsabb lehetőségeket nyújt. A légi haderők támadása és ezzel kapcsolatosan a bátorság állandó veszélyeztetése, a motorizált haderők mozgékonyasága és a repülőtámadásokat kísérő gáz- és tűzveszedelem a hadviselés minden percében váratlanul pánikokat idézhet elő. A pánikokat pedig csak egy hajszal választja el a felfordulástól, de mindenesetre az ellenséges propaganda számára kedvező hangulatot teremtenek. Nyilvánvaló ebből, hogy szilárd belpolitikai alap nélkül háborut viselni nem lehet.

Annak ellenére, hogy háborukat a fenti módon is meg

lehet nyerni, ma, de a jövőben is minden állam adott esetben elsősorban arra fog törekedni, hogy harcát fegyverrel döntse el. Ez akkor sikerül, ha a fegyveres erő ellenfelét megsemmisíti. Erre a megsemmisítésre az ókor stratégái épp úgy törekedtek, mint a jelen vagy a jövő hadvezérei. Ebben a törekvésben semmisítette meg Hannibal Cannánál a rómaiakat és a megsemmisítés szándékával vezették a távoli és közelmúlt összes nagy katonái hadseregeiket az ellenség ellen.

A jövő háboruját is az a hadvezér fogja megnyerni, aki ellenfelét meg tudja semmisíteni. A multtal szemben azonban a hadviselés megváltozott. Régen a megsemmisítést célzó lökőerőt a tömeg súlya, a romboló és pusztító erőt pedig a tömeg rendelkezésére álló lö- és szálfegyverek szolgáltatták. A technika fejlődése már a világháboruban, de különösen a háborut követő időszakban e téren új irányokat szabott. A technika ugyanis egész seregtesteknek mechanizálását tette lehetővé és a haderőket a motoros hadigépek olyan tömegével látta el, hogy a lökőerőt emberek helyett gépek szolgáltathatják és a pusztító hatás nemcsak tökéletesített löfegyverekkel, hanem vegyi, elektromos és bakteriológiai uton is elérhető.

A hadseregek korszerű felszerelése azonban nagyon drága és a gépek kezelése alapos kiképzést igényel. Egyik állam sem tudja néphadseregét tökéletesen felszerelni és kiképezni, ezért háboru esetén a hadrakelt erők két részre oszlanak. Minden államnak lesznek tökéletesen felszerelt és kiképzett seregtestei és lesznek kevésbé felszerelt és kiképzett tömegei. Az előbbi résznek erőssége: a hadigéptömeg, amellyel szerencsés esetben a háboru el is dönthető. Az utóbbi erőssége: az embertömeg, amely azonban sikeresen csak akkor érvényesülhet, ha a hadigépek lekötve vagy ellensúlyozva vannak.

A jövő hadviselés legfélelmetesebb harceszközei: a tankok, a messzehordó tüzérség, a repülők és a gáz.

*) Mayer-Czejkovič Károly ny. á. vkszi. ezredesnek az országos tiszti kaszinóban tartott előadásáról.

Tankraj támadásra készen.

A tankok vagy harckocsik könnyű, közepes és nehéz példányokban szerepelnek a korszerű hadseregek felszerelésében. A technika ezen a téren egyrészt még hatalmasabb páncélóriások szerkesztésén fáradozik, de törekszik távolból, elektromos uton irányított járművek szerkesztésére is. Utóbbi téren a kísérletek igen előrehaladtak és rövidesen korszakalkotó meglepetések várhatók.

A tüzérség két irányban fejlődik, a kaliber és vele a lőtávolság növekszik, a nehéz lövegek mozgása pedig a motorizálás útján meggyorsult. Az ágyugyarak ma már 0.50 méter méretű lövegeket konstruálnak és vannak közel 200 km-re ható messzehordó ágyuk is. A konstruktörök azonban még a legnehezebb lövegeket is tábori használatra képesítették. Motoros vontató vagy a vasut mindenhová röptheti ezeket az acélóriásokat, ahol a hadvezérnek rájuk szüksége van.

Félelmetes fegyverre nőtte ki magát a repülőgép. A modern technika gyors, nagy hordképességű, nagy működési rádiusszal bíró gépeket létesített.

Legveszedelmesebb fegyverük a bomba. A technika ezen a téren is óriási léptekkel haladt. A korszerű bombavetőgépek ma már 1000 és 2000 kg. bombákat is használhatnak. Utóbbi bomba pl. 50 méter körzetben légnyomás által nagyvárosi háztömböket kártyavárakként seper el és a leg-

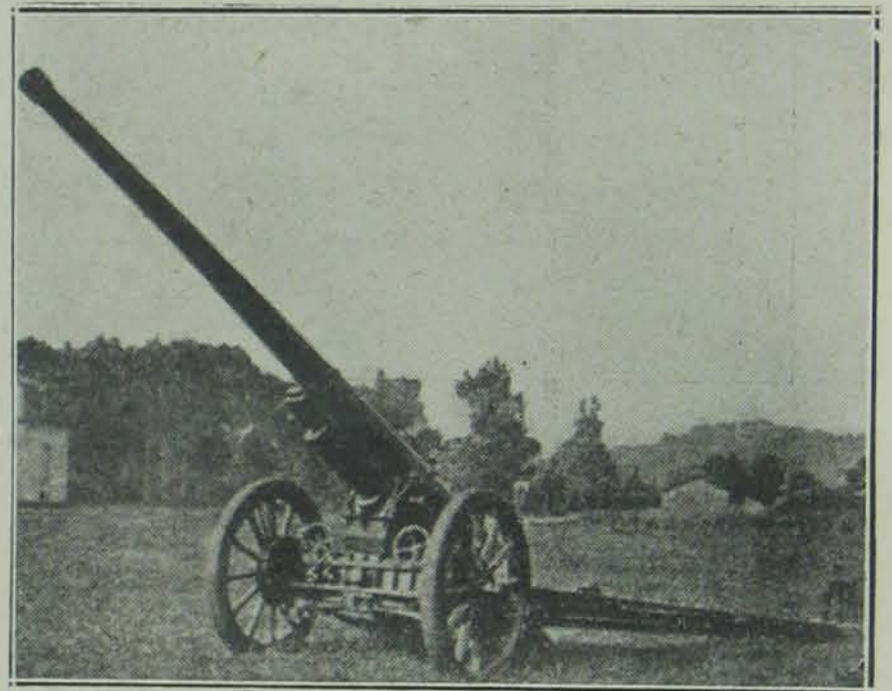
Modern gázvédelmi felszerelés.

erősebb hadihajó páncélzatát a hajótól 15 méteres távolságon belül még 12 m. vízmélységben is széjjel rombolja.

Még veszedelmesebbek a gázbombák. A gázelleni védekezés nehéz. A hadsereget el lehet ugyan látni megfelelő gázárcokkal és gázvédelmi eszközökkel. A hátszág sok millió lakosságának ilyen felszerelése azonban már akadályokba ütközik. Különösen nehéz lesz betegeket, gyermekeket, állatokat, ételt és italt a gázfertőzés ellen megvédeni. A külföld ezen a téren sokat kísérletezik. Londonban pl. ismételten tartottak légi gyakorlatokat, hogy a védekezés módjait tanulmányozhassák. Amerika nagy városainak elközdítésével próbálkozott, hogy ezeket a támadó repülők előtt elrejtse. Oroszország az egész országra kiterjedő gázvédelmi intézkedéseket foganatosított, sőt az új építkezést is befolyásolja akként, hogy az ujonnan épülő nagy házaknak az összes lakókat befogadó gázmentes pincehelyiségek felett rendelkezniük kell.

Mindebből nekünk is tanulnunk kell, hogy legalább elméletileg tudjuk, hogyan fest majd a jövő hadviselése.

S—y.

Modern messzehordó ágyú.

A méhészet hasznáról és jelentőségéről.

Irta: ARACSI LAJOS őrmester (Gyula).

A balsors Csonkamagyarország tenyérnyi területére szorított össze bennünket s a helyzet emelése és javítása szükségessé teszik, a nehéz megélhetési viszonyok pedig megkövetelik, hogy mindent, ami ebben az országban gyümölcsöt, gazdasági fellendülést hozhat, kihasználatlanul ne hagyjunk. És mégis milliárdokat érő kincseket engedünk szemünk láttára kihasználatlanul tönkre menni. A virágokban összegyülemelő nektárt, melynek felhasználása, megmentése a méhészet feladata.

A méhészet termelő és jövedelmező foglalkozás. A jövedelem a vidéktől, időjárástól, a méh fajtájától, a méhész tudásától és a méhek lakásától függ. Ha mellékfoglalkozásként üzzük a méhészkedést, sok hely, nagy befektetés nem szükséges. Nagyobb méhészet modern berendezéséhez azonban töke kell. Nálunk a méhészet — kevés kivétellel — mellékfoglalkozás.

A jövedelem alapja lehet méz, viasz, méhcsalád, raj, anya. A kaptáros-méhészet főjövödelme a méz. Élőméh tö-

meges eladásával külön ilyen irányú üzemek foglalkoznak. Jelenleg a legnagyobb és legmodernebb kereskedelmi méhészet a Boczonádi Méhgazdaság Hövejen, Sopron megyében, 480 családnyi méhállománnyal.

Igen sokan vannak, akik kevésbé, vagy egyáltalán nem ismerik a méhészet anyagi és erkölcsi hasznát s egy fillért sem mernek méhtenyésztésre áldozni. Igaz, hogy minden kezdet nehéz, de ha megismerjük a méhészet előnyös és kiaknázható oldalait, lehetőségeit, nem szabad visszariadnunk anyagi áldozatoktól. Ha bármilyen gazdálkodást megkísérünk, jóval többbe kerül annak beállítási költsége, mint a méheké.

A szarvasmarha, sertés és egyéb hasznos háziállat-tenyésztésének határt szab az általunk birtokolt terület, az állatok eltartásáról nekünk kell gondoskodni, napról-napra gondozni, ápolni kell azokat, mely munka riagyon, vagy teljesen leköthet bennünket s ezzel szemben megközelítőleg sem ad olyan hasznót, mint a kevés gondozást és kezelést igénylő méh. Ezenkívül vész esetén igen nagy károsodás érheti azt, akinek — tegyük fel — 4—5 darab sertése van s elpusztul. A méh is elpusztulhat, de megmarad a kaptár, a méz és a lép és szakszerű kezelés mellett a méhbetegséget majdnem teljes egészében kizárhatjuk.

Ami a méhtartást illeti, beállíthatunk belőle annyit, amennyi szükes konyhakertünkben elfér és anyagi áldozatot sem követel tőlünk annyit, mint ahogyan azt sokan elképzelik, már annál is inkább, mert önmaguk gondoskodnak élelmükről, amiből bizonyos mennyiséget a rossz napokra tartalékba tesznek s a felesleget gazdájuknak adományozzák. Gondoskodnak fajfentartásukról és felületes méhészgazdánál még a lakásukról is.

Vannak, akik azt mondják, hogy nem érdemes méheket tartani, mert igen sok baj van velük. Mi lesz, ha jön az áthelyezés, vissza kell hagyni vagy el kell prédálni, ahogy megveszik.

Ma, amikor a méhészet igen magas fokon áll, nincs okunk a csüggedésre még áthelyezésünk esetén sem, mert a nagyobb távolságra történő szállítási nehézségeket Boczonádi Szabó Imre méhésztársunk több évtizedes kísérletezése után leküzdötte azzal, hogy e célra egy olyan megbecsülhetetlen kaptárt szerkesztett, amely lehetővé teszi, hogy méheinket áthelyezés esetén magunkkal vihessük. Akár 4—500 kilométer távolságra is vándorolhatunk, anélkül, hogy megérkezésünk után a méhek körül a legcsekélyebb bajt is észlelhettünk. Ha pedig csak vezénylés folytán lennénk távol, a szakszerűen kezelt méheket 1—2 hónapig is magukra hagyhatjuk anélkül, hogy ebből baj lenne.

A méhek a saját évi élelmükön felül igen szép mézfölösleget tudnak adni, különösen ott, ahol a gyűjtési körletükben (4—5 kilométeres körzet) igen dusan mézelő virágok nyílnak. Ilyen az akác, tisztesfű, repce, fűz, napraforgó, stb. Különben is csak az ilyen vidéken tudom a gazdaságos méhészkedést elképzelni.

Szemtanuja voltam 1925-ben az akácvirágzás után egy 50 családos méhtelegen, 143 literes ürtartalmu kaptárakban lévő méhcsaládok mézfölöslegének kipergetésénél, hol az átlagos családonkénti mézhhozam 50 kilogrammot tett ki. Ha ma értékesítenénk, 5000 pengőt kapnánk érte. Melyik az a hasznos háziállat, mely pár hét alatt ilyen szép hasznót tudna adni a gazdájának.

Az erkölcsi haszon: Minden méhcsalád több-kevesebb létszámmal egymagában, egy külön államot képez. Ha megfigyelünk egy ilyen államot, tapasztalni fogjuk, hogy milyen követni való, példás életrendet élnek. Minden méh egymástól függetlenül halála órájáig lankadatlanul dolgozik. Rendszeretük, tisztaságuk feltűnő. Összetartásuk minden tekintetben a legmagasabb fokon áll. Vagyonukat idegen

támadás ellen ha kell, életük feláldozása mellett is a végéig védelmezik. Nem egyszer a méhesgazdát is megtámadják és megszurkálják, különösen akkor, ha törvényeikhez nem alkalmazkodunk. Mert inkább elpusztulnak, sem hogy törvényeikből engedjenek. Követésük diszervé válik az embernek is.

A kertészet és mezőgazdaság szempontjából a méhészet megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz. A virágport legtöbbször a rovarok viszik át szőrözetükkel egyik virágból a másikba, miközben táplálék után böngésznek. A rovarok között legfontosabbak e téren a méhek, a következő okból: 1. Állandóan népes, nagy családokban élnek. Különösen tavasszal, a gyümölcsfák virágzásakor fontos ez, mert ilyenkor kevés a mézgyűjtő rovar; a méhek rokonai általában nem telelnek ki családotól, hanem csak az anya éri meg a tavaszt és időbe kerül, míg az amugy is kevés tagból álló család valamennyire is kifejlődik. 2. Vannak rovarok, melyek nem szállnak le a virágra, hanem röptükben kutatják át a kelyhét hosszú szipókájukkal. A méh rászáll a virágra gyűjtés közben. Így könnyen szőrözetére tapad a virágpor. 3. A méh szipókája közepes hosszúságu lévén, a legtöbb virágot látogathatja. Az igen hosszú szipókájú rovar nem kedveli a rövidtorku virágot, az igen rövid szipókájú pedig még a közepesből sem merithet. 4. A méh — ha ugyan lehetséges — egymásután ugyanazokat a virágfajokat látogatja. 5. A méh nem árt a virágnak.

A méhek vásárlására legjobb idő a tavasz (április eleje), még pedig azért, mert a már áttelelt család biztosabban megél. Ha élelme szükös volna is, most már etethetjük, míg télen ezt egyáltalán nem tehetjük. A vásárláshoz, ha magunk nem étenénk hozzá, egy ismerős, gyakorlott méhészt hívjunk segítségül. Ha azonban magunk vásárolunk, a következőket ta tsuk szem előtt:

1. Kasos méheknél, ha a kast megemeljük, 10—12 kilogramm sulynak feleljen meg. Így kapunk a családdal annyi mézet, hogy nagyhordásig (akácvirágzás) feltétlen elegendő lesz. 2. Nézzük meg, hogy elég népes-e a család és szintűg van-e lépépitménnyel. Ezt úgy állapíthatjuk meg, hogy a kast félre billentjük s látjuk, hogy a mult évben elegendő élelemmel betelelt család a tavaszi fejlődés legnagyobb fokán áll. Azonban az olyan család, mely bár elegendő élelemmel ment telelőbe, sőt a tavaszi átvizsgálásnál is bő mézkészlettel rendelkezik s népében mégis szegény, annak megvétele nem ajánlatos, mert ott rendszerint anyátlanság uralkodik, melynek ha elejét nem vesszük, álanya lép fel (tojó munkás), de lehet az anya kime ülő félben is, vagy az egész család gyomorvész (költésrothadás, viasz-moly, stb.), ami a család gyors pusztulását okozza.

Költségkimézés szempontjából még ajánlatosabb, ha május-junius hónapokban rajokat, még pedig nem az első, hanem a második rajt vásároljuk meg, azért, mert az első rajjal minden egyes esetben az öreg (1—3 éves) anya vonul ki, míg a második rajjal feltétlen fiatal, tehát ideikelésű anya hagyja el a lakást. Igaz ugyan, hogy az öreg anyával kivonult első raj jóval népesebb, de ezen előnyt kiegyenliti a második raj fiatal anyja. De hogy tévutra senkit ne vezessek, megemlítem, hogy az első rajt is megvásárolhatjuk az esetben, ha az anya életkorát meg tudjuk állapítani, aminek meghatározására azonban a gyakorlatlan méhészek képtelenek. Ha pedig a vásárlandó család kaptárban van elhelyezve, ott ugyancsak a fentieket tartasuk szem előtt.

A méh lakások megválasztásánál ne törekedjünk a kis ürtartalmu, alsó kijáros, kiskeretes, hátsó kezelésű, álló, tetőnélküli és többcsaládos ósdi kaptárookra, mert ezeket ma már csak tapasztalatlan méhészek használják, akik 6—7 kg. mézfölösleggel is megelégszenek. Hanem vegyünk vagy

csináltassunk nagy ürtartalmu, felső kijáros, nagykeretes, felső kezelésű, fekvő, vízhatlan tetős, egycsaládos, a mai modern méhészet minden igényeinek megfelelő kaptárt amelyet, ha 2.5 centiméteres deszkából készül, télen-nyáron egyaránt elhelyezhetünk a szabad ég alatt, míg a régi rendszerűeknek feltétlenül félszerelaku méhest kell csinálni, ami a méhesgazdának fölösleges kiadást jelent (holt töke), amit egyébként megtakaríthatna.

A méhészet fejlesztése szükségtelenné teszi a külföldi méz és viasz drága pénzen való behozatalát, fejleszti az ipart, kereskedelmet, csökkenti a munkanélküliséget, különböző méh lakások, szerszámok, műlép, mézeskalács stb. gyártása és eladása által.

Minek nekünk olyan külföldi áru, amit mi is előállíthatunk vagy itthon előállíttathatunk. A magyar méhészet visszamaradását a termelést illetően mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy viaszban még mindig sok a behozatal. Ezt meg is fordíthatjuk.

A hasznos méhészkedést kellő szaktudás nélkül el sem tudom képzelni, mert hiszen tudjuk önmagunkról, hogy jó csendőr is csak úgy válhat belőlünk, ha képzettségünk minél magasabb fokon áll. Amíg a csendőr fiatal és tapasztalatlan, járőrvezetője irányítja, vezeti és oktatja. Később azonban az oktatás és önképzés folytán a hivatásával járó feladatok önálló megoldására is képes lesz.

A méhész járőrvezetői legyenek a szaklapok, szakkönyvek és szaktanítók. A kezdő méhésznek ezeket feltétlen meg kell szereznie. A magunk alapos tudása mindig többet ér a mi szempontunkból, mint a mások tudása, különösen ha az nem valami alapos. Támaszkodjunk magunkra. Vajjon mi lenne, ha a pergetésen kívül egyéb méhészeti teendőkben járatlan volna a méhesgazda? Mert a tudatlan méhész pergetése a jövőre gondolás nélkül zsákmányolja ki a méheket.

Ajánlom a következő két könyvet: »Méhgazdaság« (7 P), »Méhék Élete« III. kiadás (10 P). Ha a »Méhészet« című szaklapnak (Kiadóhivatal: Ujpest, Széchenyi-utca 8.) éves előfizetője vagyunk, a könyv 30%-kal olcsóbb. Ne riadjunk vissza e csekély kiadástól, mert haszontalan dolgokra is kidobálunk 15—20 pengőt és még azt sem mondhatjuk, hogy szórakoztunk. Már pedig, aki méhészkedik, annak az anyagi haszon mellett elsőrendű szórakozásban lesz része. S ha a méhek példáját követjük, életrendjüket betartjuk, ez feltétlen megóv bennünket minden erkölcsi és anyagi romlástól.

Ha szolgálatteljesítés közben örskörletünkben szétnézünk, látjuk hány és hány ember foglalkozik mellékfoglalkozásként méhészettel, de amint én tapasztaltam, a 98%-a szaktudás nélkül, sőt ha ezen a téren egyeseknek felvilágosítást adtam, egyenesen kacagtak rajta. Természetes, hogy ha hiányzik a tudás, hiányozni fog a jövedelem is. Folyó év első negyedében tapasztalatlan méhészeknél, különböző okok miatt, igen sok méhcsalád elpusztult, ami arra vezethető vissza, hogy az olyan méhesgazdák igen keveset vagy talán semmit sem adnak tudásuk fejlesztésére, míg az én tanulmányi és szórakozási szempontból tartott és egyenkint 143 literes ürtartalmu kaptárakban levő 6 családos állományom a szabad ég alatt, tehát minden takaró és méhes nélkül, igen szépen kitelelt, sőt a tavaszi első átvizsgálás alkalmával 6—8 kg. mézet is találtam birtokukban, ez pedig onnan volt, hogy 1927. év őszén családonként 10—12 kg. mézzel mentek telelőbe, tehát az átlagos fogyasztás alig lehetett több 2—4 kg.-nál.

Magyarországon a tapasztalatlan méhészek a mai napig is káros méhészetet üznek és a méhesgazda az őszy folyamán emberemlékezet óta megválogatja a kasokat. A közepes 15—16 kg. súlyukat magnak hagyva, a legsúlyosabba-

kat a mézükért, a könnyűeket pedig vagyontalanságuk miatt lefojtja. A méhesgazda így semmisíti meg a tőkét a pillanatnyi kamattöbbletért.

Sajnos, a káros méhészetben ma is ez az általános szokás. Ettől csak igen kevesen térnek el annyiban, hogy az őszy elérkeztével kiűzik a méheket a kasból s azokat más, néptelenebb családok megerősítésére használják.

Ha méhészkedünk, hagyjuk és szorítsuk háttérbe a kast és a kaptárak helyes megválasztására nagyon ügyeljünk. Különösen a kezdő legyen tul óvatos, mert a további munka sikere ettől függ. Ne vezettesse magát tévutra senki, ha itt-ott azt hallja, hogy minden kaptár jó kaptár, mert ezt a szálló ígét éppen a tájékozatlanok megtévesztésére hangoztatják a régi elavult rendszer védelmezői.

Legutóbbi évtizedek arra figyelmeztetnek bennünket, hogy ne elégedjünk meg az eddigi termelési eredményekkel, hanem keressük meg az utakat és eszközöket, melynek segítségével többet termelhetünk.

Ma minden zászlón ez a jelszó olvasható: Többtermelés. Nekünk is, akik méhészkedni és e téren haladni akarunk, ezt a zászlót kell kibontani, ez alá kell sorakozni és tudásunkkal ezt kell diadalra juttatni. Ennek megvalósítására pedig csak a nagy kaptárt, nagy léptáblákkal, felső nagy kijárónnyilással, felső kezeléssel — ilyenek a Boczonádi-féle kaptárak — választhatjuk.

Vannak bajtársak, akik szeretnének méhészkedni, de tartózkodnak tőle, mert a tudatlanoktól a méhészetnek csak a káros oldalát ismerik.

A méhészet különösen a nős bajtársaknak ajánlható. Hiszen a szolgálat és a foglalkozás utáni idő éppen elegendő arra, hogy egy 10—15 családos állományt gondozhatunk anélkül, hogy az a szolgálatra vagy az önképzésre hátrányt okozna. Bár egyesek abban a téves hitben élnek és azt mondják, hogy minek nekik az az időt rabló foglalkozás. Természetes, hogy időt rabló, de csak azoknál, akik szakértelemmel egyáltalán nem, vagy csak némileg rendelkeznek, avagy más szórakozást helyeznek előtérbe, ami azután nemcsak az időt, hanem mondhatom, hogy az anyagiakat is elrabolja. Hol lehet ma pénz nélkül olyan kellemesen szórakozni, mintha saját méheinkkel foglalkozunk?

Ha a csendőr a hosszadalmas szolgálatteljesítés után szolgálatképtelenné válik, még mindig van olyan legény a talpán, hogy a tétlenség pusztító hatalmának ne engedje át magát. Valamivel a nyugdíjban is foglalkozni, tevékenykedni kell, mert a teljes tétlenség egyáltalában nem azonos a pihenéssel. Már pedig ma a polgári életben való elhelyezkedés igen nehéz, sőt majdnem lehetetlen. Azoknak, akik szép méhállománnyal helyeztettek nyugállományba, megmarad a maguk nyugodt és szép időtöltése s a nyugdíj mellé egy kis mellékjövedelem mindig jókor és jól jön.

Mindamellettt szükségesnek tartom megjegyezni, hogy nagyobb (40—50 családos állomány) méhészethez csak az kezdjen, ki teljesen független, tehát már nyugállományu, valamint türelemmel, éles megfigyelő képességgel és a szükséges tőkével rendelkezik.

Csak a legszükségesebb tudnivalókra tudtam rámutatni egy kis cikk keretében, mivel a méhészeti tudomány ma már hatalmas vastag kötetekben van lefektetve. Én inkább csak kedvet és bátorságot akarok kölcsönözni azoknak, akikben motoszkál a méhészet gondolata és hajlama, de nincs bennük elegendő bátorság s önbizalom, hogy — a cselekvés terére lépjenek.

A méhészkedni vágyók szakfelvilágosításért bizalommal forduljanak a »Méhészet« szerkesztőségéhez (Ujpest, Széchenyi-utca 8.), ahol szakkérdésekre a legnagyobb odaadással megadják a kellő felvilágosítást.

A lemezdobáló csalók.

Irta: Dr. SCHREIBER DÁNIEL rendőrkapitány.

A vidéki vásárokat és bucsukat évtizedek óta ellepik a csalók, szórakoztató játéknak tüntetik fel mutatványaikat vagy a legjobb esetben szerencsejátéknak mondják, ahol nyerni — szerintük — éppen úgy lehet, mint veszíteni. Ezzel szemben az a valóság, hogy ezeknél a játékoknál csak a csalók nyerhetnek. A játékosok sohasem. Legfeljebb csak kezdetben, hogy kedvet kapjanak a »játszáshoz« s a végén, hogy ne tegyenek feljelentést.

Ezek a vásári játékok bizonyos időközönként változnak, nem azért, mintha unalmasakká lettek volna, hanem azért, mert mindig valami ujjal kell az embereket becsapni. Ugyanis az áldozati bárányok lassan rájönnek, hogy az általuk már megismert játékoknál csak veszíteni lehet s ezért valami ujjal kell jönni a csalóknak.

A most leginkább használt vásári csalások: a puska, a láncjáték, a gyüszü, az akasztófabábjáték és legujabban a lemezdobálás. A lemezdobálásának évszázados története van. A berberék és arabok 3 dióval vagy mandulával, a cigányok 3 pohárral, később mások 3 kártyával (»Hol a vörös? Itt a vörös!«) játszották s a gyüszüjáték is ennek a csalásnak a trükkjén alapszik.

A lemezdobálás 3 darab kerek vagy ovális alumínium-lemezzel történik, amelyek közül az egyik lemez az egyik oldalán egy kis vörös karikával vagy egy kis papírképráragasztásával van megjelölve. A csaló 2 lemezt a jobbkezebe vesz s egyet a balba. A figurás lemezt a jobbkezeben alul tartja s felette, az ujjai között, talán $\frac{1}{2}$ —1 cm. hézaggal van a másik lemez. Amin nincs figura, azt »sima« lemeznek mondják. A csaló ekkor elkezd a mondókáját: »Kérem, van itt egy játék. Ez a 2 sima lemez veszít, az egyfigurás lemez nyer«. S erre leteszi lassan, hogy mindenki jól láthassa, a jobbkezeben alul volt figurás lemezt az asztalra, annak a bal sarka felé. Természetesen a figura alul van. (A bal és jobb sarok megjelölést a csaló helyzetéből nézve vesszük.) Ezután a balkézben lévő »sima« lemezt az asztal közepe táján dobja le s ekkor a jobbkezeben még visszamaradt sima lemezt ráteszi a balkezeből kidobott sima lemezre s azután a 2 lemezt együttesen felemeli, megmutatja az alsó lapját az alsó lemeznek (s mondja: »ez sima«), ledobja s megmutatja a kezében maradt másik lemezt (»ez is sima«), azt is ledobja s azután mondja: »A figurás nyer, ki látta most a figurást?« Közben meg a lemezek helyét felcseréli, de úgy, hogy mindenki követni tudja a figurás utját.

A játék körül állók mind látták, hogy a csaló a jobbkezeből először az alul volt figurás lemezt dobta ki, de ha ezt nem is tudták volna megfigyelni, a csaló a másik 2 lemezt egymásután felmutatta (ez sima, ez is sima) és senkinek sem volt kétsége az iránt, hogy a figurás lemez csak az először ledobott lemez lehet. Tesznek is erre s nyerne. Egy-két-öt pengőt. A csaló ezt így is rendezti, az első veszteségeket beleszámítja a rezsibe. De azután jön a csalás.

A csaló ekkor újból elkezd a mókát. A jobbkezebe ugyanúgy veszi fel a lemezeket, mint az előbb (alul a figurás, felette a sima), azt meg is mutatja, hadd lássák a »palik«, hogy hol van a figura s azután ledob a jobbkezeből egy lemezt az asztal bal sarkára, a balkezeből egyet a közepre, ráteszi a jobbkezeben lévő másik lemezt erre a közepén lévőre, felveszi mindakettőt, felmutatja az alul lévő (ez sima), ledob egy lemezt s mutatja a visszamaradt lemez alsó lapját (ez is sima) s kaján arccal kérdezi: »És ki látta most a figurást?« Természetes, hogy mindenki (?) s

valamennyien tesznek a jobbkezeből a bal sarokba először kidobott lemezre. Tizenöt-husz pengőt is, mert olyan biztosak (?) a nyeresben. Én láttam, husz pengőért, mondja a legpénzesebb közülük s aki már az előbb nyert is 1—2 pengőt. Felütik a lemezt: sima. A játékosok veszítettek. A csaló ekkor felmutatja a 2 másik lemez közül a figurást, nehogy azt gondolják róla, hogy ő 3 sima lemezzel játszott.

A csaló a trükköt a következőképen csinálta: A jobbkezeből először nem az alul lévő figurás lemezt dobja ki, hanem a felette lévő simát csusztatja ki. A játékosok már ekkor szentül meg vannak győződve, hogy ez az először kidobott lemez a figurás. De hogy ebben a hitükben semmi kétségük sem legyen, a csaló még jobban megtéveszti őket. (S itt tér el, ebben a komplikációban a lemezdobálás trükkje a »Hol a vörös? Itt a vörös!« játéktól.) A balkezeből ledobott sima lemezre ráteszi a jobbkezeben maradt figurás lemezt s azután a 2 lemezt, szorosan egymáson, felveszi, az alul lévő alsó lapot felmutatja (ez sima) s mintha ezt a felmutatott sima alsó lapu lemezt dobna ki, a felette lévő figurást csusztatja le s azután felmutatja a kezében maradt sima lemezt (amit már az előbb felmutatott) alsó lapját s azt mondja: »Ez is sima« s ledobja az asztalra. Ezekután már mindenki esküt is merne tenni s bármily pénzt letenni, hogy a legelőször kidobott lemez volt a figurás. A játékosok nem veszik észre, hogy a csaló legelőször a figurás felett lévő lemezt dobta ki és nem veszik észre, hogy a második alkalommal a figurás lemezt dobta ki, amikor az alatta volt sima lemezt felmutatta. A lemezek forgatása s kidobása oly gyorsan és ügyesen történik, hogy a játékosok nem veszik észre. A csalónak itt az is az anyagi előnye, hogy falazók nélkül is tesznek a »palik«, mert ezt mindenki biztosra (?) veszi. A csaló azt is megteszi, hogy a figurás lemezt elveszi az asztalról s azt mondja, hogy a visszamaradt 2 lemez közül lehet választani s a »palik« ekkor is a kiszemelt első lemezre tesznek.

A csalók legtöbbje többszörösen büntetett egyén, aki már lopni, rabolni nem mer, mert fél a dologháztól s ezért inkább csalnak. Ezt nehezebben veszik észre, könnyebb is és mulatságosabb is. Sőt, engedélyt is kapnak hozzá. Szereznek egy helyhatósági bizonyítványt, vesznek egy kis könyvecskét, annak minden lapjára rányomatják kézi bélyegzővel, hogy »Hatósági láttamozás« s jelentkeznek a szolgabírói hivatalokban. Ott ráírják, hogy »Lemezdobálásra a járás területére 30 napra engedélyt adtam«, aláírják, lepecsételik s azután nagylelkűen fizet a csaló a szegényalapra 1—2 pengőt s megy faluról-falura, vásárról bucsura, 30 napig, amíg az engedély szól. A falvakban jelentkezik a községhezán, könyvébe beírják, hogy »Láttam«, kelettel ellátják, aláírják, lepecsételik s megkezdődhet a csalás. Ha a csendőrök jönnek s felmutatják az engedélyüket, igazolják, hogy a helypénzt lefizették s nincs semmi baj. Csapatostul lepik el a vásárokat és a bucsukat ezek a csalók, több pénzt visznek el a szegény, tudatlan falusi néptől, mint az árusok s mindegyikük több száz pengővel megy tovább egy másik faluba s azután egy másik járásba.

Windischgrätz Alfréd herceg tábornagy, az 1848/49. évi magyar szabadságharcban a császári hadak vezére volt az, aki tizenhétéves korában, mint dzsidás főhadnagy, 1805-ben brüsseli utazásából az első szivart Ausztriába hozta. A szivarozást brüsseli barátaitól tanulta el s az első szivarral egy spanyol diplomata kínálta meg. Ausztriában eleinte tartózkodóan fogadták a nikotin élvezetének ezt a módját s Windischgrätz ezredparancsnoka, Liechtenstein Móric herceg ezredes, egyenesen visszatartónak és illetlennek tartotta, hogy valaki a dohányt szájába vegye. Addig az időig ugyanis csak a pipa járta.

Ha vonaton utaznak, ott is előszedik a lemezt s ott is becsapják az utasokat. Százan és százan vannak az országban, akik egész életükben ezzel foglalkoznak, vagyont szereznek maguknak hiszékeny és tudatlan emberek kifosztásával. Sokan annyira mennek, hogy az engedély-könyvüket bérbe adják 40—50 pengőért egy-egy vásár vagy bucsu tartamára.

Ha rendőr, csendőr vagy pénzügyőr játszik, azt hagyják nyerni, vagyis akkor nem csálnak s így ezek nagy része nem is ismeri a trükkjeiket. Ilyenek azután egész jóhiszeműen azt felelik a hozzájuk panasszal fordulónak: »Miért játszott? Biztos nyerni akart s ha nyert volna, nem jött volna ide«.

Hát lehet egy csalótól nyerni? Miből éljen meg akkor egy csaló?...

„A feltámadt zöld káder“.

Írta: PÉCHY-HORVÁTH REZSŐ.

Emlékeznek még a zöld káderre? A legsötétebb és legocsmányabb forradalmi torzszülött volt, lógós és végleg megszökött katonák gyülevész, gyáva hordája. Összeverődött emberocsu, sötétben megbujó katonasalak söpredéke volt, amely 1918 őszén szlavonföldön sokszáz főből álló bandává állt össze. Először csak, hogy a pusztai életét mentse és rejtse a harctér poklából s az ösrengetegekbe süllyedve, bevárja a háboru végét. De később, ahogy elfogyott az eleség és az ital, a lelkeket pedig sivárrá tette a kétségbeesés: a legmohóbb és legkegyetlenebb rablókká, katonailag szervezett és katonailag felvegyverkezett modern utonállókká váltak. A kegyetlenségüket és a hitványságukat betetőzte az, hogy a gáztetteiknek politikai, helyesebben: nacionalista mellékizt adtak. A horvát nép legsóbb, teljesen analfabéta tömegeiből kerülve ki, vad magyargyűlöletében a forradalom tényleges kitörésének pillanatában ádázul tört a szlavóniai magyar tanítókra és vasutasokra és fegyveres erőszakkal, néhol véres családirtás árán kényszerítette a magyar tanítót és vasutast menekülésre.

Ez a zöld káder, amelyet a zöld erdőkben való tanyázása miatt neveztek el így, még sokáig élt a forradalom és az új délszláv állam megalakulása után. Nyolc évig. A szlavóniai ösrengetegek, tíz- és százezer holdjai az egydarabban levő, emberi láb még alig taposta sziklás, bozótos ösvadonok, sokáig rejtegették a zöld káder többszörös rablógyilkos hordáit. Az új állam tapasztalatlan és csak a magyar lakossággal szemben vitézkedő csendőrsége nem tudta, nem akarta kiirtani őket. A rablófészkek érintetlenül éltek életüket a festői tájképek színhelyén. S a zöld káder tagjai csak egyenként, egy-egy országuti vagy faluban való nyílt támadás alkalmával kerültek terítékre vagy a hatóság kezére.

A gyülevész, bünök légióival bemocskolt zsványcsorda, a hirhedett emlékü zöld káder, tehát csak lassan pusztult el. És amikor a múlt évben véletlenül hurókra került agyafurt, immár hősi dalokban és népi legendákban örökéletűvé vált vezére: Sztanisávlevics-Csaruga Jován, az akkorra már alig tíz-tizenöt főre lepadt zöld káder, mint testület és kollektív szervezet végleg letörlődött a bünügyi história lapjairól. Akárcsak a palavessző kezdetleges cirádái a fekete palatábláról, ha a kis elemista a megnedvesített ujjával elmázolja... A zöld káder, mint olyan, végleg feloszlott és aki a tagjai közül nem került csendörkézre és bitófa alá, az sietve sietett valamely becsületes foglalkozásban elhelyezkedni.

És most ez a zöld káder feltámadt és életrekelt! Életrekelt — a mozivásznon.

Nem a rablók támadtak új életre. Nem is utánzóik léptek az örökükbe. A zöld káder a — mozivásznon támadt fel, a forradalom szökevényesöpredéke a filmen mutatja be »hősi« tetteit: erdei nomád életét, katonai fegyelmezettségét, ösrengetegbeli erődített tankjait, rókalyuk fedezékeit, munició- és élelmiszerraktárát, drótakadályait és romantikus életét.

Egy eszéki mozi mutatta be először óriási népszerűség mellett az egykori zöld káder fantasztikumát, ahogyan élelmes filmek a történeti hűség szabályainak megfelelően a lehetőségig mindent pontosan rekonstruáltak.

Alkalmat kerestem arra, hogy eszéki tartózkodásom alatt a zöld káder újabban felfedezett központi tanyáját, impozáns mérnöki tudással megépített fellegvárát megsejtelhessem. Ketten indultunk az expedícióra: Jakovlyevics Ilija, az eszéki radicsista-szeparatista »Hrvatszki Liszt« szerkesztője és én.

Félnapig kell utazni a szlavóniai magyarlakta síkságon, a keskenyvágányú Guttmann-vasuton, míg az ember Vörös-major állomásra ér, amely ma Mislavac névre hallgat. Magyar szó, magyar viselet, magyar arcok mindenütt. Vörös-major-Mislavactól Orahovicára kell még utazni, pár kilométeren keresztül és akkor az ember a legfestőibb, a legregényesebb tájra érkezik, a kisvasut végállomásához, a verőcei hegység végső nyulványáig.

Most pár órai fárasztó és megfeszített gyaloglás következik, át a Cipgec gerincén, szálmagas bükkök, tölgyek és égigmeredő mohás sziklák tövében, ahol a kánikulában is sáros és tocsogós a páfrányokszegte erdei út.

Isteni csend üli meg az erdőt, a síkságon átszenvedett rekkenő forróságából idáig csak néhány tenyérynyi sárga nap-sugárfolt jut. Az erdő percről-percre változik, szépsége mind mélyebb és áhítatosabb lesz. Egy órai gyaloglás után benn vagyunk a legfenségesebb, legmegdöbbentőbb öserdőben. Tajtékot fröcskölő zuhatagok zugó orgonaszava veri csak fel az áhítatos csendet, amelyet templomossá avat a lombok alatti sötétség.

Felérünk a tetőre, Orahovica és Velika között (ahol a 130 sirból álló gazdag római sirmezőt tárták fel nemrég) áll a zöld káder egykori fellegvára, ahol a filmezés is történt.

Itt a legsűrűbb az erdő. Százados faóriások, valóságos mammutok az erdőség fakölösszusai között és sziklamonstrumok akadályain küzdjük át magunkat egy hirtelen feltornyosodó magaslatra. Köröskörül rozsdás, itt-ott elpusztult, összebonyolódott szögesdrótok, spanyollovak, félig betemetett lövészárkok, futóárkok, traverzek. Hatalmas gerendázatok alatt fedezékek. A banda örszemeinek állásai.

A magaslat tetején sűrű fák tövében hatalmas üreg ásit felénk. Ez a rókalyuk bejárata. A zöld kádernek ez volt közel nyolc éven keresztül a főhadiszállása, a központi telepe, tanyája és készletraktára. Az egykori frontkatonák ezuttal a maguk számára hasznosították a harctéren elsajátított tudományokat: a fedezékkészítést, a rókalyukásást, a földalatti szállások konstruálását. Nem lehetett a nyugati francia frontnak ehhez hasonlóan megépített kitünő fedezéke a föld alatt, mint a zöld káder tanyája Orahovica és Velika között, a szlavóniai öserdőkben. Csak éppen hogy telefonjuk és villanyvilágításuk nem volt...

A rókalyuk mélyén sokfelé ágaznak el a kényelmes alagutak. Mindegyik egy-egy teremzerű helyiségbe vezet, amely lakásul szolgált a szökevények számára. A lakásberendezési tárgyak primitívek: gerendákból, ágakból összerótt ágyak, durva asztalok, földbeütött lábakon álló padok, a priccseken még ott rothad az erdei széna, amit a rablók derékaljul gyűjtöttek össze maguknak.

Egészen mélyen, egy újabb rókalyuk megmászása után, ráakadunk a zöld káder egykori raktáira. Tágas, magas helyiség ez, amelyben a szökevények a lopott municiót és a rablott élelmiszereket tartották. A municiót katonavonatok-

ról és később, az új állam megalakulása után, katonáktól szerezték be. Lászlószám állott itt még a gyalogsági löszér, amikor 1925 nyarán Sztaniszlávlevics-Csaruga Jován elfogatásakor, a bandavezér részletes vallomása alapján, a hatóság felkereste a buvóhelyet.

Csaruga vallomásából egyébként érdekesítő és tanulságos részletek kerültek napvilágra.

A zöld káder megalapítója, ügyes szervezője és spiritus rektora a halál árnyékában ugyanis megtört és elmondta a rablóbanda egész történetét. A zöld káder a háborúba beleunt katonákból alakult s első céljuk az volt, hogy csak az életüket mentse, de azután felülkerekedtek a gonoszindulatuk és ezek befolyása révén nemsokára rablásokra rendezkedtek be. Tagjaik sorában minden fegyvernem és mindegyik horvátországi ezred képviselve volt, sőt később szerb és orosz foglyok is álltak be közéjük.

A kereskedők, uradalmak, kastélyok és papok kifosztásán kívül élelmiszereket is raboltak, bár ennivalót leginkább a rablott pénzen szoktak volt vásárolni s ezzel barátaikká tették a vidék szegény parasztságát.

Az új állam alakulása után mind katonai és csendőrhát szerezték és abban könnyű szerrel hajtották végre minden gaztettet. Munióit is akként szerezték, többnyire hamis igazolvány vagy parancs felmutatásával valamelyik kaszárnyában. Sőt megtörtént az a humoros eset is (és épp itt Eszéken), hogy a zöld káder egyik fiatal tagja katonának állt be és amikor a várbeli munióraktárhoz került őrszemnek, értesítette a társait és azok kocsiszám hordták el a gyalogsági lövedéket... Az őrszem természetesen nem felejtette el azt sem, hogy kocsióra üljön.

Sztaniszlávlevics-Csaruga Jován, a mindvégig egyenruhát viselő, sőt disztinkciókkal ellátott gyűlevész hordával brutális katonai fegyelemmel bánt és bár voltak soraikból időnként szökések is, a renegátot a bosszu mindig rövidesen elérte és így nem volt ideje árulással felfedni a rejtekhelyet. A banda tagjai mind erőszakos halállal haltak el: vagy csendőrök golyói, vagy az elhagyott társaik puskái terítették le őket.

A zöld káder töltényraktárát az 1925. évi hatósági rajtaütés majdnem zsufozásig megtöltve találta. A rablók fanyagját többszörös drótakadály vette körül és a védőművek sorából a mély farkasvermek sem hiányoztak. Rengeteg Mannlicher-puska, karabély, szurony, Frommer- és Steyr-pisztoly, sok láda kézigránát, gyalogsági felszerelés, egyenruha és lábbeli volt a magazin-barlangban. A felraktározott gyalogsági löszér több tucatnyi ládára rugott. Nyilvánvaló volt tehát, hogy a banda néhány évig is eltarthatta volna magát, ha a vezért és szervező-összetartó észt el nem fogják és meg nem semmisítik. Az ő örökébe, hála Istennek, senki sem tudott lépni közülök. Sztaniszlávlevics-Csarugát pedig pár hónap múlva, néhány társával egyetemben, az eszéki törvényszéki fogház udvarán felakasztották. A kivégzésről filmfelvételek készültek a legszélesebb körű bemutatásra, nehogy a nép kétségbevonhassa a kivégzés megtörténtét.

A zöld káder azonban feltámadt... Az emberek már már sikeresen elfelejtették az összeomlás idejének napjairól való rémségeket, a szlavón és horvát vármegyéket állandó

vitész Vágó János tiszthelyettes, aki az őrsparancsnokképző tanfolyamon f. év novemberében 159 hallgató között az első helyen végzett.

rettegésben tartó, sok állati kegyetlenséggel véghezvitt rablógyilkosság gonosztevőit és most valakinek az ötletéből a mozivásznon láthatja mindenki a »zeleni káder« egykori életét, rablófészket, főkolompósait és lövészárkait. Nem valami szerencsés ötlet ez a mai, eléggé le nem higgadt indulatu világban...

És nekünk, magyaroknak, szörnyen ellenséges is a zöld káder magyarellenes, kegyetlen cselekedetei miatt. Hiszen sokan emlékszünk még a temérdek fosztogatásra, gyilkosságra és elűdözésre, amelyben embereket részesítettek, csak azért, mert magyarok voltak. Jól emlékszünk még puskaelűdözés mellett menekülésre kényszerített, összevert szlavóniai magyar néptanítók szenvedéseire. Bródtól Dálján keresztül a Dunáig magyar tanítócsaládok jajveszékelésétől volt hangos a levegő és magyar családok menekülő vagonjait használták céltáblának részegen elűdözött zöld káderesek... A magyar vasuti hivatalnokok, gyári tisztviselők, módos földmivelők és gazdasági cselédek ott-honát aljasul és gyáván szétdúlták és kirabolták, a lakóikat — ha nők voltak — ocsmányul meggyalázták, a férfiakat pedig kegyetlenül elverték, megkínózták.

Ezek miatt a gyáva és rut gaztettek miatt előttünk mindörökké gyűlölt marad a zöld káder neve. És hasonló érzéssel kell gondolnunk azokra is, akik ezt a szégyenteljes »katonai alakulatot« filmen — újra életrekellették. Halottgyalázást követtek el ezek, amit tetéz az, hogy Sztaniszlávlevics-Csaruga Jován halálos ítéleténél a bíróság enyhítő körülménynek vette a zöld káder nemzeti érzelmű (!) ténykedését: az idegenek — a magyarok — kiűzését...

Ne kívánjuk, hogy mindenki a szépet, jót s nemest csak valódi önbecséért tegye, hanem dicsérjük, jutalmazzuk a deréket s fűzzünk koszorút hív polgártársunk homlokára s hamva nyugodjék érdem-emlék alatt.

Széchenyi.

Állatvédelem.

Irtá: vitéz dr. CSATÓ BÉLA.

A föld öskorszakaiban valószínűleg az ember is üldözött lény volt. A sokkal erősebb és hatalmasabb állatok elől menekülni és rejtőzködni volt kénytelen. De az idők folyamán fegyverei, eszközei, különösen pedig a tűz és a nyíl felfedezése után az állatokkal szemben fölénybe került s meglehetősen visszaélt e hatalmával. A szükségletein felül is irtotta az állatokat csupán vadászszenvedélyből és vérengzési vágyból. Erről tanuskodik a solutréi sziklaszakadék Franciaországban, a Saone völgyében, ahol a régészeti kutatások kb. 100.000 öslő csontmaradványait találták meg egy tömegben. Az ősember vadászott itt — mint a tudósok megállapították — úgy, hogy a vad és gyorslábu, kistermetű öslőcsordákat a szikla meredekére hajszoalta, ahonnan azok belevágtattak az előre nem látott mélységbe és ott elpusztultak. Más lelőhelyeken is találtak egy halomban rengeteg sok állati csontot. Ezek a hekatombák arról tanuskodnak, hogy az ősember sokkal több állatot mészárolt le, mint amennyire egyáltalán szüksége lehetett. Nyilván kedvét lelte a vér és a halál tobzódásában.

De később is, különösen a löpor felfedezése után, nem kimélte az emberiség az állatvilágot. Afrikában néhány évszázaddal előbb több elefánt élt, mint ember. Az arabok azonban rengeteg állatot kiirtottak csupán az agyaraik miatt. Ma a vadon élő elefántok száma már csak néhány száz-ezerre tehető.

A kultúra, különösen a földmivelés térhódításai a vadon élő állatokat mindinkább háttérbe szorította s az állandó üldöztetés és irtás következtében számos állatfaj kipusztult. Szinte szemünk előtt történik emberöltönk korában is két hatalmas állatfajtának: a tengeri emlősnek, a bálnának és a szárazföldön a bölénynek fokozatos kihalása.

Az erkölcsi magasságra fejlődött emberiség egy új problémával áll szemben: megmenteni az állatvilágot, annak egyes fajtaikat, a kipusztulástól. Ez az állatvédelem általános feladata. Csak nemrég eszmélt rá az emberiség arra az elvitázhatlan károsodásra, amely őt az állatvilág pusztulása révén éri. A tengeri halászat nemzetközi szabályozása, az egyes államok vadászati, halászati és egyes más törvényei ezt a védelmet célozzák. De még ezek sem mutatkoznak elegendőnek. Ujabban tért hódít az a törekvés, hogy nagyobb védelmi területeket jelöljenek ki a pusztulásnak indult állatfajták számára, ahol háborítatlan vadságban és szabadságban tovább folytathatják a faj életét. Amerika járt elől jó példával, amikor a Yellowstone-parkot erre a célra kijelölte. Nálunk a Visegrád melletti állami erdőbirtok szolgál a bölénymaradványok végső mentsvárául.

*

E visszapillantás és az állatvédelem általános, vagyis természettudományi feladatainak rövid ismertetése után rátérek a jogilag szabályozott állatvédelemre, ami bennünket, mint a vonatkozó törvényes rendelkezések betartásának első-sorban hivatott öreit főként érdekel.

Az ember és állat viszonya a modern államrendben számos tételes jogszabállyal van szabályozva. Nagy általánosságban a háziállatok, mint az emberi tulajdon részei, Ingó dologként jönnek tekintetbe. A többi állat hasznosnak vagy károsnak van minősítve s ennek megfelelően vagy üldözött, vagy védett állapotban van. A vadon élő állatok kifejezetten sem köz-, sem magántulajdont nem képeznek megszerzésüket akár élő, akár ölt állapotban többnyire a halászati és vadászati törvények szabják meg. Az állatokra vonatkozó szabályok nagy részben közigazgatási, rendészeti, közbiztonsági kérdéseket ölelnek fel s egyfelől az emberi

élet és testi épség, vagyon és egészség védelmét szolgálják az állatokkal szemben, illetve azokkal kapcsolatban, másrészt az állatok védelmét célozzák. Látnivaló, hogy a kérdésnek a csendőr szempontjából nagy hordereje van, mert az ország területének tulnyomó részén az ő feladatát képezi a vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzése, a veszélyek megakadályozása és elhárítása, a szabályok ellen vétők kinyomozása és feljelentése.

Ezekhez képest a magyar jogalkotás kötelezővé tette a kártékony állatok és rovarok irtását, kihágásnak minősítve azt, ha valaki a hatóság figyelmeztetése ellenére a kitűzött határidő alatt irtani elmulasztja. (1894. évi XII. t. c. 95. §-a.) Az állatoknak méreggel való irtása csak hatósági engedéllyel történhetik. Szabályozta a hatóságilag történő állatirtást (pl. elfogott kóbor ebeknek kiirtását). Ez manap már fájdalommentesen, rendszerint mérgek befecskendezése révén történik. Az állategészségügyről szóló alapvető fontosságú törvény (1928. évi XIX. t. c.) szabályozta a veszett vagy beteg állatokkal való bánásmódot, különösen az ebek veszettsége elleni óvintézkedéseket. Kötelezővé tette az állatbetegségek bejelentését és számos óv- és tiltó rendszabályt statuált az állategészségügy érdekében. Így az állatoknak táplálkozásra való felhasználásáról, leöléséről, vágóhídi rendszetről stb.

Az 1879. évi XL. t. c. (Kbtk.) 121. §-a veszélyes vadállatnak hatósági engedély nélkül tartását és az erre nézve fennálló szabályok vagy kiadott hatósági intézkedések megszegését; a Kbtk. 122. §-a pedig az ember életére vagy testi épségére nézve veszélyes tulajdonságokkal bíró vadállat, kutya vagy más állatnak gondatlan tartását kihágásként büntetni rendeli. (Az ebmarási eseteket a Kbtk. 122. §-a alapján kell feljelenteni)

A kártevő állatokkal szemben való védekezés további módjai részint a vadászati, részint a mező- és erdőrendészeti törvényekben vannak lefektetve. A vadászati törvény (1883. évi XX. t. c.) 13. §-a felsorolja azokat a kártékony állatokat (medvét, farkast, rókát, stb.), amelyeket saját területén minden birtokos bármikor elpusztíthat. A 14. §-a szerint a házi macskákat és kóbor ebeket pedig a vadászatra jogosított szabadon elpusztíthatja a vadászati területén. A mezőrendőri törvénynek (1894. évi XII. t. c.) 54., 58. és 59. §-ai, az erdőrendészeti törvénynek (1879. évi XXI. t. c.) az erdei tilos legeltetésre vonatkozó 100—104. §-ai tartalmaznak rendelkezéseket az állatok által okozott kártételekre, azok büntetésére, kártérítésére és az állatok behajtására vonatkozólag. Itt megemlítem, hogy a tilos legeltetésen ért szárnyas állatokat azok behajthatatlansága esetén jogában áll az erdőörizzettel megbízott egyénnek lelőni. Állatseregletnek mutogatása hatósági engedélyhez van kötve. (Mutatványok, vigalmak rendezésére vonatkozó általános szabályok szerint.) A btk. 241. §-a az állattal való fajtalankodást szigorú büntetéssel sújtja.

És most lássuk, hogy minő védelemben részesülnek nálunk az állatok. Elvül felállítható, hogy az állatok védelme nem terjedhet túl az ember védelmén. Ebben a kérdésben nem lehet szenvedően tülzásba menni. Az a tény, hogy az állatok egy része az emberre nézve veszélyt jelent, nagy része pedig táplálkozásunkra szolgál, korlátokat állít az állatvédelem elé. Így az állatok védelme akkörüül csucsosodik ki, hogy a hatalmunknak alávetett s védelmünkre szoruló állatokkal lehetőleg jól bánjunk, azoknak felesleges, ok nélküli fájdalmat ne okozunk.

A vadászati, halászati és állategészségügyi törvények vonatkozó rendelkezésein kívül részint a btk. 418. §-a, részint a Kbtk. 86. §-a, az uttörvény stb. irányadók e kérdésben. A háziállatok — mint már említettem — mint ingó dolgok esnek jogi megítélés alá. Így a háziállatok

jogtalan elpusztítása, bántalmazása stb. a btk. 418. §-ában meghatározott idegen ingó dolog szándékos és jogtalan megrongálásának vétségét képezheti s eszerint is büntetendő. A Kbt. 86. §-a az állatkinzást a következőképp tilalmazza:

»Aki nyilvánosan, botrányt okozó módon állatot kinez vagy durván bántalmaz, ugyisintén az, aki állatkinzás ellen kiadott rendeletet vagy szabályrendeletet megszegi: 8 napig terjedhető elzárással és 600 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.« Látható, hogy ebben a §-ban a nyilvánosságra van korlátozva a büntethető állatkinzás. Ez a megkinzott állat szempontjából ugyan nem sokat jelent. Neki egyformán fájdalmat okoz, akár nyilvánosan, akár anélkül kinezik. Tény azonban, hogy csak a nyilvános állatkinzás büntethető, de az embereket, különösen gyermekeket rá kell nevelni erkölcsileg arra, hogy ok nélkül állatot ne kinezzenek, mert ez a durva, műveletlen ember vonása. Csak két esetet említek fel praksisomból, amikor a nyilvános hely hiányában a feltűnően durva állatkinzás, sajnos, nem volt büntethető. Egyik egy magángarázsban történt, ahol a soffőr a szomszéd kutyáját gumitömlőn át jéghideg vízzel hosszú időn át fecskendezte. Az állat borzalmában és fájdalmában veszettül vonított. A másik esetben egy péksegéd elfogott egy macskát s azt a forró kemencébe dobta, ahol az hosszú nyivákolás után megégett. A csendőrnek ott, ahol teheti, az állatokat védelemben kell részesítenie.

A legnagyobb védelemben a teherhuzó állatokat kell részesíteni. A vonó állatok túlterhelése, továbbá elcsigázott, beteg vagy felsebzett lovak befogása megakadályozandó és a Kbt. 86. §-a alapján feljelentendő. Ujabban szabályozást nyert a táplálkozásra szolgáló állatok levágásánál, leszurásánál a lehető kikerülése az állat fájdalmának és halálfélelmének. Az ilyen állatot előzetesen el kell kábítani. Az elkábítás rendszerint az állat fejére mért hatalmas ütéssel történik. Reméljük, hogy a tudomány hamarosan megtalálja a módját az egyszerűbb és fájdalommentesebb eljárásnak is.

Sokat vitatott kérdés az állatok élveboncolása: a vivisekció. Nálunk ezt a kérdést földmívelésügyi miniszteri rendelet szabályozza. Eszerint csak komoly vizsgálódás vagy fontos oktatási célból, csak tanár vagy tanársegéd végezheti vagy végeztetheti. Az állatot előbb el kell altatni és lehetőleg alsóbbrendű állatokat kell e célra felhasználni. Az esetleges visszaélések ugyancsak a Kbt. 86. §-a alapján büntetendők.

*

Tulhaladja cikkem keretét, hogy az állatvédelem társadalmi fejlődésével foglalkozzam. Mind több és több állatbarát foglalkozik e kérdéssel. Fantasztikus végrendelkezősekről hallunk és olvasunk a világ minden tájékáról, amelyeket állatvédelmi célokra tesznek. Grácban például alig hal meg gazdag ember, hogy ne hagyja valamit e célra. Itt a városi parkban az állatok oly szelidek, hogy a madarak az emberre szólnak, a mókus pedig ellopkodja az embertől uzsonnájának morzsáit. De más helyen is számos állatkórházat és szanatóriumot alapítottak és az állatvédő egyesületek széleskörű tevékenységet fejtenek ki. Az emberi-

ség szive és lelkiismerete megmozdult a hatalmának alávetett és védelmére szoruló állatokkal szemben s ez annál szebb és annál nemesebb, ha önzetlenül, csupán erkölcsi érzésből származik. A kötelesség teljesítésén felül ennek a nemes önzésnek kell áthatnia a csendőrt is, mint az állatvédelem hivatott örét.

A mi hőseink.

SIKORSZKI ZSIGMOND őrnagy.

Amikor 1916 augusztus hó utolsó napjaiban a románok négy gyalogos dandárja orvul betört a tömösi szoroson, a 82-esek egy zászlóalján kívül csupán a határmenti csendőr őrsök álltak őrt a határon.

A megrohanás éjszakáján az őrsök legénységének jó részét legyilkolták, a többit meg visszaszorították.

Sikorszki őrnagy, aki akkortájt a brassói szárny parancsnoka volt, maga köré gyűjtötte a Brassóból a törcsvári szorosig elszórt csendőrsztagokat, pénzügyőröket, áliami erdészeket, székely önkénteseket, akik hazájukért, földjükért, otthonukért, egy-egy öreg puskával a vállukon szemébe akartak nézni az oláhnak. Ez a zászlóalj ugyiszólván a betörés pillanatában alakult katonai szervezetté.

Augusztus 28-án feküdt először rajvonalba a Sikorszki zászlóalja. Öt hétig harcolt szakadatlan, önállóan, mint egy külön kis hadsereg, irgalmatlanul és olyan vitézséggel, amelyhez fogható csak a 48-as szabadságharc vagy a bur háború guerilla-harcai mutatnak fel.

A szabad csapat vezére, apja és lelke Sikorszki őrnagy volt, külsejére is ideálja az igazi férfiúnak. Erdély szülötte, aki ott nőtt fel, ott serdült ember sorba, ott teljesített szolgálatot, ahol a harcok legnehezebbikét vállalta zászlóaljával, hogy mint Goldbach tábornok hadosztályának szabad csapata, fedezze a fájó szívvvel elrendelt visszavonulást, a végsőkig tartva ki, lassítsa, neheztse a tulnyomó román erők előnyomulását és véreztesse az ellenséget, hogy át ne törjön azon a fátyolon, amelyet a mi csapataink vontak előtte.

Sikorszki őrnagy ennek a kötelességének mintaszerűen megfelelt. Nagyszerűen ismerte a terepet. Járatlan utakon, vizmosásokon, rengeteg erdőn, negyvennyolc óras marsokban vezette katonáit az oláhok háta mögé s többet harcolt az ellenséges front mögött, mint a mi arcvonalunk előtt.

A tréjét önként hozzájuk csatlakozott székely menekülők szekereiből alakította. Ő fedezte Fogaras és Nagyküküllő kiürítését is néhány száz puskával, de ezeken a puskákon mindig véres volt a szurony. Katonái között képviselve voltak a legkülönbözőbb korosztályok. Tizennyolc éves suhancok egy sorban küzdöttek ötvenöt éves elbusult székely gazdákkal. A szabad csapat törzsét mégis csendőrei alkották, keménykötésű, a parancsnokukat vakon követő székely csendőrök, akik mindig kivágták a vakmerő vezért a legkritikusabb helyzetekből, amikor a román tenger elnyelni látszott Sikorszki kis szigetét.

A tragikus sors azonban nem engedte, hogy Sikorszki megérje Erdély felszabadítását. Szeptember 30-án kezdődött a keleti fronton az offenzíva. A Sikorszki zászlóalj újra a legnehezebb helyet választja. Puzta-Celine és Moha között kellett visszadobnia két román gyalogezredet. A románok a hatszázharminc méter magas Puzta-hegyen előre kiépített fedezékekben várták a támadást. Október elsején éjjel egy óráig váltakozó szerencsével folyt a harc. A németek nyomása Fogaras felől még nem volt érezhető a romá-

Isten olyannak alkotá az emberi szívet, hogy az állandó megelégedést ne az élvezetben, hanem csak a törekvésben találja. Nem egyedül mindennapi kenyerét, de a szerencsét is csak homloka izzadságával keresheti az ember.

Eötvös.

nok makacs és emberpazarló ellenállásán. A zuhogó viharos eső éjszakára fegyverszünetet parancsolt.

Másnap délben azonban az öthetes folytonos harcokban megviselt zászlóalj új rohamra indult. Élén Sikorszkival! Mögötte tisztjei. Utánuk az agyagos hegyoldalon rohamozó csendőrök, pénzügyőrök, népfelkelők. Délután három órakor már a Puszta-hegy tetején vivnak közelharcot. A románok keményen állják a harcot fél ötig. Ekkor Sikorszki újabb rohamra gyűjti maradék embereit. Tisztje már nincs. Ő megy az élen. Fekete köpönyege messze sötétlik. Kezében karabéllyal rohan előre míg a hátráló ellenség golyója fején nem találja.

Negyvennégy éves volt.

*

Hat órakor Moha felé kissé visszavontuk a frontunkat, de a 82-esek hős székelyei estére áttörik a 12-es román ezred frontját, a németek pedig döntően megverik a Puszta-hegy felé nyomuló román lovasdandárt.

*

Sikorszki holttestét az ellenség kirabolta. Teljesen kifosztva találta meg a 82-esek egyik sebesültvivő járőre. A főorvos a mohai út mellé vitette a hős megcsufolt testét és ott nyomban el is temették két székely honvéddel közös sirba.

Sikorszki csendőrei azonban nem nyugodtak. Másnap kiásták a holttestet s virágos hordágyon vitték Moha községbe és ott Macenauer földbirtokos kastélyának kertjében temették el katonai pompával.

Sikorszki őrnagyot — a hősök hősét — hősi halála után a vaskorona-rend 3. osztályával tüntették ki.

Portyázás.

Itt a karácsony. Sokaknak nem telik karácsony-fára, sokaknak még egy pár uj talpra sem a kitaposott, elnyütt cipő alá. Nagyon segítségükre jön ezeknek a szükségben élőknek az az inségakció, mely egy magas helyről ezidén még fokozottabb mértékben indult meg, mint a már előző években is. Az egyesek nemes intenciója, komoly segíteni akarása azonban csak akkor járhat komoly eredménnyel, ha ráneveljük magunkat lassanként, hogy a mások baját, a mások szerencsétlenségét magunkévá kell tennünk és jótékonykodnunk kell akkor is, ha jótékonykodásunk fejében nem nyujtanak nekünk zenét, kabarét, táncot, konjettit és flörtöt. Nem vall magas erkölcsökre és sajnos, nálunk elég gyakori jelenség, hogy az emberek csak akkor hajlandók jótékonycélra pénztárcájukat kinyitni, ha pénzükért jól kitáncolhatják, jól ki ihaj-csuhafozhatják magukat.

*

Itt kell keresni a magyarázatot Mussolininek legutóbbi cselekedetére. Ő ugyanis az Etna kitörése által tönkretett emberek segélyezését szolgáló jótékonycélú mulatságokat betiltotta, sőt az Amerikai Egyesült Államok által felajánlott ötezer dollárt is visszautasította. Elemi csapás érhet mindenkit. Ez esetben mint egy embernek kell az egész nemzetnek segítségére sietni a károsultaknak. »Ma nekem, holnap neked!«

*

Az öt világrészben aligha fog akadni olyan univerzálisan képzett, a történelmet, Trianont és jelen helyzetünket ismerő ember, aki szomszédainkka! szemben táplált ellenszenvünket meg ne értené. Megérti,

sőt átérzi a haragot s gyűlöletet is. Azonban van nekünk egy nagy hibánk, mely lerontja, eltompítja vagy végképen tönkreteszi a külföldinek irántunk érzett szimpátiáját. Tulságos hangosan és szavainkat meg nem válogatva szoktunk érzelmeinknek kifejezést adni. Legutóbb egy nagy lap vezércikkében szószerint ez állott: »Szegény, elkeseredett magyarunk rosszul cselekedett. De ha már rászánta magát végzetes tetteire, előbb néhány cselákkal kellett volna végeznie«. Egy pillanatig sem kételkedem, hogy az illetőben, aki ezeket a sorokat írta, izig-vérig magyar szív dobog. Nem szabad azonban, hogy az érzelmek ily — mondjuk meg őszintén — nem európai kitételekben jussanak kifejezésre egy olyan ujságban, melyet a kontinensen túl is olvasnak s ahol tucatjával vannak oly lapok is, melyek mesterien értik, hogy az ilyesfajta kitételekből fegyvert kovácsoljanak ellenünk. Ha nekünk tetszik is a kitétel, ha szívünk óhaját is fejezte ki vele az író, ha szánk ize szerint is fejezte ki magát, még ez mind nem elegendő ok arra, hogy a sajtó nyilvánossága éljen vele. S ha igen, akkor — kárunkra.

Figyelő.

CSENDŐR LEKSZIKON.

177. Kérdés. Az erdőör éjjel vaddisznó-lesen van. Éjjel után 2—3 óra tájban, a bujkáló hold gyér világa mellett észreveszi, hogy óvatosan egy ember közeledik feléje, aki lövésre kész fegyvert tart kezében s azt feléje irányítja. Az erdőör tudván, hogy az erdőben elszaporodott orvvadászok lappanganak, hirtelen kétszer rálő a közeledő alakra. A lövések találtak és a sértett a helyszínen meghal. A sértegről később megállapították, hogy orvvadászatot üzött. Mi az esetnek büntetőjogi megítélése?

Válasz. Az eset megítélésénél elsősorban azt kell figyelembe venni, hogy az erdőör életét és testi épségét az orvvadászok állandóan veszélyeztetik s így az erdőör a leirt helyzetben alaposan tarthatott attól, hogy a közeledő fegyveres ember életére tör s ő csak abban az esetben mentheti meg az életét, ha a közeledőt a lövésben megelőzi. Ezt is tette s nem lehet állítani, hogy az erdőörnek ez a cselekménye az eset körülményeihez mérten nem volt szükséges. Az orvvadász ugyanis sötét éjjel, lövéfegyverét feléje irányítva közeledett az erdőörhöz, amit barátságos közeledésnek tekinteni semmiesetre se lehet, sőt azt az orvvadász részéről az erdőört személyében fenyegető jogtalan és közvetlen megtámadásnak kell minősíteni.

Az erdőör tehát a bűnvádi beszámítás alól mentesül jogos védelem címén.

Feltéve most már, hogy az orvvadász közeledése nem jelentett támadást az erdőör élete ellen, amit ha a sértett életben marad, bizonyára állítani is fog, akkor sem lehet elvitatni, hogy a helyzet képe az erdőör itélőképességét annyira megzavarhatta, hogy a belátás e zavarában, ijedtségében, ha tévesen is, azt vélhette, hogy élete veszedelemben van s ez ellen védekeznie kell. Ha ezt a védekezést ilyen lelki állapotban hajtotta végre cselekményét a Btk. 82. §-ának 1. bekezdése menti. E szerint ugyanis a tényekben való lényeges tévedés a beszámítást szintén kizárja.

Nem lehet szó tehát ebben az esetben a jogos védelem határainak menthető áthágásairól. Ha ugyanis az erdőör a kérdésben leirt helyzetet joggal tekinthette életére törő támadásnak, cselekménye ennek elhárítására irányulván, meg-

felelő módon és keretben ment vegbe. Ha azonban a támadást nem lehetne a Btk. 79. §-ában megkivánt támadásnak teni, nincs jogos védelem s így nem lehet szó a jogos védelem határainak áthágásáról sem.

178. **Kérdés.** *Mily szabályok alá esik a vasuti pályaudvarokon egyes árucikkeknek, különösen pedig sajtótermékeknek árusítása?*

Válasz. A vasuti pályaudvarnak és hajóállomások területén sajtóterméket (hírlapot, folyóiratot, könyvet, képes levelezőlapot, stb.), továbbá dohányt, dohánygyártmányokat, gyujtót, szivarkapapirost, papiros-szipkát, postai értékjegyet és okirat-bélyeget, valamint élelmiszereket egész napon át lehet árusítani, munkaszüneti napon is. Egyéb cikkek árusítása csak az árusító nyílt üzletek köznapi záróórájára és vasárnapi munkaszünetére vonatkozó rendelkezések korlátai közt van megengedve.

Sajtótermékeknek árusítása vasuti pályaudvar vagy hajóállomás területén nem esik az utcai terjesztés fogalma alá. Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy a sajtótermékeknek utcai árusítására vonatkozó korlátozás a vasuti és hajóállomásokon nincs érvényben. (1927. évi 1804. M. E. sz. rendelet.)

179. **Kérdés.** *Megengedett dolog-e az, hogy külföldi egyén (nem magyar állampolgár) hosszabb időn át Magyarországon lakjék, illetőleg itt letelepedjék?*

Válasz. Külföldi egyén Magyarországon csak ideiglenesen és csak a hatóság tudtával tartózkodhatik. Két hónapig külön engedelem nélkül tartózkodhatik az ország bármely helységében. E határidőn túl azonban köteles tartózkodási engedélyt kérni a rendőri hatóságtól. A tartózkodási engedély érvényessége, mint az ország területére belépéstől számított egy évre. Ezt az engedélyt a másodfoku rendőrhatalóság adja. Egy évnél hosszabb tartózkodási engedélyt kivételesen a belügyminiszter ad. Szabály az, hogy tartózkodási engedélyt csak olyan egyénnek lehet adni, aki nem akar itt lakni. Aki itt akar lakni, lakhatási bizonylat kiállítása végett külön eljárást kell kérelmeznie. Ha megkapja, egy évig jogosult itt lakni, de a bizonylat érvényessége meghosszabbítható. Ha a külföldi munkavállalás (alkalmaztatás) végett jön ide, tartózkodásának engedélyezése a belügyminiszter hatáskörébe tartozik. Azoknak a külföldieknek nem szabad tartózkodó engedélyt adni, akikről megállapították, hogy időnkint egy-két hónapra itt tartózkodásukat lakószándékuk leplezése végett megszakítják. (L. az 1925. évi 200.000 B. M. és 1927. évi 101.000 B. M. sz. rendeletet.)

180. **Kérdés.** *A tettes éjnek idején befejezi a magánosan lakó sértett nő lakásának ajtaját, behatol a szobába s az ágyban fekvő sértett nőre ráugrik s rajta erőszakot akar elkövetni. A sértett nő védekezése folytán dulakodás keletkezik, amelynek az vet végett, hogy a nő sikoltozásaira megjelenik az egyik szomszéd. Mily bűncselekményért kell felelősségre vonni a tettest?*

Válasz. A tettes az ajtó befejezésével s a szobába való jogtalan behatolással befejezte a Btk. 330. §-ába ütköző a 331. §. 2. pontja szerint minősülő magánlaksértés büntetettét. Különállóan s külön bűnvádi felelősséget megállapító cselekménye a sértett nő megtámadása, amely a Btk. 232. §-a 1. pontjába ütköző erőszakos nemi közönség bűntettének kísérlete a Btk. 65. §-a szerint.

*Makacsnak legjobb mester a baj,
Melyet magának szerzett
Akaratos ember önkárán tanuljon.
Shakespeare.*

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy szándékos emberölési eset kiderítése.

(A „Csendőrségi Lapok“ nyomozási pályázatán negyedik díjjal jutalmazott pályamű.)

Irta és nyomozta: NOVÁK ISTVÁN alhadnagy (Budapest).

1920. évi január 31-én 8 órakor egy kocsi állt meg a szentgotthárdi őrszlaktanya előtt, melyről egy ember sietve ugrott le és jött a laktanyába jelenteni, hogy Rábafüzes községhez tartozó schiwigrabeni hegyi házak és a szentimrei erdő mellett vezető hegyi ösvényuton egy fiatalember hulláját találták.

Ezen jelentés vétele után Molnár Ferenc tiszthelyettes szentgotthárdi őrsparancsnok 4 csendőrrel az odaérkező kocsin azonnal a helyszínre hajtatott. Ott a hullát megvizsgálta; a mellrészen talált több késszurás és a homlokon tátongó seb nyilvánvalóan amellet szolt, hogy gyilkosság vagy szándékos emberölés esete forog fenn. A hullánál semmi olyan irat, melyből személyazonosságát meg lehetett volna állapítani vagy arra következtetni, nem volt. A hegyvidéki lakosság között sem akadt olyan egyén, aki a hulla személyére vagy az esetre nézve felvilágosítást tudott volna adni. Ezek után Molnár tiszthelyettes küldönc útján az esetet bejelentette a szentgotthárdi kir. járásbírósnak és kérte a bizottság kiszállását.

Egy csendőrt a hulla megőrzésére visszahagyott, míg a többi csendőrrel a környéken a hulla kiléte után nyomozott. Felsőrönök községben megtudta, hogy Kern Hugó*) január 30-án az estéli órákban eltávozott szülei lakásáról azzal, hogy a községben lakó barátaihoz megy beszélgetni és azóta hollétéről nem tudnak.

Járőr ezen hír vétele után megjelent Kernék lakásán, ott a szülőktől fiuk elmaradása okáról és személyleírása után érdeklődött. A bementett személyleírás után a talált hulla csak Kern Hugó lehetett. Kern Ferenc a járőrrel a hullához ment és abban a 27 éves, nőtlen Hugó fiát ismerte fel. A gyilkosság okáról azonban semmiféle felvilágosítást adni nem tudott, a nyomozásnak tehát semmi támpontja nem volt.

Megállapítás szerint Kern Hugó 30-án 17—1/2 18 óra tájban távozott el hazulról s a községben lakó Kiss Ferenc nevű barátjához ment beszélgetni, 20 óra tájban eltávozott Kisstől azzal, hogy hazamegy lefeküdni. Hogy nevezett mi célból ment az említett község területére azt határozottan megállapítani nem lehetett, mert Kern sem Kissnek, sem szüleinek nem említette, hogy hová szándékozik menni.

A hulla boncolását végző orvosok megállapítása szerint Kern Hugó halálát a szívébe ejtett késszurás és a homlokcsont bezúzása okozta. A halála szurás után azonnal bekövetkezhetett, kb. 30-án 21—22 óra közötti időben.

Mivel a nyomozó járőr az esetet kideríteni nem tudta és nem is mutatkozott kilátás arra, hogy eredményt érjen el, ezért 6 napi nyomozás után bevonult s az eset a kiderítetlenek közé került.

Fentirt alhadnagy, szentgotthárdi szakaszparancsnok betegségem és vezénylésem miatt a fenti esetben a pótnyomozást csak azon év április 1-ével kezdettem meg, mikor már elkésve kevés kilátás és remény mutatkozott arra, hogy az akkor még gyilkosságnak látszó eset a zárkózott természetű és szücszavú és egymást pártoló hegyvidéki német lakosság között kiderüljön.

*) A meggyilkolt és tettesek nevét megváltoztattuk. Szczik.

Kerestem a gyilkossággal összefüggő okokat. Tudtam, hogy Kern távozásakor pénzt vagy egyéb értékes tárgyat nem vitt magával, tehát rablógyilkosságra nem lehetett következtetni. Igen józan életű, tisztességtudó fiatalember hírében állt, senkivel nem civakodott, így nem is lehetett gondolni arra, hogy barátaival összekülönbözve, azok bosszúból tették volna el láb alól. A faluban leány vagy más nőismerőse bár nem volt, a gyilkosságnak látszó esetben azonban mégis kerestem a nőt és amint alább kitűnik, meg is találtam. Érdeklődtem, hogy Kern Hugó mégis melyik leánnyal szokott leginkább beszélgetni vagy mulatságok alkalmával táncolni. Megtudtam, hogy a zárkózott természetű Kern saját falujában mulatságokban nem igen szokott részt venni, voltak azonban olyanok, akik tudták, hogy ugyanazon év január elején Kern elment Felsőrönök községbe egyik ismerősének lakodalma, ahová hivatalos volt egy Amerikában született schiwigrabeni hegyiházbeli leány is, akivel látták Kernt párszor táncolni. A lakodalmat tartó gazdától megtudtam, hogy ezt a bizonyos leányt Böck Máriának hívják. Ettől a leánytól érdeklődtem, hogy Kern Hugóval milyen ismeretségben volt. Járt-e Kern a házukhoz, ha igen, mikor volt náluk legutóbb? Tette-e neki házassági ígéretet stb.

A leány elmondotta, hogy a kérdéses lakodalom után egyszer volt a lakásukon Kern Hugó és néhányszor beszélt vele a szentimrei templom előtt, házassági ajánlatot nevezett neki nem tett. Arra a kérdésre, hogy a hegyiházi vagy a községbeli legények közül van-e oly ismerőse, aki esetleg féltékeny lehetett Kernre? A leány szemérmesen beismerte, hogy Jung Rudolf schiwigrabeni hegyi lakos közeledett ugyan hozzája, de ő kerülte nevezettel a találkozást. Egy alkalommal, mikor a szentimrei templomnál Jung látta őt a meghalt Kernnel beszélgetni, szemrehányást tett neki és mondta: »Te csak az idegen falubeli legényekkel szeretsz beszélgetni, de mivelünk nem.«

Jung ezen szemrehányó szavai alapot szolgáltatottak ahhoz, hogy vele azon időre, mikor Kern Hugót megölték, alibit igazoltassak. Ez alkalommal megállapítottam, hogy Jung január 30-án 18—20 óráig Wimmer János lakásán tartózkodott Schreiber Ferenc, Kerzel Károly és Deng Károly ugyancsak schiwigrabeni lakos legénytársaival és onnan együtt távoztak el azzal, hogy Schreiber lakására mennek, ahová azon az uton is el lehetett menni, amelyen Kern Hugó hulláját megtalálták.

Itt már a gyanum erősbödött, hogy helyes uton járunk. Kern Hugó u. i. kb. 20 óra tájban távozott el Felsőrönökről és 1 óra alatt odaérkezhetett azon helyhez, ahol hulláját megtalálták. A boncolást végző orvosok véleménye szerint a halál 21—22 óra közötti időben következett be. A testen talált sérülések és a helyszínen maradt nyomok azt bizonyították, hogy a cselekményt többen követték el.

Mivel az idő, orvosok véleménye és a helyszínen maradt nyomok, valamint az öt legény együttléte megerősítette azt a gyanút, hogy Kern meggyilkolásával őket gyanusítani lehetett; a nyomozás további lefolytatásához elrendeltem mind az öt legény őrizetbevételét. Bár mindegyik a kérdéses időben való hollétét leginkább hozzátartozóival bizonyítani igyekezett, a náluk megtartott házkutatás alkalmával Jung atyja zsuppal fedett háztetőzetében az eresz alól 70—80 cm. mélyen bedugva egy hegyesvégű súlyos vasbot került elő, amelyen rozsdaszint mutató vérnyom volt látható. Schreiber-nél egy olyan széles pengéjű zsebkést találtunk, mint amilyenel Kern Hugót szíven szúrták, Dengnél pedig egy egycsövű golyós fegyvert, Wimmernél és Kerzel Károlynál semmi olyan tárgyat nem találtunk, melyet a gyilkossággal összefüggésbe lehetett volna hozni.

A megtalált vasbot és kés dacára, gyanusítottak a cselekmény elkövetését továbbra is tagadták. Most módját ejtettem, hogy az egyik németül beszélő csendőr a gyanusítottak egymásközötti beszélgetését kihallgassa. Ezt a beszélgetést, melynek során magukat elárulták, valamint az előbb említett bizonyítékul szolgáló tárgyakat felhasználva és a hozzájuk intézett keresztkérdések sulya alatt beismerték, hogy Kern Hugót tényleg ők szúrták és ütötték agyon akkor, midőn a fentebb jelzett napon este együtt mentek öten Wimmeréktől Schreiberék lakására és utközben szembe találtak Kern Hugóval, akit a holdvilágos estén felismertek. Jung ismerte fel őt elsők és mondta: »Most elbánunk vele, hogy többé ne legyen kedve idegen falubeli leánnyal beszélni.«

Jung a nála volt vasbottal ütötte le először, Schreiber szúrta szíven a zsebkésével, Wimmer, Deng és Kerzel ugyancsak ejtettek rajta szurást és ütést. Amikor már élettelennek találták, otthagyták és elmentek Schreiber lakására, ott az istállóban egymásközött fogadalmat tettek, bármi történjék is, egymást semmi körülmények között elárulni nem fogják.

A vasboton talált vérnyom vegyileg megvizsgáltatott, a szakértő megállapította, hogy a talált folt csakugyan vérfolt; azt azonban, hogy a vérfolt ember- vagy állatvérből való-e, a nyom csekélysege és a kiszáradás miatt megkülönböztetni már nem lehetett. Hogy a Dengtől őrizetbe vett golyós fegyverrel a meghalt bántalmaztatott-e vagy sem, ugyancsak nem volt megállapítható.

Járőr a gyanusítottak bémondásából meg volt győződve arról, hogy a cselekményt ők követték el, de gondolva a pusztá beismerést a bíróság előtt visszavonhatják, amellet az őrizetbe vett tárgyak sem képezhetnek oly bizonyítékot, hogy annak alapján a beismerés visszavonása esetén a tetteseket elítélhessék. Ezért a járőr törekedett minél több olyan személyi bizonyítékot szerezni, ami tanuskodhatik a tettesek bűnössége mellett. A jelenvolt négy feltétlen megbízható községi esküdt jelenlétében a helyszínen, mindegyik gyanusítottal külön-külön — tehát anélkül, hogy egymást láthatták volna — az eset lefolyását szemléltető módon bemutattatta, illetve mindegyik szerepét elmondatta.

Amitől a járőr tartott, hogy a gyanusítottak a bíróság előtt beismerésüket visszavonják, tényleg be is következett. Mindamellet a szombathelyi kir. törvényszék 1920 október 20-án hozott B. I. 1615/24—1920. sz. ítéletével mindegyik vádlottat 5—5 évi fegyházra ítélte. A bíróság az ítélet indokolásában kifejtette, hogy a vádlottak vallomás visszavonása nem volt elfogadható, mert azt a szentgotthárdi kir. járásbírósnál (ahova a járőr április 14-én átadta őket) cselekményüket a »Tényvázlat«-ban írottakkal egybehangzóan szintén beismerték. Továbbá a törvényszék az ítélet indokolásában azt is kifejtette, hogy ha a cselekményt tényleg nem ők követték volna el, akkor a járőr előtt a helyszínen nem tudták volna az eset lefolyását külön-külön teljesen egyformán előadni, illetve szemléltető módon bemutatni.

Az elsőfoku bíróság ítéletét a győri kir. ítélőtábla 1921 február 15-én B. 2001/28—1920. sz. és a kir. Kuria 1921 május 18-án B. I. 1440/30—1921. sz. ítéleteikkel helybenhagyták s mindkét fellebbviteli bíróság perdöntő bizonyítékul a tettesek által a cselekménynek a helyszínen való egyformán történt bemutatását és előadását vette.

A nyomozásban résztvett még Keller György tiszthelyettes, őrsparancsnok, Szegh Imre, László János őrmesterek, Németh Mihály, Molnár István, Böröcz István és Horváth István csendőrök.

Fent leirt esetben a nyomozó minden támpont nélkül, csupán logikus következtetési alapján jutott el a helyes kiindulási ponthoz. Tárgyi bizonyítékok hiányában a gyanúsítottaknak külön-külön való s igen részletes kikérdezésével lehetővé tette, hogy a bíróság a tetteseket későbbi tagadásuk ellenére is elítélhesse.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A jugoszláv csendőrség.

(29. közlemény).

A csendőrséghez belépő jelentkezők a hadseregben elért rendfokozatukat megtartják, azonban tekintet nélkül erre a rendfokozatra a próbaidős csendőr elnevezést viselik; a hadseregből hozott rendfokozatot a hadseregben szerzett tudás és jó magaviselet látható jeleként viselik, de további haladásuk a csendőrkáplári, alörmesteri, örmesteri és tiszti rendfokozatba a végzett iskoláktól, az ott elért eredménytől, a magaviselettől és a szolgálat teljesítésétől függ. A csendőrségnél a hadseregben elért rendfokozat nem lehet alapja a csendőrkáplárok és altisztek fizetésének. Szolgálatban a csendőrkáplár és altiszt mindig rangidősebb ezen rendfokozatoknál.

5. Elöléptetések a csendőrségnél a káplári és altiszti rendfokozatba.

a) A próbaév lefolyása és az előkészítő iskolában sikerrel letett vizsga után, jó magaviselettel és eredménnyel végzett 6 hónapi szolgálat után csendőrré, majd csendőrkáplárrá lépnek elő.

b) Csendőralörmesterré az a csendőrkáplár lép elő, aki jól végezte el az altiszti iskolát, legalább egy évig volt csendőrkáplár s magaviseletével és példás szolgálatteljesítésével az előléptetésre rászolgál.

c) Csendőrmesterré azok lépnek elő, akik legalább két évig mint csendőralörmesterek szolgáltak, jól végezték

el az altiszti iskolát s példás magaviseletükkel és szolgálatteljesítésükkel erre rászolgáltak.

d) Azok a csendőrkáplárok, akik nem végezték el az altiszti iskolát, de jó magaviseletűek, szolgálatban odaadók és igen ügyesek, 5 évi csendőrkáplári szolgálatuk után csendőrségi címzetes csendőralörmesteri rendfokozatba léptethetők elő, amikor pedig címzetes alörmesteri rendfokozatban további 5 évet szolgáltak, címzetes csendőrmesteri rendfokozatba léptethetők elő.

Hogy az előléptetés a csendőrségnél egyöntetűen történjék, a csendőrség parancsnoka a költségvetés kereteiben, az előzetesen benyújtott felterjesztések alapján megállapítja, hogy az egyes dandárokban hányan léptethetők elő a következő rendfokozatba.

6. Az örsparancsnok.

A csendőrsök parancsnokaivá azok a csendőrségi altisztek és káplárok nevezhetők ki, akik jó eredménnyel végezték el az altiszti iskolát.

Az örsparancsnokot a dandárparancsnok nevezi ki.

Ezen kinevezésnél az altiszti vizsgán elért rangokat kell mérvadónak tekinteni.

Azokat az örsparancsnokokat, akik a szolgálatban megbízhatatlanoknak és hanyagoknak bizonyulnak, akik az alájuk rendelt csendőrök kiképzését elhanyagolják vagy akiknek gyenge vagy semmilyen befolyásuk sincsen alárendeltjeikre vagy pedig magaviseletükkel nem bizonyulnak méltóknak ezen állásra, a szakaszparancsnok, a csapatparancsnok és zászlóaljparancsnok felterjesztésére a csendőrdandár parancsnoka ezen állásuk alól felmenti.

Az örsparancsnoki állás alól felmentett káplárokat és altiszteket a dandárparancsnok, a szakaszparancsnok, csapatparancsnok és zászlóaljparancsnok indokolt javaslata alapján újból kinevezheti örsparancsnokká.

Altiszti iskolát végzett káplárok és altisztek hiányában ideiglenesen és rövidebb időre örsök vezetésével idősebb és a szolgálatban tapasztalt, megbízható olyan csendőrök is megbízhatók, akik altiszti iskolát nem végeztek.

TÁROGATÓ

a legkönnyebb fuvóhangszer! Saját találmány! Óvakodás utánzatoktól! mert mind melyek nem gyáramból erednek, silány, külföldön készült utánzatok. Hegedűk, Trombiták, Harmonika és az összes hangszerek és hurok legfinomabb kivitelben szállítja az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR

STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5.

Kivánatra árjegyzék bérmentve.

Az egyedüli magyar hangszergyár az országban, Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

Hegedű
Harmonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít. Árjegyzékét ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára

Egyedüli magyar hangszergyár az országban

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Csendőrségnek részletfizetés, kedvezmény

BUTOR és kárpitosáru részletre!
E hirdetésre hivatkozóknak árendedmény.
ORION, Andrásy-ut 52. (Bejárat Eötvös-u. sarok)

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK

Erdős Henrik és Társánál, Budapest, V., Bálvány-u. 19.

Alpacca-, alpacca ezüst és chinaezüst evőeszközök, kávé-, teás-, likőrös- és toilett készletek

RÉSZLETFIZETÉSRE legolcsóbban kaphatók.

Árjegyzékét kivánatra díjmentesen küldünk.

Azok a csendőraltiszték, akik a csendőrségi altiszti iskolát a volt magyar vagy osztrák csendőrségben végezték, egyenlők azokkal a csendőrségi altisztekkel, akik a kame-nicai altiszti iskolát végezték.

A csendőrségi szakasparancsnok helyettese a helybeli őrsparancsnok.

7. Az őrsparancsnokhelyettes.

A parancsnokon kívül minden őrsnek helyettes parancsnoka is van. Az őrsparancsnokhelyettest a dandárparancsnok nevezi ki.

Ezen kinevezésre az előterjesztést a szakasparancsnok és a csapatparancsnok teszik meg. Idősebb, a szolgálatban tapasztalt és megbízható csendőröket ajánlanak.

Arra az időre, amikor az őrsparancsnok távol van, helyettese helyettesíti, akire ilyenkor az őrsparancsnok összes jogai, hatalma és kötelességei hárulnak.

8. A járőrvezetők.

Minden őrsnek az őrsparancsnokon és annak helyettesén kívül elegendő számú járőrvezetője is legyen.

A szakasparancsnok kötelessége, hogy a járőrvezetőknek alkalmas csendőröket kiválassza, gondoskodjék arról, hogy azok minél több szaktudásra tegyenek szert s szünet nélkül gondot viseljen arra, hogy szakaszában jó és képzett járőrvezetőkben hiány ne legyen.

A járőrvezetőt a dandárparancsnok nevezi ki a szakasparancsnok, a csendőrőscsapatparancsnok és a zászlóaljparancsnok felterjesztése alapján.

Járőrvezetőnek csakis az a csendőr nevezhető ki, aki- nek kifogástalan osztályzatai vannak, aki megbízható s aki tekintettel szakképzettségére, erre alkalmas.

A kinevezett járőrvezetők a szolgálatban és szolgálaton kívül járőrvezetői jelvényt viselnek.

Azokon a csendőrőrsökön, ahol járőrvetésre képes csendőrök nincsenek, addig, amíg az őrsre kinevezett járőrvezető nem kerül, a járőr vezetésével ideiglenesen megbízható csendőr bizatik meg.

Ennek nincsen joga a járőrvezetői jelvényt viselni. Ez a jelvény a kinevezett járőrvezetőknek kizárólagos kitüntetés, akik erre az állásra megértek.

9. A csendőrök beosztása.

A csendőröknek az őrsökre való beosztásánál tekintetbe veendő az, hogy a csendőrök ne osztassanak be születési helyükre vagy általában olyan helyekre, ahol korábbi életükből a lakosság körében ismeretségük van, vagy pedig olyan helyekre, ahol annakelőtte szolgáltak.

Nős csendőröknél tekintetbe veendő, hogy ne helyeztessenek feleségük születési helyére.

A próbacsendőröknek a csendőrőrsökre való beosztásánál arra kell figyelemmel lenni, hogy az őrsparancsnok jó erkölcsi képességein kívül a próbacsendőrök oktatására azok szak- és katonai kiképzésére is alkalmas legyen. Egyéb-ként a próbacsendőröket olyan őrsökre kell beosztani, melyek körlete mozgalmassá, hogy így bő tapasztalatokat gyűjthes- senek.

A csendőrségi altiszti iskolát végzett csendőrök eleinte szintén olyan őrsökre osztatnak be, melyek körlete mozgalmassá, hogy ezzel alkalmuk legyen elméleti tudásukat a gyakorlatban alkalmazni és azt megfelelő gyakorlattal ki- bővíteni.

A csendőröknek a csendőrőrsökre való beosztását a csendőrdandár parancsnoka eszközli a csapatparancsnok és a zászlóaljparancsnok javaslata alapján.

A csendőrségi altiszti iskolába küldött csendőrök annak a csapatnak és annak a csendőrőrsnek az állományába tar- toznak, ahonnan az iskolába vezényeltettek s úgy tekintet- nek, hogy arra az időre az iskolához vezényeltettek.

Írógépek

**Csendőrség állomá-
nyába tartozóknak
havi 10 és 30 pengős
részletfizetésre**

CSEMICZKY LÁSZLÓ V., Alkotmány u. 16.

Vilmos császár uttól jobbra a 3-ik ház. — Cimre sziveskedjék nagyon ügyelni.

Kívánatra árjegyzéket díjmentesen küldünk.

A MÁV. és a csendőrség hivatalos szállítója

világhírű **THE WHITWORTH kerékpárok**

csendőröknek **16 pengős havi részletre**. Kerékpár alkat-
részek, lánc, pedál stb. gyári árban, külsők P. 6'80-tól,
bejsők P. 2'10-től. Új kerékpárok 135 pengőtől kezdve.
LANG IMRE műszerész-mester, kerékpár és gyermekkocsi
gyári raktára. **Budapest, Teréz-kr. 3.** (sarok üzlet). Árjegyzék 950 képpel ingyen

Ne ügynök útján vegyen.

„Palace“ butorcsarnok **BUDAPEST, VII, DOHÁNY-U. 62.**

Butor nagy választékban és csakis jó minőségben!

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezm. árak és fizetési feltételek. Telefon J. 392-74

Előleg nélkül részletre szalonok szőnyegek,
matracok, paplanok,

vasbutorok, szalongsar- **készpénzárban**
niturák, sezlontakarók

Budapest, Magyar-ucca 8. sz., kárpitosműhelyben

**Vas, konyhafelszerelési és ház-
tartartási cikkek szaküzlete
BUDAPEST,**

**IV., Vámház-körut 6.
Telefon: Aut. 842-02.**

Bármiféle a szakmába vágó (konyha, éléskamra, előszoba, lüldőszoba, mosókonyha,
vasalószoba, cselédszoba, stb.) berendezésre volna szüksége, kérjen tőlünk áraján-
latot, meg fog győződni, hogy a legjobbat a legolcsóbban adjuk. A csendőrség
állományába tartozóknak készpénzárban 4—6 havi részletfizetési kedvezményt adunk.

Tiszta sárgaréz kávéőr-
lö prima kivitelben P. 5.20

Sárgaréz mozsár tü-
körlényes közép 8.50
nagyobb . . . 9.80

Ha szüksége merül fel annak, hogy valamely próba-csendőr az előkészítő iskola bevégezése után ne arra az örsre osztassék be, ahova a csendőrséghez való felvételekor beosztották, annak áthelyezése iránt a csapatparancsnok köteles idejekorán felterjesztést tenni.

10. A csendörök áthelyezése.

Mint hogy a szolgálat sikeres teljesítése helyi és személyi ismereteket követel, a közbiztonsági szolgálat érdekében áll, hogy a csendörök az örsükön sokáig maradjanak és csak fontos és igazolt okoknál fogva helyeztessenek át.

Egy örs csendőreit úgy áthelyezni, hogy legalább a legénység felének helyi és személyi ismerete ne legyen, hiba volna s így a csendörök ilyen áthelyezése kerülendő.

A személyi változások (kinevezések, előléptetések, polgári szolgálatba való átlépés, stb.) önmagukban is sok áthelyezést tesznek szükségessé. Ha a szakaszparancsnok és a csapatparancsnok nem hozzák összhangba az összes körülményeket, melyek az áthelyezésekre befolyással vannak s ha nem veszik tekintetbe a viszonyokat és körülményeket, melyek előreláthatók és elkerülhetők, indokolatlanul és rendszertelenül sok lesz az áthelyezés, ami okvetlenül a szolgálat rovására megy.

Amikor a csendörök áthelyezésére felterjesztés tétetik, mindig tekintetbe veendő az örskörlet viszonyai és körülményei, az örs fontossága, az áthelyezésre javasolt csendör

képessége és megbízhatósága, szintugy magán és személyi viszonyai is, hogy ne legyenek rövid időn belül új felterjesztések és áthelyezések, melyek a szolgálatra és csendörökre nézve károsak.

Habár a szolgálat érdekében áll, hogy a csendörök az örsükön állandósuljanak, mégis a csendörnek hosszú éveken át való működése egy és ugyanazon örsön nem jó sem a szolgálatra, sem magára a csendörre nézve. A fiatal csendörök szempontjából azonban szükséges, hogy az örsöket változtassák és ezzel minél több tapasztalatot és gyakorlatot szerezzenek.

A csendörök áthelyezését a dandárparancsnok eszközli és pedig a szakaszparancsnok, a csapatparancsnok és a zászlóaljparancsnok előzetes felterjesztésére.

Csak sürgős esetekben, ha ezt a szolgálat, fegyelem és rend érdeke kívánja, helyezheti át a csendört csapatparancsnok és zászlóaljparancsnok valamely más állomásra, ebben az esetben azonban az áthelyezés iránt tett intézkedést jóváhagyás végett utólag fel kell terjeszteni a dandárparancsnokhoz.

Azokon a vidékeken, ahol az örsök még nincsenek megszervezve és ahol a csendörök a szolgálat teljesítése tekintetében az állami közigazgatási hatóságoknak állanak rendelkezésére, mindaddig, amíg a csendőrségi szolgálat megszervezése teljesen megtörténik, a csendörök áthelyezése

Végre
megjelent
a

Stoewer írógépek hordozható modellje

Páratlan
újítások: } **sajtott acélváz**
                  } **kiemelhető betűkarok**
                  } **leemelhető kocsi**

A csendőrség tagjainak legkedvezőbb árak és feltételek!

Saját érdekében kérjen ajánlatot a vezérképvisellettől:

V., Vilmos császár-ut 60.

TELEFON: 248-65.

OPERA

RUHÁZATI VÁLLALAT

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 20. SZ.
AZ OPERA MELLETT.

Férfi és női ruházati cikkek, vásznak,
selvmek, fehérneműek, szőnyegek a
csendőrség tagjainak készpénzárban,

8 havi részletfizetésre

Cipőt, harisnyát, bőrdiszműárut vásároljon
NORMA cipőkereskedelmi r.t.-nál Budapest, V., Erzsébet tér 13., mert

árban
a legolcsóbb,

minőségben
a legjobb

fizetési feltételekben
egyedül 6 havi

TELEFON: Teréz 279-79.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!

az állami közigazgatási hatóságok főnökeivel való előzetes megállapodás szerint eszközendő.

11. A csendőrök vezénylését egyik állomásról a másikra, valamint a csendőrök összpontosítását, ha azt a közbiztonsági szolgálat érdekei kívánják, a szakasz és csapatparancsnok eszközli.

Minden ilyen esetben indokolt jelentést tesznek a dandárparancsnokhoz.

Azt is jelenteni kell a dandárparancsnoknak, hogy a csendőr vezényeltetési helyéről vagy az összpontosításról állomáshelyére visszatért.

Rendes körülmények között a csendőrt egy évben csak egyszer szabad más állomásra vezényelni és 25—30 km.-nél akkor sem nagyobb távolságra. Ez nem vonatkozik az összpontosításra, mert ezek a szolgálati érdekek szerint történnek, távolságra való tekintet nélkül.

A vezénylésnek és összpontosításnak fent leírt módja azokra a csendőrségi egységekre vonatkozik, akik már rendszeresített és rendes működésben lévő őrsőkön teljesítenek szolgálatot. Azokra a tartományokra, ahol az őrsők megszervezése még nem történt meg, mindaddig, amíg ez teljesen végre nincs hajtva a csendőrök vezénylése és összpontosítása tekintetében a következők irányadók:

1. A csendőrök vezénylését és összpontosítását egy kerületben a csapatparancsnok végzi a kerületi előljáró felhívására.

2. Zászlóaljban belül a csendőrök vezénylését és összpontosítását a zászlóaljparancsnok rendeli el.

Az összpontosításra nézve irányadó:

A kerület előljárója a szükséges összpontosítását a belügyminisztertől kéri.

A belügyminiszter a csendőrség parancsnokát hívja fel arra, hogy az összpontosítás megtörténjék. A csendőrség parancsnoka a dandárparancsnok útján rendeletet ad ki a zászlóaljparancsnoknak, aki a vezénylést, illetve az összpontosítást végrehajtja.

3. A csendőrök nagyobb mérvű vezénylését és összpontosítását, amelyet a zászlóaljparancsnok a zászlóalj létszámából nem vihet keresztül, a dandárparancsnok rendeli el.

E tekintetben az eljárás olyan, mint ahogyan a 2. pont alatt elő van írva.

Ha nincsen elég idő a 2. és 3. pont alatt megjelölt egymásközötti megállapodásra, a kerületi előljáró felhívására az összpontosítást a dandárparancsnok rendeli el. A kerületi előljáró erről jelentést tesz a belügyminiszternek, a zászlóaljparancsnok pedig távirati úton a dandárparancsnoknak jelent.

Az összes illetékes tényezők felelősek, hogy a csendőrök összpontosítása csak tényleges szükség eseteiben eszközöltessék, hogy aránylagos legyen s hogy az összpontosítást elrendelő parancsnok azt a rá bízott terület közbiztonsági viszonyainak sérelme nélkül rendelje el.

Az összes illetékes tényezőknek szem előtt kell tartaniuk, hogy a vezényelt csendőrök azonnal térjenek vissza beosztásukba, amint az összpontosítás szüksége elmúlik. A vezényelt csendőröknek a szükségesen túli visszatartása az elvégzett feladat után a legszigorúbban tilos.

SZENT RÓKUS LÁBSÓSFÜRDŐ HATÁSA

Ha a lábai fájnak, oldjon fel ma este csekély mennyiségű Szent Rókus-lábsót egy lavór jó meleg vízben és áztassa lábait vagy 10 percig. Ezen idő múlva a kínzó égető érzések, feltörések, a láb zsibbadtsága egy csapásra megszűnnek. Elmulasztja a fájdalmakat, melyeket a cipő szorítása okoz. Hosszabb áztatás megpuhítja a tyukszemeket és bőrkeményedéseket annyira, hogy azok kés vagy borotva nélkül eltávolíthatók. — A Szent Rókus-lábsósfürdő csodálatosan megedzi az érzékeny lábakat és tökéletesen rendbe hozza úgy, hogy gyalogolhat, amennyit akar, vagy állhat egy helyben a fáradtság vagy fájdalom legcsekélyebb érzése nélkül. Egy nagy csomag Szent Rókus-lábsó ára 1 pengő 28 fillér. Kapható minden gyógyszertárban. Ha valahol nem kapná, forduljon a budapesti Szent Rókus gyógyszertárhoz, VII. ker., Rákóczi-ut 70.

BE CZÁSSY ANDOR

ékszerszalónja a Sociéte Horlogere de Porrentruy Phénix Watch Co, Julliard et Cie Cortébert és La Chaux de Fonds Cortébert Watch Co svájci óragyárak magyarországi képviselője

BUDAPEST, Kossuth Lajos utca 4. szám. 1. emelet, 2. ajtó.

ajánlja a m. kir. honvédségnél, a m. kir. államrendőrségnél szolgálati óra gyanánt forgalomba hozott és **kitűnően bevált Phénix és Cortébert gyártmányu szolgálati-zsebórákat**, valamint **Luxor ébresztő órákat**.

A Phénix és Cortébert órák, valamint a Luxor ébresztő óra a m. kir. csendőrség tagjai által közvetlenül a cégtől rendelhető meg levelezőlapon, vagy levélben a pontos cím és személyi adatok megjelölésével. Az első részlet a megrendelést, illetve az óraleszállítást követő hó 1. napján esedékes. — Raktáron tart ezenkívül mindennemű arany-, ezüst- és ékszerárut a legmérsékeltebb áron és kívánatra, levélbeli megkeresésre, megbízottját gazdag választékkal küldi vidékre is.

A **Phénix** és **Cortébert órák** valódi **svájci gyártmányok**, tiszta nikkeltokban, 15 rubinos szerkezettel bírnak és **10 évi jótállással havi 5 pengős** részletfizetéssel mindössze **30.— P-be** kerülnek

A Phénix és Cortébert órák fölötte állnak minden más hasonló gyártmányu óráknak. Teljesen pormentesen zárnak és úgy lovaglásnál, mint bármilyen erősebb rázkódtatás mellett is a lehető legpontosabbak, ezért **szolgálati célokra különösen alkalmasak**.

A Luxor ébresztő német gyártmány, csinos külsővel, erősen világító számlappal és ismétlő ébresztő szerkezettel bír. Ára — ugyancsak 6 havi részletfizetésre — **24.— pengő**.

Megrendelő katonai parancsnokságokól számtalan elismerést és megalégedést nyilvánító levél bi.tokában van a cég.

Az összes érdekelt parancsnokságoknak az elvezényelt csendőrökről pontos nyilvántartást kell vezetniök.

Az előjárók szemléik alkalmával ellenőrizni tartoznak, hogy ezen szakasz rendelkezései pontosan hajtanak-e végre.

12. A csendőrök személyi viszonyainak ismerete.

Minden előjáró kötelessége, hogy teljesen ismerje alárendelt csendőreinek személyi viszonyait és tulajdonságait. Ez lényeges jelentőséggel bír a csendőrök feletti parancsnoklás tekintetében.

Minden előjárónak tudnia kell: mi volt a csendőr a polgári életben, mielőtt a csendőrséghez felvették; milyen iskolákat végzett; melyik csapatnál és mennyit szolgált a hadseregben; kapott-e és milyen rendfokozatot a hadseregben; mennyi ideje szolgál a csendőrségnél, mely csendőr-állomásokon szolgált eddig, vannak-e és milyen jó tulajdonságai vagy pedig hajlamos-e valamilyen hibákra; milyen szakképzettsége van; kitüntetés és dicséretet kapott-e valamilyen tetteiért; volt-e büntetve és hányszor; hogyan használható a szolgálatban, azt sikerrel és megbízhatóan végzi-e.

13. Kitüntetések, dicséretetek és jutalmak.

Buzgó és különösen sikeres szolgálatért a csendőr kitüntethető: dicsérattal, kitüntetéssel, pénzjutalommal, magasabb rendfokozatba való előléptetéssel, ha különben megfelel az erre vonatkozó többi feltételnek is, a kitüntetések és dicséretetek pedig a jutalmak megadásáról szóló szabályok szerint eszközöltetnek.

Hogy a csendőr pénzbelileg jutalmazandó-e, azt a belügyminiszter a csendőrség parancsnokának javaslata alapján dönti el és a jutalom összegét is ő határozza meg.

14. Jutalmak és segélyek elfogadása illetéktelenektől.

Bárminemű és bárkitől jövő jutalmak és ajándékok elfogadása a dandárparancsnok előzetes engedélye nélkül tilos.

Nem szabad arra kérni az intézmények és földbirtokok vezetőségét, tulajdonosait, hogy az őr konyháját ingyen fával, buzával és más életszükségletekkel támogassák.

Az erre irányuló kérelmeket az őrsparancsnoknak semmi esetre sem szabad a saját hatáskörében és közvetlenül át-származtatni, hanem mindig szolgálati uton szakaszparancsnok útján, akinek ezen kérvényeket, mielőtt azokat továbbküldi, jogosultság és helytállóság tekintetében át kell vizsgálnia.

Többet kérni, mint amennyi feltétlenül szükséges, az ajándékba kapott fát és más tárgyakat eladni, ilyen fával kereskedni stb., méltatlan és igen káros az őr és csendőrök tekintélyére nézve s ezért szigorúan büntetendő is, mert kérdésessé teszi a csendőrség elfogulatlanságát s kárára van a csendőrség jó hírnevének és tekintélyének.

15. Szabadságok.

A szabadságkérések tekintetében a szolgálati szabályzat I. része, valamint a hadseregbeli parancsnokok állásáról, illetékességéről és hatásköréről szóló rendelet érvényes.

Ezen rendelet értelmében a szabadság megadására illetékesek:

1. A csendőrség parancsnoka:

a) A parancsnoki beosztásban levő tiszteknek 3 hétig terjedő időre.

★

(A jugoszláv csendőrség utasításának fordítását jövő év folyamunkban folytatólagosan közölni fogjuk.)

GÉPIRÁS

ÉS

GYORSASÁG

nem állanak egymással ellentétben, sőt . . .
A gépirás csak akkor előnyös, ha a szép munkán kívül gyors is. Minden új írógép szépen ír, de nem mindegyikkel lehet gyorsan írni.

A REMINGTON PORTABLE IRÓGÉP szépen és tisztán ír és amellet a legnagyobb gyorsaság elérhető el rajta. Egy váltós billentyű beosztása révén azt az előnyt is nyújtja, hogy aki ezen a gépen tanulja meg a gépirást, minden más modern írógépen azonnal írhat.

A REMINGTON PORTABLE IRÓGÉP kis helyet foglal el, könnyű, fáradság nélkül bárhová szállítható.

A csendőrség tagjai részére minden nagyobb anyagi megerőltetés nélkül akarjuk beszerezhetővé tenni, ezért a legolcsóbb áron, a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett bocsájtjuk rendelkezésre.

18 havi részletfizetésre is szállítjuk.

REMINGTON Írógép Részvénytársaság

Budapest, VI. kerület, Andrásy-ut 12.

Telefon: Automata 12-85 és Automata 218-09.

TISZTIKASZINÓI HIREK

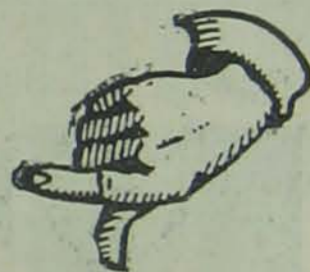
Szilveszter-est az Országos Tiszti Kaszinóban 1928. évi december hó 31-én. A »Műsor« kezdete: este 9 órakor, vége 11 órakor. A műsort részletesebben az Országos Tiszti Kaszinó január havi »Tájékoztató«-ja közli. (Megjelenik: f. évi december hó 22-én.) Este 11 órakor a nagy díszteremben tombola, éjfélkor az ujesztendő köszöntés, éjféltől 1 óráig vacsoraszünet, azután reggelig tánc. *Belépés:* Kaszinótagok: tagsági igazolványaik; azok családtagjai: családi (jóléti) igazolványaik felmutatása ellenében a 16. sorig 1 pengő 50 fillérért, a 16—34. sorig 1 pengőért válthatják meg féláru beléptijegyeiket. Ezen estélyre — helyszüke miatt — meghívók nem adatnak ki. Hozzátartozók és vendégek csakis kaszinótag társaságában léphetnek be, avagy úgy, ha belépőjegyeiket kaszinótag váltotta meg. Tagsági- vagy családi igazolvánnyal el nem látottak, személyenként a 16. sorig 3 pengő, a 16—34. sorig pedig 2 pengő beléptidíjat fizetnek. Pamlagülésék elfoglalására kaszinótag tagsági igazolványának felmutatása ellenében, díjtalanul léphet be. (Ez utóbbi kedvezmény családi és jóléti igazolvánnyal ellátottakra nem vonatkozik.) A belépésnél a jegyellenőröknek — a belépőjegy kivül — az igazolványok is személyesen mutatandók fel. A nagy érdeklődésre való tekintettel a jegyek kiárusítását elővételben már megkezdjük és saját érdekükben figyelmeztetjük tagjainkat, hogy jegyeiket idejekorán váltsák meg. Étkezés: Összes I. emeleti helyiségeinkben, valamint a földszinten. Asztalfoglalás Pinke József vendéglősnél. Az emeletken ezenkívül meleg és hideg buffet.

Ujságok albérletbe adása az Országos Tiszti Kaszinóban. Az 1929. évre megrendelt napilapok és folyóiratok másod-előfizetőknek való albérletbe adása 1929. évi január hó 10-én (csütörtökön) délután fél 6 órakor, a Kaszinó I. emeleti tanácstermében tartandó ülésen történik, amelyre a Kaszinó elnöksége az érdeklődő kaszinótagokat ezután is meghívja.

HIREK

Dicséreték. A m. kir. budapesti I. csendőrkerület parancsnoka *Rácz István* tiszthelyettest és *Pogrányi József* őrmestert a székesfehérvári II. kerület állományából azért, mert 1928. évben Gödöllőn *Kormányzó ur* *Öfjóméltósága* Ölegmagasabb személyének biztonsága érdekében odaadó hűséggel, kifogástalan magatartással teljesítették szolgálatot *nyilvánosan megdicsérte.* — A m. kir. székesfehérvári II. csendőrkerület parancsnoka *Hadnagy Ádám* tiszthelyettest *Menich Istvánné* tóvárosi lakos sérelmére elkövetett aranyóra lopás és ezzel kapcsolatosan még több más bűncselekmény tettesének és részesének, nagy leleményességgel, lelkiismeretes és fáradságot nem ismerő buzgalommal 152 óráig tartó nyomozás során történt kiderítéséért; *Végh Lajos* őrmestert Lovasberény községben többrendbeli méhmagzatelhajtás tettesének igen leleményes és fáradságot nem ismerő nyomozással történt kiderítéséért *dicsérő okirattal* látta el; *Horváth István* őrmestert pedig *Menich Istvánné* tóvárosi lakos sérelmére elkövetett aranyóra lopás és ezzel kapcsolatosan több más bűncselekmény tettesei és részesének

A közelgő karácsonyi és
ujévi ünnepek alkalmából

OLCSÓ VÁSÁRT RENDEZÜNK

Készpénzáron árusítunk: kész női-, férfi- és gyermek felsőkabátokat, kész férfi- és gyermeköltönyöket, női és férfi ruhaszövetet, selymet, divatárut, vásznat, flanellt, szőrmét, ágy- és asztalterítőket, kötött- és szövöttárut, harisnyát, téli tricóárut, női- és férfifehérműt, babakelengyét stb. stb.

A magyar királyi csendőrség tagjai részére

KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEKET NYUJTUNK

Az első részlet 1929. január hó 1-én esedékes. — **A vásárlás alkalmával előleg vagy részletfizetés nem kötelező.** — Megtekintés illetve kiválasztás végett készséggel küldünk árucikkeket. — **Képes tájékoztató árjegyzékünket** és árumintáinkat **bérmentve** küldjük. — A budapesti m. kir. állami rendőrség, a m. kir. koronaőrség, és közoktatásügyi minisztérium tisztviselőkarának, a m. kir. postahivatalok, Budapest székesfőváros üzemének stb. stb. megállapodásos szállítói.

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI., Vilmos császár ut 7. (félemelet). Telefon: Aut. 132—96.

kiderítésében 152 óráig tartó nyomozás során járőrvezetőjének odaadó és fáradhatatlan buzgalommal való támogatásáért nyilvánosan megdicsérte. — A m. kir. szegedi V. kerület parancsnoka *Franz Mihály* és *Márkus György* tiszt-helyetteseket 1926-ban Kiskundorozsma község határában Czene Istvánné szül. Bárány Etel kiskundorozsmai tanyai lakosnőn elkövetett gyilkosság tettesének, fáradhatatlan szorgalommal, ügybuzgósággal és szakértelemmel történt kiderítéséért, elfogásáért, a bűnjelzők biztosításáért és az igazságszolgáltatás kezére való juttatásáért *dicsérő okirattal* látta el; *Süli János* őrmestert pedig 1926-ban Kiskundorozsma község határában Czene Istvánné szül. Bárány Etel kiskundorozsmai tanyai lakosnőn elkövetett gyilkosság tettesének kiderítése, elfogása, a bűnjelzők biztosítása és az igazságszolgáltatás kezére való juttatásában járőrvezetőjének hathatós támogatásáért nyilvánosan megdicsérte.

Legszebb reviziós karácsonyi ajándékok ifjaink számára is *Gubányi János* ny. tábornok irredenta művei: *A megbilincsell ember.* Regény, mely hazánk összetörését meg-rázóan tárgyalja. Ara 6 P 50 f. *Töviskoszu.* Hazafias versgyűjtemény, melyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur az ifjusági könyvtárakba hivatalosan besoroztatott. Ara 4 pengő. A megrendeléseket közvetlenül a szerzőhöz kell intézni. (Budapest, II., Vérmező-ut 10—12., IV. em. 2.) A szállítás bérmentes.

Házasságot kötöttek: A m. kir. székesfehérvári II. kerület állományában *Fekete Bertalan* őrmester *Kovács Ilona Erzsébet* Olaszliszván. — A pécsi IV. kerület állományában *Barta Lőrinc* törzsőrmester *Németh Veronával* Kaposváron. — A m. kir. szegedi V. kerület állományában *K. Varga János* őrmester *Ormándi Erzsébet* Tömörkényen.

Elöléptek: A m. kir. székesfehérvári II. kerületben őrmesterré: *Böjte Elek, Zeledy István, Tordai Pál, Németh János IX., Vasi Ferenc* csendőrök. — A m. kir. pécsi IV. kerületben törzsőrmesterré: *Barta Lőrinc* és *Hajnal Menyhért* őrmesterek. Őrmesterré: *Krápocz Imre, Geresdi István, Zsinkai József, Katona József* és *Gulyás János* csendőrök. — A m. kir. szegedi V. kerületben törzsőrmesterré: *Babják Gyula* őrmester. Őrmesterré: *Dunai Kovács István, Bányai Imre, Czene János* és *Bak András* csendőrök.

Kérelem: *Rákosi Mihály* tiszthelyettes, ki 1918. évben Triesztben teljesített tábort csendőr szolgálatot, kéri *Tóth János* tiszth. (Diósgyőr, vasgyár), hogy címét vele közölje.

Eladó egy előírásos, de finom anyagból készült legénységi mente. Ara 100 pengő, esetleg megegyezés szerint. Érdeklődők irjanak *Blonszky József* őrmesternek (Füzesabony).

Megvételre keresnek egy pedigrés farkas kölyökkutyát. Az ajánlatokat kérjük szerkesztőségünkhöz küldeni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Olvasóink szíves figyelmébe!

Cikkét nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsárol csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon“ rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományu legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánkintézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám“.

Őszi eső. Előfizetése a november 21-én beküldött 3 P beszámításával 1929 július 31-én jár le.

Uj egyenruházati üzlet a Baross téren!

BOROSS JÓZSEF egyenruházati-, tűzoltósági- és sport-felszerelési üzletét azzal nyitja meg, hogy a csendőrségnek **a legjobb árut a legolcsóbb árban** adja. Keressse fel ezt az új üzletet minden vételkényszer nélkül és tapasztalni fogja, hogy a legelőzékenyebb kiszolgálásban részesül. A cég **minden áruért szavatol** és amelyik nem nyeri meg tetszését, azért **a pénzt visszafizeti.**

SAPKÁK formában, kivitelben a legszebbek, tartóságban a legjobbak. Olcsóbb, mint bárhol másutt!

RANGJELZÉSEK, paszományok, csillagok, keztyük, kardok, **bőröndös áruk!**

BOROSS JÓZSEF EGYENRUHÁZATI, TŰZOLTÓSÁGI ÉS SPORT-FELSZERELÉSEK
BUDAPEST, VIII., BAROSS-TÉR 6.

== a Keleti p. u. érkezési oldalán, pontosan a Baross szoborral szemben. ==

Cimre kérem ügyelni, mert ez saját érdekében fontos!

Beteg. Beszámítható szolgálati ideje alapján a kárdezzeti időpontban már nyugdíjjogosult lesz.

Hejő. A 65 pengő haviszoldra szolgálati ideje alapján — beleszámítva az 1 évet és 2 hónapot is — 1929 november 1-én már számot tarthat. Az előléptetés szempontjából a távol töltött időt levonják.

Ujkomárom. Sajnos, egyes számok már kifogytak.

Szakállas. 1. Jöjjön át utlevéllel és hozza magával az ingóságait. Ezt épp úgy kell tennie, mint bárki másnak. Egyébként adja csak be a kérvényét, az előjárói tudják, hogy mit kell azzal ilyen esetben is tenni. 2. Olvassa el az 1925. évi Cs. K.-ben közzétett 7000/M. E. 1925. sz. kormányrendelet 70. pontját. Abban pontosan fel van sorolva, hogy édesanyja után milyen feltételek fenförgása mellett kaphat családi pótlékot, azt is megtalálja a rendeletben, hogy mit kell e tekintetben igazolni. Kérvényét szolgálati uton kell a belügyminiszter urhoz (VI. b. osztály) felterjeszteni. Ön természetesen örskihallgatáson adja elő a kérelmet s örsparancsnoka azt majd tovább terjeszti.

Baranya. Tartalékos volt, nem tudhatjuk.

Hazámért. Néhány mondatban olyan kérdést szegez a mellünknek, aminek a megoldása a magyarság mai leg-súlyosabb problémájának a megoldása volna: hogyan lehet ma elhelyezkedni, kenyérhez jutni? A mi felfogásunk szerint csakis úgy, ha a 20 és 22 éves, tehát férfisorba került két öccse minden tisztességes munkaalkalmat megragad és kitartással várja, amíg valami jobb akad. A jutasi iskolából már elkéstek, ezt a tervet ejtsék el véglegesen, hiszen oda gyerekeket vesznek fel. Az államnál? Erre még akkor sem lehetne használható választ adni, ha tudnók azt, amiről levelében említést sem tesz: milyen képzettsége van az öccseinek? Azt ugyan nem lehet mondani, hogy ma semmi-nemü állami szolgálatba nincs felvétel, mert hiszen valami kis fogyatéék itt is, ott is adódik, de az államgépezet oly sokoldalú s az állami intézmények, hivatalok oly sok embert, oly nagy területet ölelnek fel, hogy elhelyezkedés szempont-jából igazán a legjobb akarattal sem adhatunk így általános-ságban felvilágosítást s még kevésbé adhatunk határozott ut-mutatást. Legfeljebb annyit, hogy próbáljanak jelentkezni a legközelebbi vámörparancsnokságnál. És újra csak azt, hogy amíg jobb nem akad, addig ne röstelljék a kapa-kaszanyelet se kézbe fogni.

Gyulai vár. Bizonyos eshetőséget említ, aminek a be-következése tönkre tenné a lelkiismeretét. Mi nem ismerjük az illetőt, nem ismerjük a helyzetet s így fogalmunk sem lehet arról, hogy az ilyen kijelentéseket mennyire lehet komolyan venni. Sokan csak fegyvernek használják, de meg-történt nem egyszer, hogy a kijelentésből valóság lett. Mi nem vállalhatjuk a felelősséget a magunk lelkiismeretére sem az ön sorsáért, sem pedig az ön lelkiismeretbeli nyu-galmaért s így kénytelenek vagyunk azt válaszolni, hogy cselekedjék a maga legjobb belátása szerint. Mindenesztre csodálkozunk kell, hogy az a különös kijelentés elhang-zott, hiszen az illetőnek igazán nem volna nehéz belátnia, hogy önnök bizony van mit meggondolnia. A levelében küldött 16 fillér bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Magyarország, szegény Magyarország. Ne rontsa el azt rossz versekkel, ami a szívében olyan szépen él. Egyedüli mentsége a verselésben az, hogy igen hosszú verseket ír s próbacsendörnek ez is jó alkalom a szép- és helyesírás gyakorlásához. De mire véglegesítik, ezt is megtanulja, akkor aztán szokják le a versfaragásról. Örmester korában már le fogja tagadni, ha azzal gyanúsítanak, hogy próba-csendör korában költői vágyak ragadták el.

K. M., Jászberény. 1., 2. Szolgálati ügy, felvilágosítást nem adhatunk. Szolgálati uton szolgálati ügyeket pontosan akkor, amikor azokat tudnia kell, tudomására adnak az előjárók. 3. Ugy, mint a többiek, tehát az általános sza-bályok szerint.

Repülő. 1. Kérje az áthelyezését valamelyik repülőtéri csendörkülönítményhez. 2. Ha nem hivatásszerűleg, hanem tiszta szórakozásból foglalkozik fényképészettel s a család-tagjai, bajtársai és barátai részére készített felvételek költ-ségeit azoktól elfogadja, ez ellen senkinek semmi kifogása nem lehet. Hanem aztán úgy is legyen: valóban csak a felmerült költségeket és csak a legszűkebb környezetének tagjaitól fogadhatja el, mert ha ezt a keretet túllépi, már nem jár egyenes uton.

Hóesés. 1. Örskihallgatáson kérje, hogy ügye szolgálati uton a szárnyparancsnoksághoz felterjesztessék. 2., 3. Leve-lében ügyesen és logikusan kifejtette az igazát. Ha semmit el nem hallgatott és semmit más színben, mint ami a valóság, nem igyekezett feltüntetni, akkor a mi véleményünk szerint van rá alapja, hogy ezzel a kérelmével előálljon.

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6—12 hónapig terjedhető részlet-fizetésre készpénzárón, ellenőriz-hető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképészeti szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 26. szám.
Fiók: VI., Andrássy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérjen árajánlatot!

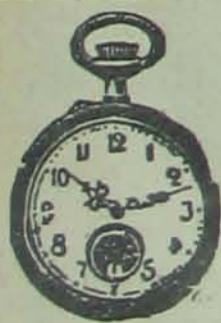
Világ cég: Sferberg

királyi hangszergyár BUDAPEST

Rákóczi út 60. — Képes árjegyzék ingyen

HEGEDŐ, VIOLA, CELLO és alkatrészel, kvint-tiszta hangversenyhurok **TÓTH, (KOMAROMY és TÓTH)** művészhegedűépítőnél, IV., Kossuth Lajos-u. 10. Elsőrangú művészhegedűépítő mű-terem. Csere, vétel, becslés, művészi javítás, kedvező fizetési feltételek. Művészek és tanárok bevásárló helye. Általam épített hegedűn nagy-számu okl. hegedűművész és tanár hangver-senyez. Saját érdekében kérjen díjtalan pro-pektust.

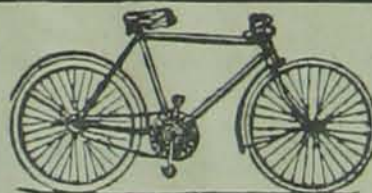

ÓRÁK, ÉKSZEREK

Tiszteknek és altiszteknek
kedvező fizetési feltételek

TAUB Budapest, Rákóczi út 90.

(Közvetlen a Keleti pályaudvarnál.)

Több mint 33 év óta a világot uraló ered. angol

The Champion kerékpárokat

Elsőrangú Central, Bobbin súlyesztős varró-gépeket 20—24 pengős havi részletre. Eredeti **Motobécane** francia motorkerékpá-rokat 840 pengőért előnyös részletre.

kerékpáralkatrészeket ^{láncot, pedált,} ^{nyergeket} **nagybani, eredeti gyári árban**

külső gummikat 6.50, belsőket 2.10 pengőtől. — Kerékpárok 132 P.-től feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és varrógépnagykereskedők

Magyarország legnagyobb, legrégebbi és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete

Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Alapítva 1869-ben. Árjegyzék 1000 képpel ingyen, de kiemelendő miről kívánja

IRÓGÉPEK

Remington, Royal, Underwood, Adler, Smith, Ideal, uztazó és egyéb rendszerű a m. kir. csendőrség állományába tartozóknak havi 20—40 pengős részletre készpénzárban garanciával. — Szakszerű javítóműhely.

„ENERGIA“ írógépezet, Alkotmány-u. 31. (Vilmos császár-út sarokház) Kérjen ajánlatot. Telefon: Aut. 141-05

Ny. th., Sarkad. A beküldött szerződés értelmében nyilvánvaló, hogy az atyának a hombárok elajándékozásához már nem volt joga. A leány tehát visszakövetelheti azokat. Miután a holtig tartó hasznélvezet a szülőket illeti, szokás szerint a háznak az összes tatarozási költségeit és az adót is a szülőknek kell fizetniük, de a szerződés ettől az elvtől eltérő rendelkezést tartalmaz. A fák kivágatása jogtalan volt, ezért kártérítést lehet követelni, de az apától ilyesmiért kártérítést? Nem gondolják, hogy ez nagyon is — hogy is mondjuk: furcsa volna. Általános magánjogi szabály a hasznélvezetnél az, hogy a hasznélvezőnek az ingatlan állagát csorbitatlanul kell a tulajdonosnak kiszolgáltatnia, ebből következik, hogy a tatarozási költségeket és az adókat is neki kell viselnie. Ezek a jogszabályok a birói gyakorlatban vannak lefektetve. De újra utalunk a szerződésnek ama kitételére, hogy a gyermekek a szerződés megkötésének napjától kezdve huzzák a szóbanforgó ingatlanok hasznait s viselik terheit, így az adót is. Megemlítjük még a magunk külön magánjogi szabályát: a szembenálló felek nézzék egymásban a szülőt és gyermeket, akkor nem vetődnek fel ilyen kérdések. A szerződést postára adtuk.

Vitézek. Morzsányi Józsefnél (Budapest, IV., Eskü-ut 5.).

Tolnai. 1. Hogyne volna elfogandó. Világosan megmondja a levelében hivatkozott pont, hogy az öt éven felüli szabadságvesztés büntetéssel járó büntett tettesét el kell fogni. A levelében irt büntett pedig tíz évig terjedhető fegyházzal büntetendő, a tettes tehát elfogandó. 2. Ez azt jelenti, hogy az örsállomáson, tehát szolgálatba indulás előtt lássa el magát élelemmel. Akár a közigazdálkodásból, akár pedig más uton. Ez esetben az utasítás csak azt akarja biztosítani, hogy a járőrnek meg legyen az élelme abban az esetben is, ha olyan örjáratba indul, amelyben az élelmezés nehézségekbe ütközik. A kérdés másik felében irt követelés nem volna jogos, de nem is volna célszerű azt teljesíteni, mert természetesen ugyanazt kívánnák a közigazdálkodás többi tagjai is, akkor pedig a közigazdálkodás rövidesen tönkre menne. Vegye figyelembe, hogy ezeket az áldozatokat a többiek is ugyanugy meghozzák, önt tehát lényegében semmiféle megrövidítés nem éri. 3. Helyes. 4. Az.

D. cs., Garadna. Ez nem sikerült.

V. M., örm. Igen. De nem muszáj mereven ragaszkodni hozzá, ha éppen valami tennivaló akad s az érdekeltek nem éreznek fáradságot.

Vigyázz. Kötelezője 1929. évi július hó 31-én jár le.

F. J. A »Legény a gáton« c. regény a jövő évben könyvalakban is megjelenik, amit annakidején olvasóinkkal közölni fogunk.

H. Bcs. 1. Ugy helyes, amint az utasítás írja: 20 fillér. 2. Otthon bármikor felveheti, egyébként olyankor, amikor köpenyt vesz magára. 3. Válasz a lekszikon rovatban jön. Levelében 20 filléres bélyeget találtunk, azt lapunk javára bevételeztük.

Nagyvárad testvérem. Csendörnek nem szabad ilyen naiv dolgot kérdeznie. Azt csak tudni kell, hogy semmiféle hivatalban nem szabad a hivatalnokoknak gorombáskodni, különösen az adóhivatalban nem, hiszen elég gondjuk van a feleknek — az adó befizetésével. De viszont a feleknek sem szabad hivatalokban gorombáskodniok, még — az adóhivatalban sem.

Murahid. Erre semmiféle rendelet nincs. Akinek a kötelezője letelt, az leszerehet. Ha aztán újból jelentkezik és fel is veszik, akkor — szerencséje van. Ma azonban nem ajánlatos ilyesmivel kísérletezni.

Maros. Csak akkor adhatja be a kérvényt, amikor a feltételek már megvannak. Amikor tehát a 28. életévét betöltötte és a 6 évi csendőrségi szolgálati ideje is megvan. A fenytések tekintetében mi nem tudunk véleményt mondani, hogy azok a kérvények sorsára milyen hatással lesznek. Ezt csak azok bírálhatják el, akik önnek a szolgálati és szolgálatonkívüli értékét, viselkedését tökéletesen ismerik: az előjárói. Ami az ara anyagi viszonyait illeti, e tekintetben irányadó az, hogy a nősülendő a tervezett házassággal anyagi helyzetét javítsa. Altisztek nősülésénél nincs kimondott kaució, hanem azt is az előjárók bírálják el esetenként, hogy az ara ilyen szempontból is megfelel-e a követelményeknek.

Nősülés. Az, amiről nekünk ír, véleményünk szerint önmagában nem volna akadály, ha egyébként minden feltétel megvan. Ez persze sok mindenfélével függ s így nekünk határozott véleményt mondanunk lehetetlen. Ilyen kérdésekben is csak az a tanácsunk lehet: feltétlen és teljes bizalom az előjárókban.

Feltámadunk! Igaza van a levelének: érzés van a versben, de a költő hiányzik belőle. Pedig a vershez az is kell. Bennünket is tép a magyar sors keserősége, egész lelkünk a haza jobb jövőjének ügyét szolgálja, de versírásra marcipánnal sem tudnának rácsalogatni bennünket. Mert nem tudunk verset írni s ebben önnel közös a sorsunk. El lehet viselni.

BUTOR-HITEL

készpénzárban. Évtizedek óta közismert butoráruházunkban hálósobák, ebédlők, uriszobák legkedvezőbb fizetési feltételek mellett **„BOG-MIL“** Kereskedelmi Rt., ezelőtt **Balázs és Társa** butoráruház, Vilmos császár-ut 43. (saját ház.) **Köztisztviselőknek külön kedvezmény.**

6—8—10 havi folyószámlahitelre

szalonok, szalongarnitúrák matracok, paplanok, **szőnyegek**, sodronyok vasbutorok elsőrendű kivitelben **Budapest, Ráday-uca 38. szám, kárpitos mesternél**

BUTOR részletre 0 Budapest 3. utca 3.

Postások és rendőrség szállítója.

BUTOR RÉSZLETRE

12—20 hónapra készpénzárban, megbízható minőségben. **ROYAL butorcarnok**

VIII. kerület, Baross-utca 34 és 42. — Közalkalmazottak állandó szállítója.

Saját készítményű

BÚTORAIMAT

malmentességet engedélyeznek. **MÜLLER LAJOS** bútorgyáros **Dohány-u. 37**
Gyári telefon: 980—95. — Mintaraktár telefon: J. 373—18.

Fehérbutorok konyhák, előszobák, különleges leányszobák, fehér hálósobák kizárólag

elsőrangú minőségben **Havas asztalosmesternél** **IV., Semmelweis-utca 9 és VII., Rózsa-utca 20.**

Fizetési kedvezmény.

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58—60

Ófensége Dr. József Ferenc kir. herceg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.
Csendöröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.
Minden hangszerről külön-külön árjegyzék díjmentes.

Legény a gáton.

Regény

Irta: BARÉNYI FERENC

(36).

Czauber őrmester a kapuból mosolyogva nézett a szekér után. Aztán befelé fordult és éppen szembe találta magát Vaszival, aki egy sürgönyt nyújtott át. Czauber őrmester felbontotta a táviratot és összeráncolta a homlokát.

— Gyere csak, Gál! — szólt Gál őrsvezetőnek és mindketten az irodába siettek.

— Valami rossz hírt kapott az őrmester ur? — kérdezte Gál őrsvezető.

— Nem tudom még, — felelte Czauber őrmester. — Rejt-jeles távirat.

Az irodában elővették a rejt-jel kulcsot és nekifeküdtek a titkos távirat megfejtésének. Lázasan kipirult az arcuk és a szemük felragyogott, amint a rejt-jelzett szavakat kitalálták.

»Allitólágos köolajkutatók térképező orosz kémek. Azonnal elfogandók és mindenestül ide bekisérendők.

Csendőrkerület.«

Gál őrsvezető izgatottan kiáltott fel, — mindjárt sejtetem. Annak a Gruicsnak sem hiszek. Az se a mi ezredesünk.

Czauber őrmester nem nyilvánított véleményt, kurtán szólt.

Valamennyien gyorsan felszerelni.

Egy pillanat alatt kiürült a laktanya. Juli néni árván magára maradt bánatával, amit némileg mégis enyhített a zsebében pöffeszkedő kékhasu bankó.

Szelniczkyt Kesernye Bálinttal a vasutállomáshoz küldte Czauber őrmester, ő maga pedig Gál őrsvezetővel és Bus próbacsendőrrel egy rövid erdei ösvényen vágott neki a hegynek, hogy a kémeket mielőbb meglephesse. Utközben kioktatta járőrtársait és úgy rendelkezett, hogy a sziklafal mögül lökés fegyverrel fognak előremenni. Ellentállás esetén harc, de akkor is arra ügyelni, hogy életben fogják meg legalább is az egyik kémét.

Még sohasem tették meg olyan gyorsan ezt az utat, mint most. Észre sem vették egyszerre csak ott voltak a a célnál. Kalapjukat levették és lehasalva kusztak fel a sziklafalra. Onnan kutatva körülnéztek.

— Nem látom őket, — sugta Czauber őrmester és előszedte a messzslátóját.

— Én sem, — felelte Gál őrsvezető.

— Lemegyünk az erdőszegélyen és ott a szögletben a boróka bokrok mögött mászunk majd előre, vigyázva, hogy meg ne lássanak, — figyelmeztette Czauber őrmester járőrtársait és kalapját a balkezébe fogva csuszott le a sziklafalról. Gál őrsvezető és Bus próbacsendőr követték példáját és vigyázva másztak utána. Szinte a lélegzetüket is visszafojtották olyan nesztelenül haladtak. A borókabokrok végében megállapodtak. Feszülten kémleltek körül.

— Alázatos szolgája! — harsant meg hirtelen a hátuk mögött Krizsán érces hangja. — Pihenni tetszenek?

Czauber őrmester néma fájbolintással fogadta az üdvözlést, de nem állt fel. Krizsán hosszú léptekkel jött feléjük.

— Hát mit szól hozzá őrmester ur? Elmentek a mérnökök.

— Elmentek?

— El. Tegnapelőtt hajnalban. Találkoztam velük. Czauber őrmesterék felálltak.

— Hová mentek?

— Ott a hágón mentek át a határon. Azt mondták, hogy Galiciába mentek, mert hogy ott kell lenni tulajdonképpen

a köolajforrásnak, amit itt kerestek. Ott is majd rászedi őket a csalafintos kazár.

Gál őrsvezető tekintete a hágó felé révedezett. Ha szeme előtt most meglíbbent volna a jövő fátyola, akkor kizárólag látott volna a hágón, amint fürge, apró lovaikon törtetnek be a határon. Ugyanis pár év múlva ott, azon a hágón törtek be az oroszok Magyarországra.

XL.

— Levelet hoztam az őrsvezető urnak, — nyitott be Szelniczky az őrsirodába.

— Köszönöm, — mondta Gál őrsvezető és átvette a levelet, melyen örömmel ismerte fel Jolán irását.

— A postán nagyon melegen érdeklődtek az őrsvezető ur iránt. Mindjárt visszamegyek, mert zeneestélyt csapunk. Ott van már a tanítókisasszony meg Borbolya. Tessék átjönni, jól fogunk mulatni.

— Dolgom van, nem mehetek, — felelte Gál őrsvezető. — Aztán még levelet is kell írnom. Pedig nagyon szeretem hallgatni a te jó hangodat.

— No, hát tessék csak jönni, lesz része énekből, zenében, hogy még az őrsvezető urnak is megjön a nótázó kedve.

— Lehet, — válaszolta Gál őrsvezető mosolyogva. — Ha idejében végzem el a dolgomat és nem lesz még nagyon késő, lehet, hogy átnézek majd. Szervusz. Jó mulatást.

Mihelyt Szelniczky kiment Gál őrsvezető azonnal feltörte a levelet, mert már nagyon türelmetlenül várta Jolán irását. Régóta nem kapott Jolántól levelet és már nem tudta mire vélni a hosszú hallgatást. Örömmel olvasta a levél elejét, megnyugodott, hogy nincs semmi baj. De egyszerre megakadt a szeme a következő mondaton.

»...Még mindig itt fürdözöm a Balatonban, sajnos, az őszre hajló idő már mindennap figyelmeztet, hogy nemsokára vége a gyönyörűségnek. Éppen azért Mesterral jól kihasználjuk a szép napokat...«

Gál őrsvezető rosszalón csóválta a fejét. Ejha, hát a Balatonban fürdözik a kisasszony. Persze, azért nem ért rá, hogy őrá is gondoljon. Azért nem írt. Ugyancsak várhatta Jolán levelét. Még csuda, hogy most írt. De hát ki lehet a Mester? Töprengett Gál őrsvezető és összeráncolta a homlokát. Aztán felvette a levelet és folytatta az olvasást.

»...egész nap a jó napos homokon hempergünk. Közbe-közbe bemelegszünk a Balatonba. Mestert mindig én kell hogy biztassam, pedig kitünően uszik. Ha látná milyen nagyszerű képeket csinál...«

Gál őrsvezető felhuzta a szemöldökét. Ahá, hát festőművész a Mester. Valami beképzelt mázoló.

»...Magának megvallhatom, tudom, nem nevet ki, hogy én a Mestert nagyon megszerettem...«

A kis levél galacsinná töpörödött Gál őrsvezető ököibe zárt kezében. De hát lehetséges ez? Tünődött Gál őrsvezető és a székben hanyatdülve a menyezetet nézte. Lehetséges, hogy ez a sehonnai mázoló elcsavarta Jolán fejét? Lehet-e akkor egyáltalában hinni?

Maga sem tudta mióta és meddig ült így érzéketlenül a menyezetre tapadt szemekkel. Csak arra eszmélt, hogy egyszer csak nem látta már a menyezet fehérségét. Besötétedett. Lámpát gyújtott és a lámpáról meggyújtotta a cigarettáját. Sűrűn, egymásután szivta a mellére a füstöt. Akkor megpillantotta az asztalon az összegyűrt levelet. Nekiesett, vadul marcangolta, ezer apró foszlányra tépte és bedobta a papirkosárba. Aztán kifejezéstelen szemekkel bámult a lámpa világába. Van-e tiszta fény? Van-e egyáltalán tiszta tűz? Lehet-e hinni? Nem lehet. Hinni nem lehet. Hit nélkül mit ér az élet. Olyan egyedül van. Mit csináljon? Levelet akart írni Jolánnak. Hát lehet ilyen levélre felelni?

Gál őrsvetető tagadóan rázta meg a fejét és indulatosan rántott egyet a vállán. Cigaretta-tett a szájába és a lámpa fölé hajolva szívta fel a tüzet a cigarettába. Mélyrehozta a füstöt és lassan kiengedte az orrán. Egy darabig komoran nézte a gomolygó füstfelhőt, aztán hirtelen elfujta a lámpát és átment a postára.

Giziék nagy örömmel fogadták.

— Éppen jókor jön. Most szolgálom fel a teát, — fogadta szíves mosollyal Gizi anyja.

— Pedig már alig mertük remélni, hogy jön, mert a lovag azt jelentette nekünk, hogy ne hazen jöhet, mert sok a dolga, — mondotta Eta és Szelniczkyre pislantott.

— Még hazugságban maradok, — aggódalmaskodott Szelniczky. — Pedig úgy volt, ahogy mondtam.

— Igen. Sok dolgom volt, de elvégeztem, — igazolta Gál őrsvetető Szelniczkyt és Gizi mellé ült. — Magam sem hittem volna, hogy ilyen hamar fogom elvégezni. — Szórakozottan végigsimitotta a homlokát és arra gondolt, hogy tulajdonképpen ezt a mondatát önkéntelenül is Jolánra vonatkoztatta.

— Fáj a feje? — kérdezte Gizi részvétellel.

— Ó nem, dehogy.

— Hát akkor rosszkedvű?

— Az se, — felelte Gál őrsvetető erőltetett mosolygással. — Ha az lennék, méltán a szememre vethetnék, hogy miért nem maradtam otthon.

— Ne higgye, — nyugtatta meg Gizi. — Hiszen mindenkivel megesik, hogy elfogja valami rossz hangulat, mely akkor zsarnokoskodhatik a legkegyetlenebbül a meghasonlott lélek felett, ha magára marad. Olyankor éppen hogy a társaságot kell keresni, szórakozni és a rossz hangulat elszáll, mint a füst.

— Gizike, maga ugylátszik az életbölcselet tudója, — bókolt Gál őrsvetető. — Amit a gyakorlatban annyival könnyebben valósíthat meg, mert hiszen, ahol maga van, ott nincsen ború, csak derű.

— Köszönöm ezt a kedves megállapítást. Annál jobban esik, mert látom, hogy máris felderítettem.

Gál őrsvetető valóban felderült, amihez nemcsak Gizi kedvessége járult hozzá, hanem Borbolya szellemes adomázása is, aki az egész társaságot mulattatta. Vidám beszéd és vig kacagás fogadta a későn érkező Szilviát. A kölcsönös üdvözlések után meg is jegyezte Szilvia.

— Ugyancsak vigan vannak. Persze itt van Borbolya...

— S kész mindenki mosolya, — rimelt rá az érdekelt derűs kacajt fakasztva.

Gál őrsvetető a meghiusult találka óta most először került szembe Szilviával. Kíváncsi volt, hogy hogyan fog a leány viselkedni. Attól tartott, hogy Szilvia kérdőre fogja vonni az elmaradásért. Vágy talán egy újabb találkára hívná? Ezen talán nem is gondolkodna most olyan nagyon.

Szilvia egy elszírtett erőtlen kézfogás után közömbös arccal ment el mellette és azontul is egész este a legkisebb figyelmére sem méltette, fásultan nézett el felette.

Szilvia Borbolya mellé ült és rögtön élénk terefaret kezdett vele. A társalgás megoszlott. Gál őrsvetető Gizivel foglalkozott. Szelniczky bus lemondással állapította meg, hogy Gizi inkább Gál őrsvetetőre figyel, mint őrá. Lassan, észrevétlenül átült a magára maradt Szilvia mellé.

— Jöjjön, jöjjön lovag. Fogjunk össze mi elhagyatottak.

— Ha megelégszik társasággal.

— Hogyne, hogyne, — felelte Eta szórakozottan. — Nézze csak, milyen jól mulat Szilvia. Csodálatos.

— Én nem csodálom. Borbolya szellemes társalkodó. Ha adomázó kedvében van, mindenkit megnevetet. Ma úgy látszik különösen fel van huzva.

— Ugy érti, hogy Szilvia tetszik neki?

— Azon se csodálkoznék. Hiszen Szilvia nagyon szép leány, — vélekedett Szelniczky minden célzat nélkül.

— Inkább kacér, — jegyezte meg Eta csipősen. — Nézze csak, nézze. Hogyan kacérkodik Borbolyával. Hogy nem sül ki a szeme. Pökedelem.

Szelniczky a kapott figyelmeztetésre kíváncsian átnézett Szilviára és egyideig figyelte, de valami alig észlelhető idegességen kívül semmi különösöt nem tapasztalt.

— Nem kacérkodik Szilvia. Csak mintha kissé idegesebb volna, mint máskor, — állapította meg Szelniczky és visszafordult Etához. De Eta már nem ült mellette. Szelniczky szétnézett utána. A zongoránál látta meg Etát, amint éppen a billentyűkre tette a kezét. Régi kedves nóta csendült meg a hurokon. »Rácsos kapu, rácsos ablak, nemsokára itten hagylak...«

Szelniczky a zongorához állt és szenvedélyes érzéssel énekelni kezdett. A társalgás megakadt, a nóta minden szívet, lelket megfogott. Gál őrsvetető felfigyelt és úgy érezte, mintha a lelkéből szakadna fel ez a szomorú szerelmes dal. Eta egymásután játszotta a szebbnél-szebb bús hallgató nótákat.

— Dehát Eta, — szólalt meg egy idő után Gizi — csupa szomorut zongorázol. Nézd csak már megrikatod az egész társaságot. Valami vigat...

— Csárdást! — kiáltotta Szelniczky, Eta lehajtotta a fejét. Akkor éppen azt játszotta: »...adjon Isten szebbet, jobbat nálamnál, nekem pedig csak olyat, mint te voltál«. Hirtelen félbeszakította a szomorú nótát és csárdásütemben csapott a billentyűkre. »Nagy a feje busuljon a ló...« Mikor Eta felemelte a szemét már két csárdászó párt látott a zongora mellett. Gál őrsvetető Gizivel és Borbolya Szilviával szilaj ütemben topogtak, peregtek körülötte. Úgy látszott, mintha Eta ettől még nagyobb kedvet kapott volna a zongorázáshoz. Vadul verte a billentyűket, mind gyorsabban-gyorsabban, eszeveszett iramban, szinte mintha halálra akarná fárasztani a táncolókat. Pedig azok birták. Igaz, hogy Borbolyának már sűrűn verejtékezett a szemére esett haja, de még úgy látszott, hogy nagyon táncolhatnája van. Ők még birták volna akár reggelig, de Eta nem bírta. Ernyedtén hullt le a keze a billentyűkről...

— Hogy volt! Hogy volt! — rikoltották a zene nélkül maradt táncosok.

— Nem bírom már, — szólt Eta fáradtan.

— Ó, be kár! Most jöttünk csak rá az izére, — lelken-dezett Borbolya és azon reményben, hogy megzendiül még a zongora, nem engedte el Szilvia derekát.

— Ugy? — jegyezte meg Eta jelentősen. — És ha szabad kérdeznem, milyen volt az izé?

— Jó. Egy hibája volt csak, hogy kurta volt, — felelte Borbolya.

— Nagyon jó volt, — nyilatkozott Szilvia nagy elragadtatással. Eta erőtlenül mosolygott és sápadtan mondotta.

— Nagyon elfáradtam. Hazamegyek.

— Ne menj még, Eta, — kérlelte Gizi. — Látod milyen jó a hangulat. Kissé pihensz. Majd én zongorázom s aztán te is táncolsz. Meglátod, milyen jól mulatunk.

— Nem, Gizikém. Köszönöm a szíves marasztalást, de nem maradhatok. — Szabadkozott Eta és szedte a kabátját.

— Nagyon fáj a fejem.

Szilvia is szedelőzködni kezdett.

— No, hát akkor én is megyek.

— Látod, most már aztán megindul a egész társaság, — neheztelt Gizi.

— Bocsáss meg, Gizikém, — mentegőzött Eta. — Nagyon szívesen maradnék, de tisztára képtelen vagyok. Majd meghasad a fejem.

— Szegény Etám, — sajnálkozott Gizi. — Akkor csak feküdj le hamar, hátha kialuszd.

Hosszas és hangos bucsúzkodás után hazaindultak a vendégek. Mikor az országutra értek Szilvia hangosan kérdezte.

— Ki kísér el engem?

Borbolya udvariasan vállalkozott.

— Jöjjön hát, Borbolya. Maga az én hűséges lovagom, — mondotta Szilvia és Borbolyával előresietett. A sötétség hamar elnyelte őket, csak a hangjukat lehetett hallani.

— Mink is kísérjük Szilviát? — kérdezte Eta.

— Ahogy parancsolja, — felelte Szelniczky.

— Jó, hát menjünk utánuk, — döntött Eta. — Egy kis séta csak használ a fejemnek. Olyan jól esik most a hideg levegő.

— Hideg van, — jegyezte meg Gál őrsvezető és Szelniczkyvel közrefogták Etát, aki sietős léptekkel igyekezett Szilvia nyomába.

— Mit szólnak hozzá, milyen kacér lett Szilvia?

— Ugyan, — szólt szórakozottan Gál őrsvezető.

— Igen. Egész este Borbolyának udvarolt. A lovag mag is botránkozott, hogy mennyire kacérkodott Szilvia.

Szelniczky ugyan úgy emlékezett, hogy éppen az ellenkezőjét mondotta, de nem akarta Etát meghazudolni és a sötétben nagyot ásítva egykedvűen ráhagyta.

— Dehát egyáltalában nem értem, hogy mit is akar Szilvia Borbolyától? — kérdezte Eta. Gál őrsvezető annyira el volt foglalva a saját gondolataival, hogy szinte nem is hallotta a kérdést. Szelniczky nevetve válaszolt.

— Férjhez akar menni.

— Gál, maga is azt gondolja?

Gál őrsvezető visszazökkent a valóságba. Nem akart udvariatlannak látszani s azért nem árulta el, hogy nem figyelt és hogy azt sem tudja, hogy tulajdonképen miről van szó. Gyorsan rávágta.

— Igen.

— Mondja csak Gál, maga mint komoly ember el tudná képzelni, hogy Borbolya feleségül venné Szilviát?

— Miért ne? Ugyancsak szívesen táncolt vele. Szilvia nagyon szép leány.

— Magának is tetszik?

Gál őrsvezető adós maradt a felelettel. De Eta erőltette, hogy választ kapjon.

— Maga elvenné feleségül?

— Az más lapra tartozik, — tért ki Gál őrsvezető a kérdés elől, azonban Eta nem nyugodott.

— Hát maga talán csak azért nem venné el, mert van már valakije. Látom Gizivel jól értik egymást...

— Nekem nincs senkim, — mondotta Gál őrsvezető szomorúan.

— Ni, hát ti utánunk jöttetek? — kiáltott fel Szilvia. — Ha tudtam volna, nem siettünk volna úgy. De észre sem vettük olyan pompásan mulattunk Borbolyával. Ugy-e bár?

— Nagyszerűen, kezét csókolom.

— Hát én már itthon vagyok. Köszönöm szépen a kíséretet. Jó éjszakát. Pá, Eta.

— Pá!

— Kezét csókolom.

A paplaktól az iskoláig mind szótlánul mentek, csak Borbolya beszélt és kimeríthetetlenül adomázott. Amikor az iskolához értek Gál őrsvezető és Szelniczky elköszönve a laktanya felé vették az utjukat. Borbolya felnyitotta a kaput és betessékelte Etát. Eta szótlánul lépett be az udvarra és csöndesen tapogatózva botorkált a folyosón. Borbolya bezárta a kaput és Eta után sietett. Mikor Eta ajtajához ért, megemelte a kalapját.

— Kezét csókolom, jó éjszakát.

Eta nem felelt. Borbolya megismételte a köszöntést, de megint nem kapott választ. Azt hitte, hogy Eta már bement a lakásába s azért továbbment a saját lakása felé. Hátrafigyelt, mert valami motoszkálást hallott.

— Eta maga az? — semmi válasz. Borbolya megállt és úgy figyelt. Egy idő múlva ismét neszt hallott. Lassan visszament Eta ajtajához. A sötétben véletlenül nekiment Etának.

— Pardon, bocsánat, azt hittem, hogy már bement.

— Nem találom a kulcsomat, — szólt Eta és a küszöböt tapogatta. Borbolya elővette a zseblámpáját és felpatantotta. A kulcs a küszöb és a folyosó közti résbe ékelődött. Eta reggelig maradhatott volna a sötétben, nem találta volna meg. Borbolya a zárba tette a kulcsot és megforgatta.

— Tessék.

Eta felegyenesedett és halkán mondotta.

— Köszönöm.

Borbolya el akart köszönni, de amikor Etára nézett, látta, hogy a leány szemé tele van könnyel.

— Ugyan-ugyan, csak nem rikatja meg ilyen csékélység. Haszontalan jószág ez a kulcs, hogy így megbosszantotta. Nem érdemes.

Eta az ajtófélfának támaszkodott és görcsösen zokogott. Borbolya tanácstalanul nézett a leányra.

— Ne sirjon Eta. Miért sir? Bántotta valaki?

— Menjen. Hagyjon békében. Menjen, — felelte Eta ingerülten. De Borbolya nem ment. Félénken kérdezte.

— Én bántottam meg?

Eta fuldokló zokogásban tört ki, de nem válaszolt.

— Eta, az Isten áldja meg, hát miért sir? Ugy fáj nekem, hogy sirni látom.

— Törődik is maga velem.

— Hogy én nem törődöm? Ha megbántottam volna, csak öntudatlanul történhetett. Eta, kérem, drága Eta, hiszen én nem bánthattam meg még gondolatban sem, mert... mert... én... szeretem...

— Szilviát, — vágta rá durcásan Eta.

— Szilviát? — csodálkozott Borbolya.

— Egész este nyalták-falták egymást.

— Hiszen látta, hogy a nyakamba varrta magát Szilvia.

— De azt is láttam, hogy milyen szívesen táncolt vele.

— Inkább magával táncoltam volna.

— Nem hiszem.

— De higgye el, Eta. Az elébb már kimondottam, amit eddig sohasem tudtam megvallani, mert attól féltem, hogy kinevet. Most, ha már egyszer kiszaladt a számon, még egyszer kimondom drága Eta, én magát nagyon szeretem. Csak az a baj, hogy maga nem szeret engem...

Eta Borbolya vállára hajtotta a fejét. Csöndesen sir-dogálva suttozta.

— Dehogy...

Borbolya szerelmesen átölelte Etát és szájuk egy hosszú csókban forrt össze.

Eta boldogan bontakozott ki az ölelésből és benyitott a szobájába. A feltűzött Borbolya utána akart menni, de Eta szeliden kituszkolta az ajtón.

— Majd az esküvő után.

★

(Vége az I. résznek. A regény második részét később közöljük. Szerk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.
Telefon: József 413—27.
Felelős vezető: Weitz Károly.